

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ANABİLİM DALI**

PERU'DA TERÖRLE MÜCADELE VE GEİN İSTİHBARAT SERVİSİ

Yüksek Lisans Tezi

Gianfranco Ivano Guerra Padilla

Ankara, 2023

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ANABİLİM DALI**

PERU'DA TERÖRLE MÜCADELE VE GEİN İSTİHBARAT SERVİSİ

Yüksek Lisans Tezi

Gianfranco Ivano Guerra Padilla

**Tez Danışmanı
Dr. Öğr. Üyesi Atay Akdevelioğlu**

Ankara, 2023

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ANABİLİM DALI

PERU'DA TERÖRLE MÜCADELE VE
GEİN İSTİHBARAT SERVİSİ

Yüksek Lisans Tezi

Tez Danışmanı

Dr. Öğr. Üyesi Atay Akdevelioğlu

TEZ JÜRİSİ ÜYELERİ

Adı ve Soyadı

İmzası

1- Dr. Öğr. Üyesi Atay Akdevelioğlu

2- Dr. Öğr. Üyesi Gökhan Erdem

3- Dr. Öğr. Üyesi Yaşar Pınar Özmen

Tez Savunması Tarihi

14 Eylül 2023

T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

Dr. Öğr. Üyesi Atay Akdevelioğlu danışmanlığında hazırladığım “Peru’da Terörle Mücadele ve Gem İstihbarat Servisi (Ankara, 2023)” adlı yüksek tezimdeki bütün bilgilerin akademik kurallara ve etik davranış ilkelerine uygun olarak toplanıp sunulduğunu, başka kaynaklardan aldığım bilgileri metinde ve kaynakçada eksiksiz olarak gösterdiğimi, çalışma sürecinde bilimsel araştırma ve etik kurallarına uygun olarak davrandığımı ve aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul edeceğimi beyan ederim.

Tarih: 14 Eylül 2023

Adı-Soyadı ve İmza

Gianfranco Ivano Guerra Padilla

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	i
TEŞEKKÜR	iii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	iv
TABLolar LİSTESİ	v
KISALTMALAR LİSTESİ.....	vi

GİRİŞ.....	1
------------	---

BİRİNCİ BÖLÜM:	8
----------------------	---

ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE GÜVENLİKLEŞTİRME TEORİSİ.....	8
--	---

1. Güvenliğin Tarihsel Gelişimi.....	10
a. Tarihsel Bağlam	10
b. 20. Yüzyılda Uluslararası İlişkiler Tartışması.....	13
2. Güvenlik Teorisi	17
a. Tarihsel Tanımlar	18
b. Güvenlik Önerileri	20
c. Konsepti Yeniden Tanımlamak	22
3. Güvenlikleştirme Yaklaşımları ve Teorisi	26
a. Kopenhag Okulu	28
b. Güvenlikleştirme Teorisi.....	29

İKİNCİ BÖLÜM:	35
---------------------	----

PERU'NUN TERÖRLE MÜCADELE POLİTİKASI.....	35
---	----

1. Peru'da Köylü Sorunu ve Aydınlık Yol	36
a. Köylülük ve Toplumsal Hareketler Sorunu	36
b. Aydınlık Yol'dan önce Peru'daki Sosyalist/Komünist İdeoloji	41
c. Peru Komünist Partisi - Aydınlık Yol.....	43
2. Aydınlık Yol'a Karşı Terörle Mücadele Politikası (1980-1990).....	48
a. Siyasi yapı: İstihbarat ve Polis Servisi	50
b. Fernando Belaúnde Terry Hükümeti (1980-1985)	53
c. Alan Garcia Hükümeti (1985-1990)	57

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: GÜVENLİKLEŞTİRME TEORİSİNİN PERU'DAKİ UYGULAMASI	64
1. Peru'da Sorunun Güvenlikleştirilmesi	65
2. Güvenlikleştirme Yöntemleri: Plan ve Uygulama	68
3. Peru Özel İstihbarat Grubu (GEIN)	71
a. Güvenlikleştirme politikası	72
b. Çalışma Yöntemleri	73
c. İç Teşkilat	74
4. Siyasi Etkiler ve Dış İşbirliği	77
5. Aydınlık Yol Liderinin Operasyonları ve Yakalanması	80
 SONUÇ	 85
KAYNAKÇA	87
ÖZET	95
ABSTRACT	96

TEŞEKKÜR

Bu tez, gelişimim sırasında çabaları ile beni daha iyi bir insan ve iyi bir profesyonel olmaya teşvik eden annem Lidia Padilla ve merhum babam Carlos Guerra'ya ithaf edilmiştir. Aynı şekilde, beni her zaman uzaktan devam etmem için cesaretlendiren ağabeyim Giancarlo Guerra'ya da desteği için teşekkür ediyorum. Bunlarla beraber, koşulsuz desteğiyle yüksek lisans öğrencisi olarak sahnemde ilerlememi sağlayan Patric Green'e teşekkürlerimi ve takdirlerimi sunmak istiyorum. Son olarak, üniversitenin idari işlerinde bana yardımcı olan ve bu tezin Türkçe bilgimin gözden geçirilmesi aşamasına katılan değerli arkadaşım Gürkan Gümüş'e teşekkür etmek istiyorum.

Öte yandan Latin Amerika Araştırmaları Merkezi'ne (LAMER); özellikle bu tezi hazırlama sürecinde engin mesleki tecrübesiyle bana akademik anlamda rehberlik eden ve destek olan Dr. Mehmet Necati Kutlu'ya; ayrıca Sn. Jose Duarte ve Sn. Zeynep Kazacık'a da koşulsuz akademik destekleri için teşekkür ederiz.

Son olarak, mesleki ve hümanist çalışmalarıyla bu tezi geliştirmeme yardımcı olan ve Ankara Üniversitesi'nde öğrencilik dönemimi tamamlayabilen tez danışmanım Dr. Atay Akdevelioğlu'na teşekkürlerimi sunarım.

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Güvenlikleştirme süreci.....	32
Şekil 2: Sivil Toplum Örgütleri (STÖ) sistem karşıtı hareketler	38
Şekil 3: Sosyo ekonomik konuma göre dağıtılan güç	40
Şekil 4: İç silahlı çatışma.....	54
Şekil 5: Siyasi cinayetlerden kaynaklanan özgürlük	59
Şekil 6: GEIN güvenlikleştirme	73
Şekil 7: GEIN organizasyon şeması	75

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Polis Operasyonel İstihbarat Teorisinin İlkeleri	77
---	----

KISALTMALAR LİSTESİ

Amerika Arası Karşılıklı Yardım Antlaşması (TIAR)

Amerika Birleşik Devletleri (ABD)

Amerikan Halk Devrimci İttifakı (APRA)

Askeri Siyasi Komutanlıklara (CPM'ler)

Avrupa'da Güvenliğe Eleştirel Yaklaşımlar (CASE)

Ayacucho Halk Savunma Frende (FDA)

Aydınlık Yol (PCP-SL)

Batı Avrupa Birliği (UEO)

Devrimci Sol Hareket (MIR)

Devlet Güvenlik Müdürlüğü (DIRSEG)

Devrimci Öğrenci Cephesi (FER)

Dünya Bankası (WB)

Düşük Yoğunluklu Savaş (DYS)

Eleştirel Güvenlik Çalışmaları (ECS)

Federal Soruşturma Bürosu (FBI)

Güneydoğu Asya Anlaşması (SEATO)

Halk Eylem Partisi (AP)

Halk Gerilla Ordusu (EGP)

Hakikat ve Uzlaşma Komisyonu (CVR)

Kritik Güvenlik Çalışmaları (CSS)

Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü (NATO)

Mariategui Entelektüel Çalışma Merkezi (STEM)

Merkezi İstihbarat Teşkilatı (CIA)

Milli İstihbarat Okulu (ESIN)

Parti Destek Grubu (GAP)

Peru Cumhuriyet Muhafızları (GRP)

Peru'nun Değerli Sivil Muhafızları (BGCP)

Peru Özel İstihbarat Grubu (GEIN)

Peru Komünist Partisi - Marksizm-Leninizm (PCP-ML)

Peru Komünist Partisi (PCP)

Peru Soruşturma Polisi (PIP)

Peru Sosyalist Partisi (PSP)

Polis Güçleri (FF. PP)

Peru Ulusal Polisi (PNP)

San Cristobal de Huamanga Ulusal Üniversitesi (UNSCH)

Silahlı Mücadelenin Başlangıcı (İLA 80)

Silahlı Kuvvetleri (FF.AA)

Silahlı Kuvvetler Müşterek Komutanlığı (C.C.FF.AA)

Sovyetler Birliği Komünist Partisi (SBKP).

Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği (SSCB)

Terörle Mücadele Müdürlüğü (DIRCOTE)

Terörle Mücadele Ulusal Müdürlüğü (DINCOTE)

Tupac Amaru Devrimci Hareketi (MRTA)

Ulusal Gençlik Sekreteri (SENAJU)

Ulusal İstihbarat Servisi (SIN)

Ulusal İstihbarat Sistemi (SINA)

Uluslararası Para Fonu (IMF)

Ulusal Kurtuluş Ordusu (ELN)

Organizasyonel Destek Departmanı (DAO)

Öz Savunma Komitelerine (CAD)

Yıkıcı Karşıtı Polis Bölümü (DIPAS)

Yüksek Zeka Kursu ve İstihbarat Ajanları Kursu (CAI)

GİRİŞ

Bu tez, Peru Cumhuriyeti tarihindeki en önemli dönemlerinden birini ele almaktadır. 1980'lerin başında Aydınlik Yol'un (PCP-SL) silahlı mücadelesinin terörizme dönüşmesi, Peru Devleti'nin şiddet yoluyla iktidarı ele geçirmeye çalışan bu yeni iç tehditle mücadele edebilme kapasitesinin olmadığını ortaya çıkardı ve bu duruma bir son vermek için sert önlemler formülasyonunun meydana gelmesine yolaçtı. Bu tezde, örgütün silahlı mücadelesinin başlangıcından, örgütün dağıldığı döneme kadar ülkedeki devlet politikaları analiz edilecektir. Bu bağlamda, Peru Özel İstihbarat Grubu'nun (GEIN) oluşumu ve örgütün eylemlerine karşı uygulanan tüm benzeri başarılı politikalar ele alınacaktır.

Bu çalışma, Peru hükümetinin Peru topraklarında Aydınlik Yol terörüyle mücadele etmek için kendi bünyesinde nasıl örgütlendiğine odaklanmaktadır. Güvenlik güçleri içinde, istihbarat ve gözaltı uygulamalarını takip eden uzmanlaşmış bir organın oluşturulması, terörizmin zararlarına karşı Peru Devleti'ne avantaj sağlamıştır. Bu doğrultuda araştırmadaki temel hipotez; bir devletin içine çekildiği ciddi iç güvenlik tehdidinin ortaya çıkması durumunda, devletin bu sorunla mücadele etmek amacıyla uzmanlaşmış özel kurumlar oluşturmaya yöneldiğidir. Peru bu genelleme için örnek olay olarak seçilmiştir. Hipotezi, Güvenlikleştirme Teorisi çerçevesinde ele alacak bu çalışma, terörle mücadelede sonuç alınmasına yardımcı olan faktörleri bu teoerik bakışla analiz edecektir.

Tezin ele aldığı dönemin karakteristik özelliği, Soğuk Savaş'ın sonunda ABD'nin politik ve ekonomik etkisi altındaki Latin Amerika devletleri gibi Peru'nun da ABD istihbarat servislerinden önemli destek alması ve Alberto Fujimori hükümetinin kamu politikalarının finansmanı çerçevesinde neo-liberal dönüşümün yaşanmasıdır. Bu dönüşümü belirleyen pek çok önemli noktalar tezde gösterilmeye çalışılacaktır.

Uluslararası İlişkiler'in teorik yönü, uluslararası sistemde meydana gelen çeşitli fenomenleri açıklayabilmenin anahtarıdır. Farklı teoriler, büyük uluslararası olayları kapsamanın yanı sıra devletlerin dış politikalarının yararına hizmet edebilecek katkılar üretebilmiştir. Aynı şekilde, bu çalışmada kullanacağımız teorik unsurlar, yaşadığımız

sosyal sorunları daha iyi anlamak için alternatif ve yeni analiz yöntemlerini teşvik ettiğinden, Güvenlik Çalışmaları alt alanı olarak adlandırılmaktadır.

Şüphesiz, uluslararası güvenlik konusu, bir devlet için en önemli yönlerden biridir ve Uluslararası İlişkiler disiplinin de önemli bir parçasını oluşturur. Çünkü devletin hayatta kalma çabası, sosyal bilimlerdeki tüm teoriler için çok önemlidir. Bu yaklaşımın bir sonucu olarak kamu politikalarının oluşturulması, bir devlet içinde ve uluslararası sistemde sosyal düzeni bozmaya çalışan tehditlerin önlenmesi çabalarının yönetilmesini öncelleyecektir ve bu tehditlere karşı konulmasına yardımcı olacaktır.

Bu çalışma, Peru Devleti tarafından yürütülen güvenlik politikalarının gelişimini, siyasi, ekonomik ve coğrafi faktörleri incelemenin yanı sıra; bu terör örgütünün kapsamını anlamamıza yardımcı olabilecek şekilde açıklamayı da amaçlamaktadır. Bulduğumuz cevaplar, Peru Devleti'nin ulusal güvenlik sistemi içinde barışçılaştırma politikasını pekiştirmek için izlediği yöntemleri teorik olarak temellendirmemize yardımcı olacaktır.

Bu nedenle tez, Peru'nun kendi topraklarındaki terör faaliyetlerine karşı mücadelede ana aktör olarak devletin güvenlik politikalarının analizine odaklanacaktır. Bu noktada, güvenlikleştirme sürecinin bir parçası olarak politika oluşturma sürecindeki girdiler ile çıktılar tanımlanacak ve üretilen söylemle birlikte uluslararası bağlamın etkisi analiz edilecektir.

Bu çalışma, Peru'daki ulusal güvenlik ve terör sorununu ele alan üç bölümden oluşacaktır ve Giriş'te, geliştireceğimiz analizin teorik çerçevesi hakkında daha spesifik bir fikre sahip olabilmemiz ve bu tezin kapsamını, sınırlılıklarını, yöntemini görebilmek için tezin amaçları ve önemi geniş biçimde ele alınmaktadır.

Birinci Bölüm'de, Kopenhag Okulu tarafından geliştirilen Güvenlikleştirme Teorisi, analiz için bir referans çerçevesi olarak kullanılacaktır. Bu teorinin daha iyi anlaşılması, tezimizin gelişimini nasıl etkileyeceği konusunda genel bir çerçeveye sahip olmamıza ve ana yaklaşımımıza yenilikçi bir yaklaşım kazandırmamıza yardımcı olacaktır.

İkinci Bölüm, terör örgütünün kökeni, Peru'daki köylü sorunu, devlet politikalarının gelişimi ve bu terör sürecinin uluslararası arenadaki etkisi hakkında tarihsel bir açıklama yapmaya ayrılmıştır.

Üçüncü Bölüm’de, ilk bölümde geliştirilen teorik araçlar kullanılarak teorik bir analiz yapılacaktır. Bu anlamda, Aydınlık Yol’un terör tehdidini sona erdirmek için geliştirilen hükümet eylemlerine bilimsel bir değer sağlayacağından, bu tezin politik bir önerisi de olduğu söylenebilir.

Araştırmada kullanılacak yöntem, nitel ve betimsel olarak geliştirilecektir. Basılı eserler, internet kaynakları, röportajlar ve diğerleri gibi Peru'daki iç çatışmayı ele alan tüm bibliyografya ele alınacaktır. Bu yöntem ile yukarıda bahsedilen Güvenlikleştirme Teorisini; devlet kurumları, Peru halkı ve diğer aktörler arasındaki sosyal etkileşimleri açıklamamıza yardımcı olacak bir değerlendirme aracı olarak kullanarak, eksiksiz bir inceleme ortaya koymaya çalışılacaktır.

Tezin sonunda, bu konunun neden Peru ulusal güvenlik çalışmasıyla ilgili olduğunu tartışacağız. Terör tehdidiyle karşı karşıya kalmaya ilişkin gelenekçi vizyondaki paradigma kaymasına dikkat çekilecektir. GEIN içindeki polis memurlarının finansmanı, eğitimi ve benzeri unsurlar bu kurumu önemli hale getirdiğinden; terörle mücadele çabası içinde çok belirgin bir özerklik kazanması ve bu kurumun kendisine giderek daha çok alan açma süreçleri dikkate alınarak, teorik çerçevemizin kullanımı yoluyla GEIN ayrıntılı olarak analiz edilecektir.

Araştırma, Peru Devleti ile Aydınlık Yol terör örgütü arasındaki 1980-1992 yıllarındaki iç çatışmanın gelişimine odaklanacaktır. Bu yıllardaki çeşitli hükümetler sırasında analitik olarak bir ulusal güvenlik politikasının varlığı gösterilmeye çalışılacaktır. Aynı şekilde bu bakış açısı, Kopenhag Okulu tarafından geliştirilen Güvenlikleştirme Teorisi kullanılarak ele alınacaktır.

Araştırmanın tarihsel dönemi, yukarıda belirtilen yıllar aralığında, Fernando Belaunde Terry, Alan García ve Alberto Fujimori hükümetlerinin başlangıcını kapsamaktadır. Bu hükümetlerin karşılaştırılması, her bir hükümet tarafından yürütülen ulusal güvenlik politikasının rolünü anlamamıza ve terör tehdidi karşısında net politikalar olup olmadığını görmemize yardımcı olacaktır. Hükümetlerin politikalarını analiz ederek; GEIN’in güvenlik politikalarındaki değişikliklere yanıt verme rolünü ve bunun yanı sıra dış ve iç faktörlerle ilişkisini anlamamıza yardımcı olacak daha net bir tabloya sahip olabiliriz.

Terörle mücadele konusu ve bu sorunun nasıl çözüleceği, Uluslararası İlişkiler çerçevesinde geliştirilen teoriler içerisinde güvenlik çalışmalarının bir parçası olmuştur, bu nedenle bu alandaki literatüre, yaklaşımımızla katkı sağlamak çok önemli olacaktır. Bu nedenle tezimizin önemi, Peru Devleti tarafından Aydınlık Yol'un terörle mücadele sürecinin bir analizi olan güvenlikleştirme yaklaşımına katkıda bulunmasında yatmaktadır. Dolayısıyla bu çalışma, Ulusal Güvenlik literatürüne ve Peru'nun yakın tarihinin en kanlı yıllarından birinin anısının yeniden inşasına katkı sağlayacaktır. Bu işbirliğinin Uluslararası İlişkiler'e dayalı bir açıklaması olacaktır, çünkü teorik olarak bu süreci uluslararası bağlam değiştikçe yeniden düzenlenen devlet politikalarındaki değişiklikleri dikkate alarak açıklayacağız. Bununla, neoliberalleşmenin uluslararası bağlamına ve 1980'lerin sonunda Soğuk Savaş'ın sonunda ABD'nin gücünün egemenliğine atıfta bulunuyoruz; Merkezi İstihbarat Teşkilatı (CIA) aracılığıyla ABD istihbaratından Peru hükümetine kesin desteği, kolluk kuvvetleri ve GEIN ile finansman ve işbirliği yoluyla gerçekleşecektir. Bu şekilde, Aberto Fujimori hükümetinin aldığı kararlara karşı GEIN'in belirli bir "bağımsızlığı"nın son hareketinde olduğu gibi, devlet süreçlerinin aynı güvenlik süreci içinde nasıl çelişkili olabileceğini göreceğiz.

Uluslararası İlişkiler kapsamındaki ulusal güvenlik çalışmaları, devletin uluslararası sistem içinde bekası fikrini paylaşan teorilerin temel bir parçası olarak kabul edilir. Bu şekilde, ulusal güvenlik çalışması, devlet aktörlerinin güvenliğini tehdit eden sorunları açıklayan ve bunlara çözüm arayan öncülleri farklı vizyonlarla anlamamıza yardımcı olan teorik bir çerçeveyi paylaşmaktadır.

Çalışmamız, özellikle Aydınlık Yol'un terör tehdidine karşı mücadele bağlamında Peru ulusal güvenlik politikasının gelişimini ele alacaktır. Kapsamımızın özellikle 1980 ile 1992 yılları arasında üç hükümet içinde geliştirilen kamu politikalarının bir analizine tabi olacağını belirtmiştik. Hükümetlerin eylemlerini değerlendirmek değil, güvenlik politikalarının terör tehdidi karşısında nihai bir etki yaratmasını engelleyen yapısal boşlukları yapısal olarak görünür kılmak amaçlanmaktadır.

1990'ların başında siyasi ve ekonomik durumun, diğerleri arasında, anayasaya aykırı eylemler, yolsuzluk, yasadışı eylemler gibi bu tezde ele almayacağımız faktörlerden etkilendiğini belirtmek de önemlidir. Bunları ele almayacağız çünkü bu konuları derinlemesine ele almak, çalışmamızın GEIN'in görünümünü oluşturan

güvenlik politikasının başarısını açıklamak olan ana hedefinden sapmasına neden olacaktır.

Öte yandan terörle mücadele bilgileri, sadece asker ve sivil bürokratik personel ile sınırlı, özel bir çizgide tutulması gereken politikaların olduğu bir alandır. Gizli sayılacak bu bilgiler bariz sebeplerden dolayı kamuya açıklanamaz. Yıkıcı karşıt istihbarat operasyonlarının çoğunluğunun başarısı, gerçekleştirildikleri eylemlerin gizliliğinden kaynaklanmaktadır. Bu nedenle çoğu durumda bilgiye erişim çok sınırlıdır ve ayrıntılı bir araştırma yapmak zordur. Bunu akılda tutarak, bu araştırmanın geliştirilmesi, ilgili Peru veritabanlarının tarihsel kayıtlarına dayanarak sanal olarak derlenen bilgilere ve ayrıca bize yardımcı olacak Uluslararası İlişkiler üzerine teorik kitaplara dayanacaktır.

Bu araştırmanın detaylandırılması nitel ve tanımlayıcı bir yöntem altında sunulacaktır. Aynı şekilde araştırmamızın çalışma merkezi de; istihbarat teşkilatında vizyon değişikliğini sağlayan ve GEIN'i ortaya çıkaran ulusal güvenlik politikası'ndaki değişikliği açıklayan çeşitli noktaları açıklamak olacaktır. Bu tezin detaylandırılması, yaklaşımı geliştirmemize ve projemizi daha iyi anlamamıza yardımcı olacak çeşitli özel hedefleri ortaya çıkaran üç ana soru altında toplanacaktır. Sahip olduğumuz sorular aşağıda listelenmiştir:

1. 1980-1992 yılları arasında ortak bir ulusal güvenlik politikası var mıydı?
 - a. Bu süreçte hangi kurumsal çerçeveler oluşturuldu?
 - b. Terörle mücadelede bir paradigma değişikliğine hangi uluslararası etkiler katkıda bulundular?
 - c. Aydınlik Yol'un, Peru devleti içindeki boşluklar ve kurumsal eksiklikler sayesinde ne gibi avantajları vardı?
 - d. Bu çatışma döneminde hükümet ve halk arasındaki ilişki nasıldı?
2. Terörle mücadelede önemli ilerleme sağlayan kurumsal ve siyasi paradigma değişikliği neydi?
 - a. Fernando Belaunde Terry hükümeti döneminde güvenlik politikaları nasıl belirlendi?
 - b. Alan García hükümeti döneminde güvenlik politikaları nasıl belirlendi?
 - c. Alberto Fujimori hükümeti döneminde güvenlik politikaları nasıl belirlendi?

3. GEIN'in başarısı, ulusal güvenlik politikasının yapılandırılmasıyla ilgili bir sonuçtan mı, yoksa Peru Devleti içindeki tesadüfi olaylardan mı kaynaklandı?

- a. GEIN, Aydınlık Yol terörüne karşı mücadelede nasıl bir rol oynadı?
- b. GEIN'in eylemlerinin bağımsızlığı bir iç veya dış faktörden mi kaynaklanıyor?
- c. Alberto Fujimori hükümetinin etkisi GEIN'in eylemleri için ne ölçüde belirleyici oldu?
- d. CIA desteği, GEIN'in terörist lider Abimael Guzmán'ı arama çabalarında nasıl önemliydi?

Bu sorular bize araştırmamızda yol gösterecek bir yol sunacaktır. Ortaya attığımız her soru makrodan mikroya kadar araştırma konumuzu belirlemektedir. Çalışmanın temellerini Peru Devleti'nin genel politikalarını görmemizi sağlayan bir bağlamdan başlatmak, bizim ortaya koyduğumuz bu genel çerçeve üzerinde hükümetlerin eylemi olan ikinci seviyeye doğru ilerlemeye devam etmemizi garanti edebilecektir. Sonuç olarak, kendimize soracağımız son soru, GEIN'in terörist lider Abimael Guzmán'ın yakalanmasında oynadığı rol nedeniyle, güvenlik politikalarının özerkliğini sorgulayacağımız noktaya bizi yönlendirecektir.

Çalışmamızdaki nitel yöntemler bu konuyu daha iyi anlamamızı sağlayacaktır, çünkü bilgi toplama ve ilgili analiz yoluyla ideolojik olan ve diğer analiz türleri aracılığıyla anlaşılması karmaşık olan belirli noktaları anlamamızı kolaylaştıracaktır. Bununla birlikte, çalışmamız boyunca, 1980'den 1992'ye kadar olan yıllarda meydana gelen olayları didaktik bir şekilde anlamamıza yardımcı olacak grafikler kullanacağız. Bu araştırma yöntemleri sayesinde, çalışma için ortaya koyduğumuz soruları açıklayabilmek için anlaşılır bir çerçeveye sahip olacağız. Kullanacağımız grafikler içinde V-DEM enstitüsü düşünce kuruluşu, *Truth Commission* tarafından organize edilenler ve tarafımızca hazırlanacak grafikler vardır.

Bu şekilde, araştırmamız bir örnek olaya dayanmaktadır, çünkü bu yöntemle bir tehdidin güvenlikleştirme sürecini daha önceki araştırmalardan elde edilen teorik ve bibliyografik kaynakları kullanarak verimli bir şekilde açıklayabiliriz. Aynı şekilde, bu yöntem, inceleyeceğimiz değişiklikleri yaratan siyasi tarihsel olayları anlatmamıza yardımcı olacak betimsel bir süreç aracılığıyla tamamlanacaktır. Bu şekilde, vaka çalışması, incelemenin her bir bölümünde ve alt bölümünde ortaya koyacağımız teorik

konsantrasyonla zenginleşecek ve sonraki sayfalarda sunacağımız konunun daha iyi bir teorik gelişimini ve desteğini garanti edecektir.

Son olarak, bu araştırma, eleştirel bir teorik tarzda çok az çalışılmış bir çalışmanın parçasıdır. Peru hükümetinin terörle mücadele sürecindeki performansını açıklayan çeşitli kaynaklar vardır, ancak kullanılan yaklaşımlar, Uluslararası İlişkiler teorilerinin dışında başka bakış açılarına yol açan diğer araçlarda bulunmuştur. Bu şekilde çalışmamız, vaka karşılaştırması yapmadan, daha önce gündeme getirdiğimiz sorulara odaklanarak analiz edilebilecek bir yaklaşım sunmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM:

ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE GÜVENLİKLEŞTİRME TEORİSİ

Bu bölümün kompozisyonu, Kopenhag Okulu tarafından öne sürülen “güvenlikleştirme”yi dikkate alarak, Uluslararası Güvenlik yaklaşımına dayanan teorik çerçevemizin gerçekleştirilmesine odaklanacaktır. Aynı şekilde, uluslararası ilişkiler disiplini içinde yer alan uluslararası güvenlik çalışmalarının paradigmasını oluşturan temel kavram ve önerilere değineceğiz. Bu noktaların açıklamasını dikkate almak, teorik çerçeve bu araştırmayı anlamak için açık ve öz bir yol bulmamıza yardımcı olduğundan, sonraki bölümlerde detaylandıracağımız tarihsel ve analitik gelişime ilişkin net bir genel bakışa sahip olacağız.

Aynı şekilde, uluslararası ilişkiler çalışmalarının, uluslararası güvenlik çalışmalarını gerçeklik analiz yöntemlerinde kilit bir unsur olarak gördüklerini belirtmek önemlidir. Başka bir deyişle, liberalizm gibi realizmin de bu disiplinin başlangıcında güvenlik yönünü, devletlerin uluslararası sistem içinde varlıklarını korumaya çalışmalarının temel direklerinden biri olarak ele aldığını görebiliriz. Ancak güvenlik kavramı, uluslararası ilişkiler disiplininin klasik teorilerinin genel çalışmaları kapsamına girmeyen terimleri ele almak için tek bir bağımsız değişken aracılığıyla incelenmesi gereken bağımsız değişkenler olduğunun farkına varana kadar yani 20. yüzyılın ortalarına kadar somut değildi. Bu nedenle, o dönemde verilen yaklaşım, çoğunlukla Avrupa akımlarında kullanılan tehditleri ele almak için kullanılan yeni teorik yaklaşımları anlamak için çok önemliydi.

Öte yandan, Amerikan akımı içindeki güvenlik teorisi, saldırgan ya da savunmacı gerçeklik olması önemli olmaksızın, gerçekçilikle ilgilenen teoriler içinde bulunan bir bölüm olarak anlaşılabilir. Güvenlik çalışmalarının, aktörleri ve sosyal olguları çok boyutlu bir şekilde inceleyerek sorunları açıklamak için kullanılabilecek sonuçlara ulaşmayı sağlayan analiz sistemlerinin bir parçası olduğu anlaşılmaktadır. Avrupa Kıtası’nda son yıllarda yaygınlaşan araştırmaları referans alan güvenlik çalışmaları, güvenlik analizlerini ele alırken daha kesin ve çeşitli bir yaklaşıma sahip olmuştur. Çeşitli okullar içinde, diğerlerinin yanı sıra, Kopenhag, Paris, Aberystwyth Okulu’nu vurgulayabiliriz. Bununla birlikte, araştırmamızda Kopenhag Okulu’nun yaklaşımlarına özel bir vurgu yapacağız çünkü metodolojik kapsamının, 19. yüzyılın ortalarında

başlayan terörle mücadelenin ilerleyişini daha yeterli bir şekilde açıklamamıza yardımcı olabileceğini düşünüyoruz.

Güvenlik çalışmalarının teorik gelişimi çerçevesinde vurgulanması gereken bir nokta, uluslararası ilişkilerin bir alt dalı olma özelliğinin, daha önce de gördüğümüz gibi, kuzey yarımküreden, yani Avrupa ve Amerika'daki *düşünce kuruluşlarından* gelmesidir; Bu nedenle, mevcut çalışma için derlenen bibliyografyanın ana noktası yukarıda belirtilen okulların katkıları olacak ve içinde Kopenhag Okulu bulunduğu için Avrupa okuluna özel bir odak noktası verilecektir.

Bu nedenle çalışmamız, yenilikçi bir yaklaşıma sahip olacak ve Latin Amerika Uluslararası İlişkiler Akademisi bünyesinde güvenlik çalışmalarının geliştirilmesine katkıda bulunacaktır. Peru örneği son yıllarda çeşitli şekillerde incelenmiştir. Ancak istihbarat teşkilatının terörle mücadele çerçevesindeki çalışmalarının incelenebileceği bir analiz çok az çalışılmış ve böyle bir durumda uluslararası ilişkiler bilimine yabancı başka bakış açıları altında ele alınmıştır. Peru akademisinin, seksenli yıllardan itibaren Aydınlik Yol silahlı mücadelesinin başlangıcında her bir hükümetin eylemlerinden bağımsız olarak devlet gelişimini ifade etmeyi açıklayabilecek kilit faktörleri hesaba katarak, güvenlikleştirme üzerine bir çalışmanın geliştirilmesinde pek çok somut ilerleme kaydetmediği bir gerçektir. Bu nedenle, bu çalışmada dikkate alacağımız kilit noktalar, herhangi bir teorik alan temeli olmaksızın terörle mücadele amacıyla oluşturulan çeşitli güvenlikleştirme girişimlerini belirtecektir.

Tüm bu düşüncelerden hareketle, güvenlikleştirme kuramına ilişkin kavram ve düşüncelere sahip olabilmek için araştırmamızın kuramsal çerçevesini ele almaya devam edeceğiz. Uluslararası ilişkiler disiplininin doğasında olan temel kavramların, diğer bölümlerde kullanacağımız terimler ile ilerleyen sayfalarda yapacağımız açıklamalar arasında bağlantı kurulacağı için incelememize başlamadan önce ana noktaları belirlemek önemlidir; literatür taraması, akademideki ana okulların temel güvenlik kavramlarını, yaklaşımlarını ve en önemli katkılarını kapsayacaktır.

Daha önce de belirttiğimiz gibi Kopenhag Okulu, analizimizde bir referans noktası olacak, bu yüzden ona özel bir önem vereceğiz. Araştırmamız, yalnızca güvenlik çalışmalarının doğasına odaklanmadığı için, ister eleştiri ister diğer yaklaşımlar olsun, okullar arasında var olan iç tartışmalar anlamına gelen anklavları fazla

geliştirmeyeceğimizi vurgulamak gerekir. Son olarak, Latin Amerika Akademisinin güvenlikleştirme yaklaşımlarında elde ettiği başarıları kısaca açıklayarak, uluslararası ilişkilerin bu alt temasındaki teorik gelişimde görece bir ilerleme olup olmadığını göreceğiz.

1. Güvenliğin Tarihsel Gelişimi

a. Tarihsel Bağlam

Teorik çerçeveyi anlamak için, güvenlik çalışmalarına yol açan uluslararası ilişkiler hakkında önceden bilgi sahibi olmak için, tarihsel gerçeklere odaklanmak önemlidir.

Bu şekilde, modern devletin başlangıcının 19. yüzyıldan itibaren Vestfalya sisteminin gelişmesinde bulunduğu altını çizerek başlayabiliriz, Çünkü bu sistem, egemenlik, toprak, nüfus kavramları da dahil olmak üzere modern devletin yaratılmasının öncüsüydü. Bu noktada devlet ve toprak yönetiminin önemi, aynı özelliklere sahip diğer aktörlerden oluşan yeni bir sistem içinde hayatta kalmak anlamına geliyordu. Yıllar boyunca şiddetin ve savaşın varlığı, güvenlik kavramlarının her zaman gelişmesini sağladı. Ancak artık büyük sorunlarla birlikte, tehditlere karşı koymak için yeni güvenlik yöntemleri üretmek gerekiyordu.

20. yüzyılın başlamasıyla birlikte, Birinci Dünya Savaşı (1914 - 1918), uluslar arasında diyalog ve işbirliğine dayalı bir barışı pekiştirmek için sağlam temeller atmak için gerekli fikirleri getirdi. Milletler Cemiyeti'nin ittifak sisteminin Birinci Dünya Savaşı sonrasındaki başarısızlığına rağmen, İkinci Dünya Savaşı'nın (1939-1945) patlak vermesi, müzakere sistemlerinin söz konusu dönemin emperyalist devletlerinin çıkarlarını karartamayacağını gösterdi.

Bu nedenle 2. Dünya Savaşı'ndan sonra, 19. yüzyılın en kuvvetli güçleri paramparça olmuş ve önceki yıllarda olduğu gibi genişleyememiştir. Bu, Amerika Birleşik Devletleri ve Sovyetler Birliği'nin 20. yüzyılın geri kalanındaki değişimlere rehberlik eden dünya güçleri olarak yükselişine yol açtı. Bir yandan, 1944'ten itibaren dünya ekonomik sistemi, Amerika'nın ekonomik liderliğini yeniden teyit etme çabaları altında Bretton Woods'ta kuruldu. Bu konferans, devletler arasındaki ticari ve ekonomik ilişkileri tanımlayacak temel dayanak ve hedeflerin yanı sıra kurumları da oluşturmuştur.

Uluslararası Para Fonu (IMF), Dünya Bankası'nın (WB) kurulması ve ABD dolarının uluslararası bir para birimi olarak tanınması, ABD'nin yeni batılı dünya düzeninin liderliğini almasına yol açtı. Bu anlamda Avrupa'yı yeniden inşa etmek ve Sovyetler Birliği'nin etkisine girmesini önlemek için önerdiği ekonomik yardım, Marshall Planı sayesinde ekonomik yardım yoluyla gerçekleşti.

Bu dönemlerin, uluslararası sistemdeki sürekli değişimlerin devlet kurumlarında ve üniversitelerde tartışma ve araştırma alanları yarattığı sözde "Soğuk Savaş" döneminde en büyük teorik gelişimin meydana gelmesi nedeniyle önemli olduğunu vurgulamak çok önemlidir. Devlet egemenliğinin ana noktaları ve iki blok arasındaki yeni etki alanlarının korunması, soruşturmanın hızla gelişmesini sağladı. Tıpkı akademik alanda olduğu gibi, nükleer silahlar gibi yeni silahların üretilmesi ve edinilmesi yoluyla ulusal çıkarların yansıtılması alanlarında da bu dönemi karakterize eden bir faktördü.

Bu anlamda Avrupa ülkelerinin durumu, Amerika Birleşik Devletleri'nin verdiği koruma nedeniyle askeri bir bağımsızlıktan yoksundu. Komünist bloğa karşı bir "Caydırıcılık" oluşturmak için 1953'te nükleer silahları seferber etmelerinin nedeni budur. Amerika Birleşik Devletleri'nin Avrupa'da bir askeri yardım imajı yaratma stratejisi, küçük bir yangının nükleer bir savaşa yol açacağı fikriyle el ele gitti; bu fikir, Soğuk Savaş döneminde geçerli olan strateji içindeki caydırıcılığın bir parçasıydı (Quinlan, 2005: 11). Ancak 1949'dan itibaren Sovyetler Birliği nükleer silahlar geliştirerek, diğerlerinden daha güçlü bir silah elde etmeye dayalı silahlanma yarışını başlattı. Amerika Birleşik Devletleri, komünist tehdit nedeniyle, diğer Batılı devletlerle birlikte, askeri işbirliği sistemine dayalı bir stratejinin kıtadaki Sovyet girişimlerine karşı koyabileceği vizyonu ile 1949'da Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü'nü (NATO) kurdu. İşte bu noktada Amerika Birleşik Devletleri Avrupa'nın koruyucusu olarak görülmeye başlandı (Hooker, 2014: 9).

Genel olarak, Soğuk Savaş'ın tüm gelişiminin, konvansiyonel ve nükleer silahlardan kaynaklanan silahlanma yarışı ile karakterize edildiğini vurgulamak önemlidir. Bu nokta, bir nükleer savaş durumunda hayatta kalmayı garanti edecek teknolojik ilerlemeyi teşvik etme endişesini ifade ediyordu. Karşılıklı Garantili Yıkım (MAD) doktrini, uluslararası sistemi ve özellikle Avrupa devletlerini ilgilendiren bir yöndü. Sonuç olarak, etkili caydırıcılık oluşturabilecek ve her şeyden önce ABD'ye bağlı olmayan bir proje aracılığıyla askeri bağımsızlıklarını elde etme kaygıları temeldi.

İkinci Dünya Savaşı'nın Avrupalı galipleri, bu durumda Fransa ve Birleşik Krallık, ulusal egemenliklerine karşı olası tehditlerle karşı karşıya kalabilecek nükleer projeler yaratmayı güçler olarak uluslararası sisteme yeniden entegre olma politikalarının bir parçası olarak görüyorlardı. Böylelikle 1945'ten sonra sivil ve askeri nükleer projeler tamamen ABD'ye bağlı değildi. Avrupa ülkelerinin güvenliklerinin her zaman karşı taraftaki bir gücün irade ve çıkarlarına bağlı olmaması gerektiğini nasıl gördüklerini gözlemliyoruz. Yarımkürenin kendi savunma sistemini geliştirme ihtiyacı, askeri bağımsızlığı düşünmek ve yeni şekillenen uluslararası sistemde kendi siyasetini sürdürmek için çok önemliydi.

Buna cevaben, Fransa ve Birleşik Krallık, yeni aktörler ve askeri teknoloji ile bir sistem içinde yeni rollerinin ne olması gerektiğini yeniden düşünmeyi gerekli gördüler. Düşünüldüğü gibi, onları koruyabilecek tek aktör ABD olarak görülmemeli, çünkü yeni sistemi yeniden şekillendiren, eski güçlerin liderliğini devralan Amerikan çıkarlarıydı. Bunu göz önünde bulundurarak, uluslararası sistemdeki güçlerin sayısının azalması nedeniyle uluslararası sistemin daha kolay değerlendirilebilen, hızlı siyasi kararlar almanın daha basit bir yönü olduğunu vurgulamak önemlidir (Tertrais, 2019: 35).

Belli ki, İkinci Dünya Savaşı'ndan önce, Avrupalı güçlerin sayısı önemliydi; eski imparatorluklar güçlerini kolonileri aracılığıyla kullandılar ve Birinci Dünya Savaşı'nın sonuna kadar bu statükoyu sürdürebilecek kadar yeterli kaynağa sahiptiler. İkinci faktör, uluslararası sistemdeki çok kutuplu yapının çökmesiyle değişen bir özellik olan iki kutupluluktur. Amerika Birleşik Devletleri ve Sovyetler Birliği arasındaki ortak sistem, iktidar yapısında göreceli bir istikrarı da beraberinde getirdi (Monticone, 2008: 502). Uluslararası sistemi yeniden tanımlayabilecek aktörler, Soğuk Savaş öncesi kadar çok değildi. Fransa, Birleşik Krallık ve diğer güçler onları karakterize eden güce sahip değildi, çünkü sömürgelerinin bağımsızlığına kavuşmasıyla birlikte diğer devletleri etkileme yetenekleri çok sınırlıydı (Hooker, 2014: 6). Bu, dünya gücü mücadelesinin tarafları kapitalizm ve komünizm arasında taraf tutmaya zorlamasına neden oldu.

Soğuk Savaş'ın genel bağlamı, Avrupalı güçler için yeni alanlar yaratma arayışı ve sömürgecilikten kurtulma ve anti-empyralist mücadele süreçleri aracılığıyla yeni devletlerin doğuşu şeklinde kuşatılmıştı. Aynı zamanda, uluslararası ilişkiler disiplini içindeki akademik ilerlemeler, çeşitli uluslararası olgulara yanıt olarak ve akademiye ilgilendiren çeşitli olaylarla üretildi.

Bu şekilde, çeşitli yazarlar, Bretoon Woods sisteminin oluşturulmasından sonra giren devletlerin ve yeni uluslararası aktörlerin yeni davranışlarını doğruladı ve teorileştirdi. Doğru olmakla birlikte, bu dönemde çeşitli araştırmacıların vardığı ortak nokta, bir devletin dış politikasında sürekliliğin veya değişimin, her devlet için önemli olan çıkarlarına veya ekonomik hırslarına bağlı olduğudur. Ulusal stratejiler devlet politikalarının “en yüksek” biçimi olduğundan, bunlar uzun ve kısa vadeli olarak değerlendirilebilir. Bu, teorik araştırmalar için bir başlangıç noktasıydı ama aynı zamanda realizm ve liberalizmin uluslararası sistemin devlet merkezli doğası üzerine bir tartışma yaratmaya başladığı faktörlerden biriydi.

Bu şekilde ABD'nin rolünü örnek alırsak, 19. yüzyılın başından beri bir dış politika formüle ettiklerini söyleyebiliriz. 1940'tan sonra ABD'nin kendi çıkarlarına göre bir gündem oluşturmaya çalıştığı kabul edilmektedir. Bu nedenle teorisyenler, dış politikalarında gerçekten bir değişiklik veya süreklilik olup olmadığını belirlemek için Soğuk Savaş sonrası süreci örnek olarak analiz etmeye çalıştılar.

Teorisyenler de sistematik değişkenin bu çalışmalarda ilginç bir rol oynadığını savunuyorlar. Realistlere göre, anarşik yapısı altındaki uluslararası sistem, devletleri güvenliklerini en üst düzeye çıkarmaya teşvik eder, çünkü bu rasyonalizasyon, onların küresel bağlamda bir pozisyon benimsemelerine izin verir. Buna rağmen realistler, bu ABD örneğinde olduğu gibi büyük güçlerin dış politikasında veya en azından teorik modellerinde neden değişiklikler olduğunu açıklayamadılar. Öte yandan liberaller, iyi ekonomik ve siyasi ilişkileri garanti eden kurumlar olmasına rağmen, ülkeler arasındaki savaşların görünümünü açıklayamadılar.

Bu bölümde görebildiğimiz gibi, uluslararası siyasetin gelişimi, toprak ve güvenliği korumanın ne anlama geldiği kavramını genişletmeyi mümkün kılan devlet ve devletlerarası aktörlerin ortaya çıkışıyla belirlendi. Aynı şekilde, bu noktayı daha iyi anlamak için, bir sonraki bölümde uluslararası ilişkiler'de yaşanan tartışmayı açıklayacağız ve böylece güvenlikleştirme teorisinin ne anlama geldiğine odaklanacağız.

b. 20. Yüzyılda Uluslararası İlişkiler Tartışması

Yıllar boyunca Uluslararası İlişkiler Teorisi ilginç bir şekilde gelişti. Bu sosyal bilimde üretilen teorik süreçlerin, uluslararası sistemdeki etkileri analiz etme biçimimizde olumlu bir etkisi oldu. Bu anlamda bilimimizin kendi içindeki büyük tartışmaları,

değerlendirme ve eleştiri yoluyla sürekli gelişimine önemli katkılar sağlamıştır. Bu bölümde, Kopenhag Okulu'nun geliştirildiği teorik bağlamı anlamak için uluslararası ilişkilerde ortaya çıkan teorik tartışmaları kısaca değerlendireceğiz.

Ayrıca bu konuyu doğru ve özlü bir şekilde ele alabilen yazarlardan biri de Ole Waever olmuştur. Bu nedenle, *Uluslararası Teori, Pozitivizm ve Ötesi* (Waever, et al; 1996) sözü edilen disiplinde cereyan eden dört münazara üzerine yapılan bu tefekkür, bizi dört münazara arasındaki farklar gibi en önemli noktaları anlamaya daha da yaklaştırıyor ve ayrıca üçüncü münazaranın kendine özgü yapısı nedeniyle incelenmesine özel bir vurgu yapıyor.

Tarih boyunca, özellikle 20. yüzyılın başlarında, uluslararası fenomenlerin teorisyenler tarafından açıklanması arayışı, çalışma içinde esas olmuştur. Birinci Dünya Savaşı'nın (1914-1918) patlak vermesinin bir sonucu olarak verilen dünya bağlamı, uluslararası ilişkiler içindeki ilk teorik tartışmanın temellerini attı. Waever'in de belirttiği gibi, bu ilk tartışma realistler ve çoğulcular (liberaller) arasında odaklandı ve birinci büyük savaştan sonra uluslararası sistemi açıklamaya çalışan iki farklı paradigma ortaya koydu (Waever, et al, 1996: 150).

Realist akım, ana aktör olarak Devlet ve onun diğer Devletlere karşı güç arayışı etrafında argümanlar sunarken, çoğulculuk veya liberalizm entegrasyon, karşılıklı bağımlılık ve diğerleri fikrini destekledi. Aynı şekilde, Marksizm, uluslararası ilişkiler içindeki akımlardan birinin parçası olarak kabul edilmiştir; bilimimize önemli katkılar sağlamamış olmasına rağmen, uluslararası olguları anlamaya yönelik geçerli bir girişimin parçasıdır. Destekleyenlerden biri arasında, kapitalizm ve dünya emperyalizmi üzerine bir çalışma sunan Rus Devrimi'nin lideri Vladimir Lenin vardır. Waever'e göre, Marksizm'in ana önerisi, uluslararası sistemde egemen olan ile hükmedilen arasındaki mücadele vizyonudur, çünkü argümanı, siyasi elitlerin diğer aktörleri ekonomik ve siyasi olarak tabi kılmak zorunda oldukları güce dayanmaktadır. Bu vizyon, bir yapılanma altında olan bir gücün egemen olduğu küresel bir sistemi temsil etmektedir. Bu nedenle Waever, gerçekçilik ve liberalizmden farklı olarak, Marksistlerin veya radikalistlerin devlet sisteminin sürekliliğinden ziyade ortadan kaldırılması üzerine bahse girdiklerinden bahseder (Waever et al, 1996: 151).

Aynı şekilde, çalışma içerisinde de bu teorik süreçlerin zamanlarında bir ayrım yapılmıştır. Waever, 1940'ların ortalarında kralcılar ve liberaller arasındaki tartışmanın gerçekleştiğini savunuyor. Daha sonra 1950'ler ve 1960'lardan geçerek davranışçılar ve gelenekçiler arasında ikinci tartışma meydana geldi. Sonuç olarak, altmışlı yılların sonunda teorinin görece bir hakimiyeti vardı, ancak uluslararası örgütler ve entegrasyon/ticari ittifaklar gibi uluslararası sistemde sürekli olarak yeni aktörler ve mekanizmalar ortaya çıktığı için teorik varsayımların hala yapıldığını dikkate alınmalıdır (Waever et al,1996: 153).

Bu şekilde, James Rosenau'nun bu üç teorik yön için neyin gerekli olduğu sorusuna cevap vermeye çalıştığı analiz düzeylerini kullanarak bu farklılıkları analiz etmeye çalıştığı yorumlanmıştır. Vurguladığı analiz düzeyleri arasında devlet karakteri, devlet-altı bürokrasi, hükümet dışı aktörler, uluslararası bürokrasiler ve son olarak uluslararası sistem vardı. Rosenau'nun katkıları, devleti uluslararası sistemdeki en önemli aktör olarak görmek gibi devlet işlerinin önceliğinin gerçekçilikten geldiğine; Öte yandan, yeni aktörler için liberalizm, yerel bürokrasiler, hükümet dışı aktörler ve uluslararası bürokrasiler ilgili dikkate alınarak icat edildi ve son olarak, Marksizm, uluslararası sistemin doğasının esas alınmasına neden olan ve onun incelenmesini birincil neden olarak gören Marksizm'dir (Waever et al,1996: 153).

Thomas Kuhn'un paradigma kavramı ele alındığında, her kuramsal akımın farklı bir paradigmatik vizyona sahip olduğu söylenebilir, çünkü kuramlar arasında bir karşılaştırma yapmak zordur ve her birinin kendi kavramları ve karşılaştırılamayacak değişkenleri vardır. Gerçekten de, her teorinin kendi sonuçları ve karşılaştırmalı bir çalışmaya sunulamayacak kendi sonuçları vardır, bu Kuhn'un ele aldığı teorik "kıyaslanamazlıktır". Aynı şekilde Waever, teoriler arasında bile birbirinden ayrılan farklı içsel yönlerin, gerçekliğe farklı yaklaşımları açıklayan akımların olduğunu savunur; bunların arasında liberaller için küreselcileri ve dünya toplumunu, Marksistler, yapısalcılar ve radikaller için öne çıkarabiliriz. Albert'e göre üç metodolojik kapsam dikkate alınabilir: Gelenekçilik, davranışçılık ve diyalektik (Albert, 2016: 257).

Yukarıda belirtilenler dikkate alındığında, Waever'in ilk iki tartışma ile üçüncü tartışma arasında işaret ettiği temel farklar, Uluslararası İlişkilerin ele alındığı felsefi doğa etrafında dönmektedir. İlk tartışma, kuramsallaştırılmakta olan çalışmanın nesnesinin ne olduğunu daha iyi anlamak için bir başlangıç noktası olarak siyasi doğanın kendisinin

tartışılmasından oluşuyordu. Birinci Dünya Savaşı'nın akademi için etkileri çok önemliydi. Bu dönemde çalışmalar politize edilerek doğru bir sosyal bilimsel analiz yapma fırsatı heba edilmiştir. Ancak, ikinci tartışmanın ortaya çıkmasıyla birlikte, odaklandığı metodoloji ilk kez uluslararası ilişkilerin metodolojik doğasına dayanıyordu. Bunun bir örneği olarak, uluslararası ve ulusal fenomenlerde karakterize edilen gerçekliğin daha iyi bir analizine sahip olmak için bilimimize nasıl yaklaşılabileceğine dair ilkeler, yöntemler ve karakteristik temeller üzerine yapılan çalışmalara yapılan vurgudur.

Böylelikle ikinci ve üçüncü tartışma arasındaki temel fark, uluslararası ilişkileri kendi kendini sorgulayan bir bakış açısıyla açıklamaya çalışacağı için üçüncünün ontolojik özelliğine odaklanacak: Uluslararası İlişkiler nedir? ve modeller nelerdir? (Waeber et al, 1996: 159). Uluslararası sistemin yeni meydan okumalarına cevap veremeyen eski paradigmalardan, diğer ekollerden geliştirilen yeni paradigmalara kıyasla çürümeye yüz tuttuğu düşünülebilir. Bu öneri, Kuhn'un sosyal bilimlerdeki paradigma kayması olarak bahsettiği şeydi. (Kuhn, 1962: 11).

Doğru olmasına rağmen, yazar bunun olduğunu ve dolayısıyla olmadığını savunuyor. Rasyonalistler ve reflektivistler arasındaki bu “paradigmatik” tartışmanın yanı sıra, yapısalcı ve çoğulcu pozisyonlar paralel olarak tartışılıyordu. Yazar, bu üçüncü tartışmanın düşüşünün Neorealizm ve Neoliberalizm gibi klasik uluslararası ilişkiler teorilerinin oluşumunu başlattığından bahseder. (Waeber et al, 1996: 164) Bu paradigmlar arası tartışmaları doğuran metodolojik ve ontolojik yaklaşımlar sonucunda bu iki teori bilimsel bir nitelik kazanmaya başlamıştır.

Üçüncü tartışmanın yaklaşımları, uluslararası sistemi daha empirik bir şekilde sorgulamak ve incelemek için temel oluşturdu. Robert Keohane ve Kenneth Waltz gibi yazarlar, uluslararası ilişkiler disiplininin kıyaslanamaz bir şekilde gelişmesini sağlayan sosyal bilimsel bir çalışma sağladılar. Aynı şekilde, sonraki tartışma bilimsel nitelikte olup, postmodernist, neorealizm ve liberalizm teorilerini kanıtlamak için daha kesin kavramlara ve sorulara odaklanmanın bir yolunu bulmuş, böylece yansıtmacılık uluslararası aktörlerin yorumlarına ve “yansımalarına” odaklanmıştır.

Yazar, sosyal bilimlerimizin incelenmesine daha iyi bir yaklaşıma sahip olmak için tarihsel tartışmaların önemli olduğundan bahsetmektedir. Bununla birlikte, dördüncü tartışmanın, üçüncü tartışmanın noktalarının eleştirisiyle daha bağlantılı felsefi meseleleri

ele almasına rağmen, üçüncü tartışmanın ikinci kısmı olarak anlaşılabilirliğini düşünmektedir. Bu postüasyonlar, uluslararası sistemin temellerinin, bireylerin ona ilişkin algılarının ve inşalarının bir parçası olduğu görüşünü paylaşmadıklarından, Fransız ve Alman postmodernizminden gelen öncüllere aykırıdır.

Aynı şekilde, tartışmayı daha da ilginç kılan yapısökümcü ve post-yapısalcı yaklaşımlar ve İngiliz Okulu'nun felsefeyi rasyonalizmde yeniden ele alma ve yansıtmacıları radikallikten arındırma girişimi nedeniyle teorik karmaşıklaktan daha fazla bahsedilir. Kopenhag Okulu'nu ve terminolojinin yeniden inşasının ve siyasi eylemlerin (güvenlik) öznelarasılığının (güvenlik) inşacılığın ve eleştirel güvenlik teorisinin başlangıçlarının (Waever et al, 1996: 169).

Son olarak, gerçekçilik, liberalizm ve marksizm arasındaki son piramidin ölçülemez olduğunu, çünkü her önerinin her zaman aralarında farklılaşacağını ve aynı zamanda çözmeyi ve tanımlamayı isteme sorununun dikkate alınmasının önemli olduğunu belirtebiliriz. Dolayısıyla burada dört tartışma olduğu ve sosyal bilimlerin doğası gereği her tartışmanın sonsuza kadar sürmediği, çünkü her dönemde ve sosyal olgular geliştikçe gelişmek zorunda kalacakları sonucuna varabiliriz.

2. Güvenlik Teorisi

Teorik tartışmanın ne olduğuna dair bir marjı olan post-yapısalcı teorilerin ve eleştirel teorisinin gelişimi, toplumdaki dilin ve öznelarası süreçlerin gelişiminin, sosyal olguları klasik teorilerin dışarıda açıklayamayacağı bir perspektiften nasıl görülebileceği konusunda önemli bir noktaya işaret ettiğini gösterdi.

Aynı şekilde, güvenlileştirme teorisinin gelişimini anlamamıza yardımcı olacak temel kavramları tanımlamak önemlidir. Bu nedenle, güvenliği anlamak, sosyal hayatın birçok yönünü kapsayan ve insani gelişme için önemini anlamamızı sağlayan bir kavramı tanımlamak için çok önemli olacaktır. Çeşitli sosyal disiplinlerdeki teoriler, bir düzen önermek için bir başlangıç noktası olarak güvenlik konusunu ele almıştır. İnsan, doğası gereği hayatta kalmasını sağlayabilecek araç ve yöntemler bulmaya çalışmıştır. Hayatın değerinin tanınması kadar temel olan, bunu, korumak istediğiniz bağa ve alana yönelik dış tehditleri azaltabilecek bireysel veya sosyal çabalar üretme motoru haline getirir.

a. Tarihsel Tanımlar

Gelenekçi görüşler içinde, güvenliğin ne anlama geldiği etrafında ortaya çıkan ilk kavramlara sahibiz. Antik Yunanistan'daki düşünürler tarafından desteklenen felsefi fikirlerin tarihsel gelişimi, Roma İmparatorluğu'ndan geçerek Nicholas de Machiavelli, Thomas Hobbes, John Locke, Jean-Jacques Rousseau ve diğerleri arasında devam etmiştir. Bu kavramların kuramsal gelişimlerinin güvenlik konusundaki vizyonları şekillendirdiği söylenebilir. Bu doğru olsa da, bu yaklaşımların ana fikirleri, gücü etkin bir şekilde yönetme arayışına odaklanmıştı. Bununla birlikte güvenlik alanı, tartışmanın ana konusu değil, onun bir ekiydi.

Son yılların en önemli realizm teorisyenleri arasında E.H. Carr, Hans J. Morgenthau, Henry Kissinger, Robert Keohane, Joseph Nye, Kenneth Waltz ve diğerleri gelmektedir. Bunlar, devletlerin güvenliğini garanti eden bir araç olarak güç, istikrar ve ulusal çıkar fikirlerini ortak bir nokta olarak tartışarak, ikinci dünya savaşı sonrası fenomenini açıklamaya çalıştı (Escánez,2015: 112).

Gerçekçi yaklaşım, esas olarak, gerekli gördüğü çıkarlar doğrultusunda başkalarını zorlama konusunda askeri kapasiteye sahip olan devletin ana aktör olarak kabul edilmesinin önemini vurgular ve buna “hayatta kalma” adını verir (Walt,1991: 212). Aynı şekilde, anarşi, devletlere diğer aktörler karşısında güvensizlik veren veya yok olmalarını önlemek için güvenliklerini en üst düzeye çıkarmaya (güvenlik ikilemleri) yönelten özel bir bağlamdır (Herz,1950: 173). Burada, geleneksel güvenlik kavramının, güvenliği bağımlı bir değişken olarak alarak, devleti ana aktör olarak ele alma önermesi altında bağlantılı olduğunu anlıyoruz. Kısacası, gerçekçilik aşağıdaki öncüllerle oluşturulabilir:

- Uluslararası sistem içinde ana aktör olarak devlet.
- Hayatta kalmalarını sağlamak için askeri gücün maksimize edilmesi.
- Uluslararası sistem doğası gereği anarşiktir.
- Ulusal çıkarlar, devlet olarak kurucu devamlılığı için güvenlik şartlarına göre tanımlanır.

Öte yandan, "idealizm" (klasik realistler tarafından sınırlandırılan bir isim) teorisyenleri arasında Norman Angel, Alfred Zimmern, David Mitrany, James Shotwell, Gilbert Murray, Woodrow Wilson, Robert Keohane, Joseph Nye ve diğerleri sayılabilir.

Bu yazarlar, uluslararası kuruluşların rolü, liberal-demokratik düşüncelerin yayılması ve diğerlerinin belirleyicisi olacağından, barış arayışının bir yangına yol açabilecek sebeplerden kaçınabilecek ittifaklar ve işbirliği yoluyla sağlanabileceğini belirttiler (Tickner, 2020: 6).

Ülkeler arasındaki siyasi ve ekonomik karşılıklı bağımlılık, devletler arasında daha iyi ilişkiler geliştirme eğilimindedir; bu, etkileşimlerinin güvenilir olduğu ve kurumsal mekanizmalar altında düzenlendiği anlamına gelir, bu ise belirsizlik ve güvensizliğin önemli seviyelere düşürülmesine neden olur (Axelrod,1984: 6). Bu nedenle, liberalizmin ana fikirlerinin aşağıdaki noktalarda odaklandığını söyleyebiliriz:

- Uluslararası aktörler arasındaki ekonomik ilişkiler çatışma risklerini azaltabilir.
- Diğerlerinin yanı sıra uluslararası örgütler, sivil toplum örgütleri gibi uluslararası sistemdeki diğer aktörlerin varlığı.
- Aktörlerin güvenliğini sağlamak için güven ve adalete dayalı ittifaklar ve işbirliği kaynaklarının inşası.

Bu şekilde, her iki teori de güvenlik çalışmalarını farklı bir şekilde, ancak bağımsız bir yaklaşım geliştirmeden kapsamıştır. Üçüncü ve dördüncü tartışmalarda ortaya çıkan diğer yaklaşımlar, gelenekselciliği bir kenara bırakarak ve güvenlik paradigması hakkında soru işaretleri uyandırarak, ona farklı bir odak sağladı. 1980'lerin başı ve Soğuk Savaş'ın sonu, göç dalgaları, uluslararası terörizm, iklim değişikliği ve diğerleri gibi geleneksel vizyonlara meydan okuyan fenomenleri beraberinde getirdi. Güvenlik kavramı, çeşitli yazarların güvenlik konularını ele almak için gelenekselci yaklaşımların kullanımını sürdürmeye devam etmelerine rağmen (Krause ve Williams, 1996: 235), teorik bir fikir birliği olmadan genişlemeye devam etti.

Bununla birlikte, yapılandırmacıların ve post-pozitivistlerin ilerlemesiyle, tartışmanın merkezi, güvenliğin ne anlama geldiğini tanımlamamayı öneren argümanlara yöneldi. Nesnel olarak, güvenliğin özü çok değişkendi ve tanımlanmış bir kavram oluşturmak, onun toplumsal doğasının evrimsel niteliğiyle bir çelişki yaratacaktı; bu nedenle özünün dinamizmini imkansız kılan bir kavram üretmek, nesnel ve durağan verili bir gerçeklik vermek onunla yapılacak değerlendirmelere zarar verecektir (Delkäder Palacios, 2020: 142).

Bu şekilde, güvenliğin ne olduğuna dair çeşitli yorumlar geliştirilmiştir. Güvenliğin ne anlama geldiğinin kavramsal özüne odaklanırsak, Cruz gibi yazarlar, belirli bir grup içinde var olan insanın bireyi/grubu çevreleyen  evre gibi dış etkenlere ve insan ilişkileri gibi içsel etkenlere bağlı olarak kendilerini güvence altına almaya çalıştıklarına dikkat  ekerler (Cruz, 2020: 114). Arnold Wolfers gibi diğer yazarlar, güvenliğin hiçbir tehdidin olmadığı ve değerlerine saldırılacağı korkusunun olmadığı bir statüko olduğuna işaret etmektedirler (Buzan,1983: 21). Ullman bize güvenliğin şu olduğunu söylüyor:

"...tehditlerin nüfusa zarar verebilecek şekilde tanımlanabildiği, farklı değerkenler içinde dengeli bir durum..." (Ullman, 1983: 129).

Öte yandan, güvenlik kavramları, yeni güvenlik araç ve yöntemleriyle hareket alanlarını genişletmeye çalışan diğer özellikleri de kapsıyordu. Lester Brown gibi yazarlar, bölge içindeki güvenliği şu şekilde tanımladı:

"...ulusu etkileyen iklimsel ve insani faktörlerin olduğu yerde tehditler hakkında sahip olunan düşünce..." (Brown, 1977: 24)

Bu kavram ‘‘Milli Güvenlik’’ olarak tanımlanabilir, çünkü i  ve dış faktörler bir statükoyu doğrudan etkileyebilirken, tehditler bir devletin sosyal düzenini doğrudan etkiler. Bununla birlikte, güvenlik tanımları, her şeyden önce, ulusal güvenlik anlayışlarında, bir devletin çeşitli i  değerkenleri arasındaki mevcut dengenin, çoğu durumda bu tehditlerin nereden gelebileceğini dikkate alarak, tehditlere karşı bir denge oluşturabileceğini iddia etmektedir.

b. Güvenlik  nerileri

20. yüzyılda meydana gelen uluslararası olaylarla birlikte güvenlik kavramı ve şekillenmesi çeşitli aşamalardan geçmiştir. Bunlar arasında kolektif güvenliğin kurulmasını ön plana çıkarabiliriz. Bu kavram, Milletler Cemiyeti ve daha sonra onun halefi olan Birleşmiş Milletler (UN) gibi uluslararası kuruluşların oluşturulmasıyla oluşturulmuştur. Daha önce de gördüğümüz gibi, 2. Dünya Savaşı'nın sonuçları, bu savaşın galiplerinden oluşan yeni bir sistem bıraktı.

Amerika Birleşik Devletleri, Fransa, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği, İngiltere ve Çin, BM'nin en önemli organlarından biri olan Güvenlik Konseyi'ne katılarak

uluslararası barışın korunmasını sağladı. Birleşmiş Milletler, güvenliğin her devletin askeri, ekonomik ve diğer saldırılar altında maruz kaldığı bir tehlike durumu olduğunu ileri sürmektedir (Obrador Serra, 1992: 27). Nitekim Güvenlik Konseyi, bunun bir örneği olarak, Birleşmiş Milletler Şartı'nın (BM, 1945) 51. Maddesine dayanarak, bireysel veya toplu gücün meşru kullanımı yoluyla barışı ve güvenliği savunma niyetini tesis etmiştir.

Bu nedenle, bir tehdide karşı koymak için bir devlet içinde oluşturulan süreçlerin güvenlik olarak adlandırılabilceğini, aktörler, bu durumda devletler arasında olup bitenlerin ise kolektif güvenlik olarak kabul edilebileceğini anlayabiliriz. Faaliyetlerin veya aktörlerin tehdit olduğunu kabul eden bir yönetim gerektiren bir süreç olarak güvenlik; toplu güvenlik, tehdit olarak sınıflandırılan şeylere karşı bir bloğun çabalarını tanıır. Genellikle bu süreçler, siyasi irade ve aktörlerin bu tür bir ittifak içinde tartışacakları ve paylaşacakları ortak ilkelerle üretilir.

Vurgulayabileceğimiz toplu güvenlik türleri arasında, Amerika Kıtası'nın tamamı için yarımküre dışındaki herhangi bir tehdide karşı koruma ve yanıt vermeye çalışan bir toplu savunma mekanizması olan Amerika Arası Karşılıklı Yardım Antlaşması'ndan (TIAR) bahsedebiliriz; Avrupa Kıtası'na yönelik herhangi bir silahlı tehdit karşısında karşılıklı yardım sağlamayı amaçlayan Batı Avrupa Birliği (UEO) tarafından desteklenen 1948'de imzalanan Brüksel Antlaşması; Avrupa Kıtası'nda ve genel olarak Kuzey Yarımküre'de Sovyetler Birliği'nden gelen komünizm tehdidine karşı koymak için 1949'da kurulan Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü (NATO); Güneydoğu Asya'nın herhangi bir tehdide karşı koymak için ortak çabalarını işaret eden 1954 Güneydoğu Asya Anlaşması (SEATO); 1955'te Sovyetler Birliği'nin NATO'nun kendisine karşı çabalarını dengelemek için teşvik ettiği Varşova Paktı, bu paktın eksenini Sovyetlerin etki alanına en yakın devletler aldı (Obrador Serra, 1992: 26).

Soğuk Savaş'taki gerçekleri ilerleten bir başka yenilikçi kavram, disiplinindeki güvenlik tartışmasını genişletmek amacıyla en liberal teorisyenler tarafından geliştirildi. Böylece, 'İnsan Güvenliği' kavramı, zamanın devlet merkezli yaklaşımlarına karşı koymak ve sosyal fenomenleri analiz ederken yenilikçi bir yaklaşıma izin veren başka bir vizyon türünü teşvik etmek için türetilti. Aynı şekilde Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı da bu kavramı 20. yüzyılın sonlarında kullanmaya başlamıştır (Álvarez, 2013: 92). Bu nedenle, insan güvenliği yaklaşımı, adından da anlaşılacağı gibi, güvenlik

alışması içindeki epistemolojik kategorisi daha önemli bireyi analizde birincil aktör olarak sınıflandırmak gibi ana işlevine sahiptir (Sotomayor Velázquez, 2007: 71).

Bu kavramın güvenlik çalışmaları içerisinde gelenekçi teorilerin katkılarıyla oluşan hoşnutsuzluktan doğduğu söylenebilir. Geleneksel vizyon, devleti yalnızca en önemli aktör olarak belirleyen boyutları kapsıyordu, çünkü bu tek taraflıydı, silahların ve esas olarak askeri rakiplerin geliştirilmesine özel bir odaklanma ile azaltıldı ve bunların sözleşmeli ekonomik ve yasal sonuçları göz ardı edildi (Bajpai, 2000: 13). Açıkça görüldüğü gibi, liberal akım tarafından, devlet olmayan diğer değışkenlere verilen vurgu nedeniyle hayata geçirildi, çünkü birçok durumda uluslararası sistemde meydana gelen sorunların çoğundan devletin kendisinin sorumlu olduğunu düşündüler.

Soğuk Savaş'ın gelişmesiyle birlikte bu kavram, militarizme dayalı gerçekçi pozisyonlara karşı olan tüm teorisyenleri bir araya getirerek, insandan başlayarak uluslararası sisteme doğru daha hümanist bir pozisyona bahis yaptı. Bu yaklaşım ayrıca özel ve kamu arasındaki yerel ve federal konuların yanı sıra iklim ve kültürel konulara da büyük önem vermiştir (Sotomayor Velázquez, 2007: 82).

Bununla birlikte, çeşitli yazarlar bu yaklaşımı teorik boşluğu ve tutarlı olmaması nedeniyle eleştirdiler. Uluslararası ilişkilerin temellerini eleştirememenin ve disipline daha fazla katkı sağlayamamanın teorik düzeyde sağlamlıktan yoksun olması, analiz düzeyine başka yönler eklemek bir yana, önemli bir etki yaratmadı. Diğerlerinin yanı sıra silahlı çatışmalara, iklim değışikliğine, genelleştirilmiş şiddete cevap ve çözüm sağlayabilecek bir yaklaşımı özlü bir çözüm olarak kapsamayarak, bu konumu, izledikleri amaçlar için yararlı bulan siyasi çıkarlar tarafından manipüle edilmeye açık hale getirdi. (Álvarez, 2013: 93). Buna örnek olarak 2001 yılında Irak ve Afganistan'ın işgali ile İkiz Kuleler'e yapılan saldırının ardından yaşananları ve sonrasında Birleşmiş Milletler'in insanı temel alarak desteklemek amacıyla geliştirdiği "Koruma Sorumluluğu" doktrinini öne çıkarabiliriz.

c. Konsepti Yeniden Tanımlamak

Güvenlik çalışmalarının ortodoks yaklaşımlarına yanıt üretmeye yönelik yeni katkıların bir sonucu olarak, 20. yüzyılın sonlarında tüm ortodoks ve liberal yaklaşımlara meydan okuyacak yeni bir bakış açısı oluşmaya başlamıştır. Adını Nicolás Onuf'un verdiği konstrüktivizm, özellikle 1980'lerin ortalarında neo tartışmasının önerilerine karşı

çıkıldığı için üçüncü ve dördüncü tartışmalara da dahil edilebilir. Bunun nedeni, her iki teorinin de metodolojilerinin kimlikler, fikirler, kültür ve etik gibi çeşitli kavramları bir kenara bıraktıkları için güç dağılımları ve refah arayışı üzerine kurulu olmalarıydı. Öte yandan yapılandırmacılık, rasyonalizm ve yansıtmacılık arasındaki dördüncü tartışmada da mevcuttu ve rasyonalizm ile post-yapılandırmacılık arasında konumlanan radikal olmayan bir ara teori olarak gündeme getirildi.

Teorik tartışma içinde, Robert Keohane'nin 1988'de "reflexivistler" olarak adlandırdığı rasyonalistler arasındaki (neo-neo) teorik tartışmaya yaptığı vurguyu dikkatle değerlendirmek önemlidir. Keohane eleştirilerinde, refleksivistlerin olumlu bir şekilde irdelenemeyeceğini vurguladı çünkü esas olarak devletlerin, normların ve rejimlerin davranışlarına odaklanmışlar ve bunların ancak pozitivist olmayan yöntemlerle analiz edilebileceği için öznelerarası bir olgu olarak gözlemlenmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Kuşkusuz Keohane'nin eleştirisi, Sovyetler Birliği'nin dağılması ve pozitivist yaklaşımların etkisini kaybetmesiyle birlikte uluslararası ilişkiler çalışmalarının bir dönüşüme uğradığını ve çağın rasyonalist bir bilimciliğe doğru evrildiğini ortaya koymaktadır.

Bu şekilde konstrüktivizm, *"uluslararası sistemin aktörlerin yaptıklarının ürünü olduğunu ve bunun uluslararası gerçeklik içinde çıkarlarını tanımlayan kimlikler ürettiğini"* onaylar (Orozco, 2006: 167). İktidar alanlarındaki karar alma prosedürleri, çatışma çözümü sırasında kimliğin önemli bir rol oynayacağı sürekli dinamiklere ve yapılara dayanacaktır. Bu anlamda yapılandırmacılık iki ana soru sorar:

1. Güvenlik algıları nasıl geliştirilir?
2. Devletler içinde güvenlik gündemlerini önerenler, toplumlar mı?

Konstrüktivizm, devletleri uluslararası sistemdeki ana aktör olarak kabul etse ve rasyonalizm ile aynı önermeleri paylaşırsa da, çarpıcı farklılıkları insana ve insan bağlamına verdiği roldür. Bu bağlamda "Ajan" denilen kalıcı bir yapının parçası olduğu için dünyanın karar temelli olduğu da vurgulanmıştır.

Aynı zamanda, rasyonalizmin katkılarıyla bir karşılaştırma yaparsak, bunların maddi yapılarla ilgili olarak devletlerin öznelerarası ilişkilerinde farklılık gösterdiğini görebiliriz; bu nedenle uluslararası sistem, uluslararası aktörler için bir strateji alanı değil, kalıcı bir şantiye alanı olmalıdır. Benzer şekilde, konstrüktivizmin somutlaştırdığı bir

başka temel değişiklik de uluslararası norm ve değerlerin devletlerin davranışları üzerinde büyük bir etkiye sahip olmasıdır, çünkü devletler eylemlerini ve stratejilerini belirli alanlarda bu fikir ve kimliklere dayalı olarak şartlandırır. Aynı şekilde, konstrüktivizm için uluslararası sistem öznelarası hale gelecektir ve bu nedenle, onu yapılandıran uluslararası aktörler, eylemlerini bu algılara dayalı olarak haklı çıkaranlardır.

Daha önce de belirttiğimiz gibi, yapılandırmacılığın en önemli yazarları, teorinin adını bulan ve fikirlerin ve normların merkeziliğini artıran "yapılandırmacı dönüşüm"ün babası sayılan Nicolas Onuf olmuştur. Uluslararası İlişkiler alanında ve Kenneth Waltz'un yapısal kavramsallaştırmasının eleştirisiyle katkıda bulunan John Ruggie. Öte yandan Emanuel Adler gibi yazarlar, yapılandırmacılığın toplum felsefesini, pozitivist, materyalizmi, idealizmi ekleyen bir halka olduğunu doğruladılar. Konstrüktivizm için konstrüktivist düşünceye kazandırdığı kavramlar için altı çizilmesi gereken en önemli yazarlardan biri hiç şüphesiz Alexander Wendt'tir.

Wendt'in ana önerilerinden biri, yapılandırmacılığın doğası gereği anti-realist veya anti-liberal olmadığını, bunun yerine uluslararası sistemde meydana gelen fenomenleri ve çeşitli olayları anlamamıza ve kavramamıza önemli ölçüde katkıda bulunan sentetik bir teori yaratma girişimi olduğunu belirtmekti (Wendt, 1999: 47). Ayrıca Wendt, uluslararası sistemin doğasına ilişkin yenilikçi bir vizyonla Uluslararası İlişkiler'e katkıda bulunmuştur. *"Devletlerin bu fenomeni kullanmaktan fayda sağladığını"*, diğer bir deyişle anarşinin, devletlerin fikir ve kimlikleri tarafından yaratılan bir sosyal algı veya algı kurgusu olduğunu ileri sürmüştür (Wendt, 1992: 395).

Aynı şekilde, "kişisel gelişim" kavramının realistlerin iddia ettiği gibi sadece oyuncuların müsamahakâr bir karaktere sahip olması nedeniyle anarşinin bir özelliği olmadığı; Kanada'nın, Amerika Birleşik Devletleri için Küba ile eşanlamlı olmadığı örneklendirilerek, fikirlerin çıkarların temeli olduğu sonucuna varılabilir. Wendt'e göre "kendi kendine yardım", Hobbs anarşisi, Lockian anarşisi, Kant anarşisi ve diğerleri dahil olmak üzere çeşitli anarşi türlerinden biridir (Wendt, 1999: 18). İkinci bir ilke olarak, aktörlerin eylemlerinin etkileşimlerine göre ortaya çıkmasından bahsedilir; Bu nedenle aktörler arasındaki etkileşimler tehditler, ittifaklar gibi uyarılara dayalı yapılarıdır; ayrıca Kenneth Waltz'ın yapılandırmacılık tanımının dördüncü bir öznelarasılıktan yoksun olduğunu da ekler. Son olarak, Wendt'in yapılandırmacılığı, anarşiden "kaçmanın" üç yolu olduğunu savundu:

- a. Egemenlik hakları, tanınma ve güvenlik, yani bir aktörün kurallara saygı gösterme yeteneği,
- b. Aynı kimliği inşa eden aktörler arasındaki işbirliği,
- c. Kolektif güvenlik, yani karşılıklı olarak paylaşılan çıkarlar.

Bu mantıkla Wendt, çoğu durumda yapılandırmacı analizin barışçıl sonuçlara sahip olmayacağı fikrini destekledi, çünkü normlar ve kültürler saldırgan davranışları azaltabilir, ancak şiddet varlığını sürdürebilir. Böylece devletler, Hobbsçu uygulamalara dayalı anarşik bir kültürü paylaşan Kantçı bir dünyada yaşayabilirler; bu, güvenlik kavramının herhangi bir yırtıcılığı önleyen ahlaki kurallar aracılığıyla taviz verilmesi gerektiği anlamına gelir (Wendt, 1999: 284).

Öte yandan Wendt, güvenlik kavramlarının kimlik ve devlet bağları arasında güçlü bir bağımlılığa sahip olacağını, çünkü bu ikisi arasında çok az işbirliği olması durumunda güvenliğin tehlikeye gireceğini ileri sürmüştür (Wendt, 1999: 348). Başka bir deyişle, kimlik bağlarının kopması ve çeşitli aktörler arasındaki işbirliği güvensizlikleri ve tehditleri yaratan şeylerdir (Krause ve Williams, 1996: 241).

Sonuç olarak, yapılandırmacılık içinde, değerlerin kamu politikaları oluşturmak için önemli olacağı yerlerde güvenlik toplulukları oluşturulacağından, bir bölümün toplum içindeki bireylere daha fazla değer vermenin çok önemli olduğunu düşündüğü bir alt bölüm oluşturuldu. Diğer konstrüktivistler, liberal demokrasinin değerlerine dayanan bir güvenlik projesine güvenerek, demokratik barış fikirlerini başlangıç noktası olarak liberalizmden fikirler aldılar (Oren, 1995: 151).

Buzan'ın da onayladığı gibi, devletin ötesinde yer alan referans nesnenin genişleme arayışı, yeni alt çalışmaların paylaştığı ana noktaydı. Bununla birlikte, güvenlik çalışmalarına sundukları yaklaşım, Ortodoks düşünce akımlarından önemli ölçüde farklıydı, çünkü devletin ötesinde, odaklanabilecekleri yeni sektörler, diğerlerinin yanı sıra göçler, çevre, ekonomi gibi konular olacaktı (Buzan et al, 2009: 55).

Konstrüktivizm, Soğuk Savaş gibi tarihsel bir süreç sona ermeden önce, uluslararası ilişkiler metodolojilerinde kuşkusuz devrim yaratan bir sürecin parçasıdır. Konstrüktivist ve ontolojik-epistemolojik katkı, diğer konstrüktivist akımlardan farklı olarak, rasyonalist bilimsel yaklaşım ile konstrüktivist yaklaşıma yeni öncüller eklemeyi

amaçlayan gerekli bir denge olarak sunulduğu için disiplinin incelenmesinde devrim yaratmıştır. Bu sayede yapılandırmacılığın Kopenhag Okulu'nun güvenlik çalışmalarının önünü açtığını söyleyebiliriz. Bu dönemden sonra, sözde Kritik Güvenlik Okullarının geliştiğini hesaba katmak önemlidir (Williams, 2008: 60).

3. Güvenlikleştirme Yaklaşımları ve Teorisi

Soğuk Savaş'ın sona ermesiyle birlikte güvenlik çalışmalarının teorik gelişimi, 20. yüzyılda yaşanan teorik tartışmalarla çeşitlenerek ve zenginleşerek şekillenmeye başlamıştır. Bu anlamda, devleti baş aktör yapan yaklaşımların gelenekselciliği, toplumsal değişimleri açıklama kapasitesinin az olması nedeniyle bir kenara bırakılmış; Bu, fikirleri, değerleri, kimlikleri ve dilin eleştirisini uluslararası ilişkiler ve gerçekliğin takdiri hakkında inanılanları tamamen yeniden düşünmek ve yeni yüzyıla doğru üretilen yeni değişiklikleri ve olguları kabul etmek için alan teorilerin ortaya çıkmasına neden oldu.

Akademik açıdan bakıldığında, yeni okullarda metodolojik değişikliklerin dikkate değer olduğu vurgulanabilir. Güvenlik dinamiklerini daha iyi inceleyebilmek için kavramsal çerçeveler, küreselleşmeye başlayan bir dünyada ortaya çıkan çok çeşitli faktörlere cevap bulmaya yardımcı olan büyük bir evrim yaşadı. Sonuç olarak, güvensizliğin kaynakları, bu güvensizliklerin nasıl üretildiği ve neden belirli bir şekilde üretildiği araştırılmaya çalışıldığında metodolojik kapsamı çok daha derindir. Bu dönemde, sosyal olgulara daha özlü ve daha az önyargılı yanıtlar bulmaya çalışır, çünkü sonuç bulmak çeşitli ulusal ve uluslararası yönlerde güvensizliğin etkilerini azaltabilir.

Güvenlik kavramının ne anlama geldiğine odaklanırsak, bu düşünce çerçevesinde güvenlik kavramı, yorumunu yeniden tanımlayacak birçok değişkene bağlanabilir. Buzan ve Hansen gibi yazarlar, güvenlik kavramlarının kendi kavramlarına her zaman bir eki olduğunu, yani çoğunlukla ona bağımlı bir değişkenin anlamını verebilecek başka bir kavramla bağlantılı olduğunu garanti ederler (Buzan et al, 2009: 10-19). Bu şekilde Buzan ve Hansen, güvenliği ele almak için doğru yaklaşımların neler olduğunu anlayabilmek için dört temel soru olmasını sağlıyor:

1.- Uluslararası sistemde ana aktör olarak devlet ayrıcalıklı olmalı mıdır?

2.- Güvenlik yaklaşımları, dış tehditleri olduğu gibi iç tehditleri de içermeli midir?

3.- Güvenlik, askeri olmayan diğer yönleri de kapsayacak şekilde genişletilebilir mi?

4.- Güvenliği sadece tehdit ve tehlikelere göre mi analiz etmek gerekiyor?

Bu sorular bize, güvenlikle ilgili çağdaş kavramsal çalışmaların, sahip oldukları çeşitli çıkarımlar nedeniyle oldukça değişken olduğunu göstermektedir. Güvenliğin çok fazla yorumu olmayan sabit bir kavram olarak anlaşılması, ona aynı anda hem olumlu hem de olumsuz olabilecek değişken bir özellik verir. Waever, *"bir konu, seçkinler tarafından sorun olarak görüldüğünde sorun olarak kabul edilir"* (Waever, 1998: 73) iddiasındadır. Güvenliğe bu şekilde bakmak, bir nesneye yönelik yaklaşımların belli bir dönemde gücü kimin elinde tuttuğunun çıkarlarına bağlı olacağını düşündürmektedir. Bu nedenle, bir toplumsal yapı içinde en büyük etki kapasitesine sahip olan siyasi veya ekonomik güçler, dikkate alınan bir tehdide karşı karar alma söz konusu olduğunda daha büyük bir ağırlığa sahip olacaktır (Williams, 2008: 71)

Yorumlayıcı doğası nedeniyle güvenliğin sabit bir kavram içine sığdırılamayacağı fikriyle, Eleştirel Güvenlik Çalışmaları (ECS) adı verilen üç düşünce okulunun gelişimi ve liderliği Paris, Aberystwyth ve Kopenhag olmak üzere üç şehirde bulunuyordu. Her ne kadar okul olarak adlandırılırsalar da temel özelliklerinin tek bir düşünceye sahip olmanın ötesinde birey ve tartışmaların olduğu merkezler olarak kabul edilmişlerdir. Bu nedenle, Ole Waever'in belirttiği gibi, bu okullar da güvenliğin yalnızca devlet ve askeri alanlarla çerçevelenmemesi gerektiği fikrini paylaşıyorlar, çünkü güvenlik, kişinin siyaset hakkındaki fikrinden ortaya çıkan, siyasi çıkarları tanımlayan bir kavramdır (Delkader Palacios, 2020: 149).

Galler Üniversitesi bünyesinde, Ken Booth, Richard Wyn Jones ve diğerleri gibi düşünürlerle birlikte Aberystwyth Okulu, güvenlik çalışmalarının önemli bir parçası olarak insan özgürleşmesinin gelişimi için askeri paradigmayı değiştirdi. Ayrıca Kopenhag Barış Araştırmaları Enstitüsü (COPRI) veya diğer adıyla Kopenhag Okulu, "güvenlikleştirme" adı verilen yeni analitik yönteminin etkilerini inceleyerek yenilik yaptı. Bu okulun düşünürleri arasında Ole Waever, Barry Buzan ve diğerleri arasında dışsal vurgu yapılabilir (Vaughan-Williams, 2020: 68). Öte yandan, kamu politikalarının,

göçlerin ve sınır kontrolünün etkilerini incelemek için sosyolojiye dayalı güvenliğe özel olarak odaklanan Paris Siyasal Çalışmalar Enstitüsü veya Sciences Po Paris vardı.

Paradigmatik bir tartışmanın parçası olarak değerlendirildiğinde güvenlik konusunda bir alt çalışma olduğunu düşünmeyen Kuzey Amerika çalışmaları ile farklılıkları olmasına rağmen, Waever bu üç ekol arasında akademik bir ayrılığın başlangıcını vurguladı. Diğerleri arasında, Aberystwyth Okulu'nun, yoksulluk, çevre, siyasi baskı gibi insanı doğrudan etkileyen konular etrafında dönen çalışmalar yapmanın hayati önem taşıdığı akılda tutularak çok daha normatif yönlelere ağırlık vermeye başladığı söylenmektedir. Bu şekilde, Aberystwyth okulu, normatif/özgürleştirici yaklaşımın, Kopenhag Okulu tarafından detaylandırılan “güvenlikleştirme” önerisi gibi yeni analitik çerçeveler üretmekten çok daha önemli olacağını düşündüğü için kendisini diğerlerinden uzaklaştırır. Öte yandan, Paris Okulu daha çok kamu politikalarının "nasıl" oluşturulduğunu açıklamaya, yani bürokrasiler içindeki karar alma sürecinin ve bu politikaların iç ve dış alandaki sonuçlarının incelenmesine odaklanmıştır (Vaughan – Williams, 2020: 117).

a. Kopenhag Okulu

Araştırmamızın sonraki iki bölümünde çalışmayı detaylandırmamıza yardımcı olacak katkıları ve metodolojisi nedeniyle çalışmamız için Kopenhag Okulu temel olacaktır. Aynı şekilde, bu okulun önerdiği güvenlikleştirme teorisini, kavramlarını, konumlarını ve hepsinden önemlisi dikkate almak önemlidir.

Daha önce de belirttiğimiz gibi, güvenlik çalışmaları kapsamında yeni öneriler üretme girişimleri, uluslararası ilişkilerin geleneksel fikirlerine ters düşen paradigmaların ortaya çıkmasına neden oldu. Bu bağlamda 1998 yılına kadar olan bilgi birikimi Ole Waever, Barry Buzan ve Jaap de Wilde'in '*Security: A New Framework for Analysis*' adlı çalışmasında somutlaşmıştır. Temel olarak, Kopenhag Okulu güvenliğin uluslararası sistem içinde nasıl çalıştığını bilmekle ilgilendi; Bu "endişe", küreselleşme çağının getirdiği yeni uluslararası fenomeni entegre ederken gösterildi. Bu nedenle bu ekolün teorisyenleri için güvenlik sarsılmaz olması gereken bir kavram değil, tarihsel olarak insan ilişkileri ilerledikçe gelişen söylem ve toplumsal olgular temelinde yapılan bir kurgudur (Nielsen, 2019: 3).

Hiç şüphesiz, Kopenhag Okulu'nun önemi, normatif terimlerin çalışmalarına basit bir şekilde bağlı kalmasının ötesine geçen analitik modeller üretme yeteneği ile açıklanabilir. Bu yeni kavramlara analitik sınırlar uygulanarak, diğer ekollerle, güvenliğin ne anlama geldiği konusunda onu gelenekçi kavramlara gömmek zorunda kalmadan kavramsal özgürlüğe izin veren bir farklılaşma geliştirildi (İbîdem, 2019: 3). Buna, siyasi süreçleri doğrudan veya dolaylı olarak etkileyen “öznelerarası” süreçlerle çalışmak denilebilir. Ole Waever'in ifadesiyle Kopenhag Okulu'nun iş kolu üç ana kavrama ayrılabilir:

- Sektörler: Güvenliğin faaliyet gösterdiği yerler olarak tanımlanır. Bunlar, siyasi/ekonomik/sosyal karar almanın yapıldığı alanlar, askeri, çevresel alanlar ve diğerleri olabilir. Kopenhag Okulu'nun güvenlik içindeki referans nesneleri anlamak için "neden?" ve "kimin için?" konularına özel vurgu yaptığı yer burasıdır (Buzan et al, 1998: 5-47).
- Bölgesel Güvenlik: Tehditlerin ve ortak güvenlik sorunlarının paylaşılmasıyla karakterize edilen çeşitli coğrafi sektörleri kapsayan güvenlik süreçleri ve dinamikleri olarak tanımlanır (İbîdem, 1998: 5-47).
- Güvenlikleştirme: Bir "izleyici" tarafından kabul edilen bir tehdit hakkında yapılan söylemsel inşa, nüfusu tehdit eden söz konusu faktörün ortadan kaldırılması için olağanüstü önlemler alınmasını garanti eder (İbîdem, 1998:5-47).

Bu yaklaşımlar, Kopenhag Okulu'nun kendisini diğer okullardan farklılaştırmasında belirleyici olmuştur. Kuşkusuz bu yaklaşımın, bilimin nesnelliğinden ve materyalin ötesine geçen faktörlerin değerlendirilmesinden, örneğin dilin bir analiz üretme mekanizması olarak uygulanması ve incelenmesinden dolayı güvenlik çalışmalarında önemli bir etkisi olmuştur.

b. Güvenlikleştirme Teorisi

Bu sayede Kopenhag Okulu tarafından geliştirilen güvenlikleştirme teorisinin ne anlama geldiği ve ülkemiz için önemine değinmeye devam edebilmek için uluslararası ilişkiler disiplini içerisinde geliştirilen teorik süreçleri anlayabildik.

Bu teori, toplumu etkileyen sorunları ele alarak kamusal nitelikteki sorunları ele almanın bir yolu olarak tanımlanabilir. Bunlar henüz "politize edilmemiş" faktörler

olabilir. Bu değişkenlere verilen tedavi, bu konuyu en iyi şekilde ortadan kaldırabilmek için bir strateji oluşturma ihtiyacını doğrulayacaktır. Bu sorunu çözmeye yönelik bir politika üretildiğinde, “politize olmayan” statüsü, toplum için varoluşsal bir tehdit oluşturma özelliği altında “politize” olacaktır (Buzan et al, 1992: 257).

Tehdit olarak görölen şeyin "politikleştirilmesi" süreci, bu teori için önemli bir yönün parçasıdır (Tickner, 2020: 11); çünkü teorisyenler Waeve ve Buzan, Eleştirel Güvenlik Çalışmaları'nı (ECS) oluştururken, dilin teorik detaylandırma için çok önemli olduğunu düşünürler, bu da bu siyasallaştırma süreçlerinin, politikacıların söz konusu tehdit hakkında yaptıkları söylemsel detaylandırmanın bir sonucu olarak gerçekteştirildiği anlamına gelir. Devlet, kendi nüfusunu korumak için güvenliğin esas olduğunu göz önünde bulundurarak, tehdit haline gelen herhangi bir faaliyetin çözümünü ivedilikle değerlendirebilmek için söylemsel ve siyasi dinamikler üretir.

Öte yandan tehditten ne anlayabiliriz? Bir tehdidi tanımlamak için birkaç terim vardır. Yine, perspektife ve içinde bulunduğu zaman-tarihsel bağlama bağlı olarak algılanma biçimine bağlı olarak bir tehdit düşünölebilir. Ancak tehdit, bir nesneyi incitmenin, yok etmenin veya cezalandırmanın açık bir beyanı olan siyasi meselelerin bir konfigürasyonu olarak düşünölebilir (Brauch, 2011: 65). Aynı zamanda, savaşlar ve diğerleri gibi bir toplum için önemli bir tehlike anlamına gelen bir misilleme veya sindirme olarak da düşünölebilir. Eleştirel teoriler, tehdit kavramına verilen değerlendirme yüküne göre, süreçlerin düşük veya yüksek yoğunluklu olarak değerlendirilmesi için kademeli olarak farklılaşacağını onaylar. Buzan, tehdidin varoluşsal bir karaktere sahip olduğunu, yani bir faktörün başka bir faktörün varlığını tehlikeye atabileceğini, yani temsili bir tehdidin var olduğunu onaylar (Buzan, 1983: 25).

Bilindiği gibi, önceden tehdit algısı bir devletin diğerine karşı askeri artışından geliyordu, ancak şimdi yeni teorisyenler, nüfusu doğrudan etkileyebilecek ekolojik ve geleneksel olmayan değişkenleri varsayıyorlar (Coons & Harned, 2009: 99). Ancak terör grupları veya uluslararası organize suçlar gibi yeni tehditler, uluslararası düzeni en çok etkileyen küresel tehditleri oluşturmuştur (Kaldor, 2012: 34).

Öte yandan Ullman, tehdidin iki bölüme ayrılabilirliğini belirtiyor:

1. Belirli bir dönemde şiddetli etkisi olan ve belirli bir devlette yaşayanların yaşam kalitesini bozmaya yönelik eylemler (Ullman, 1983: 133).

2. Bir devletin veya kuruluşların toplum üzerindeki olumsuz etkilere karşı koyması gereken seçeneklere önemli ölçüde zarar verirler; doğal afetler ve diğerleri gibi (İbîdem, 1984: 133).

Bu nedenle, güvenliğin tanımı bağlamlara göre belirlenir. Waever, güvenliğin bir uygulama türünden çok nasıl çalıştığına göre anlamının önemli olduğundan bahseder (Waever, 1998: 21). Aynı şekilde, güvenlik gibi bir konuyu dikkate almanın siyasi etkileri daha fazladır, çünkü siyasi yönetim bu "tehdide" yanıt üretmeye öncelik verecektir. Bu "siyasallaşma"nın çok boyutlu yaklaşımı, bir devletin kurumsal yönetimini ve vatandaşlarının yaşamını doğrudan etkileyecektir.

Kopenhag Okulu, güvenliğin, bir konuyu bir tehdit olarak çerçevelemek, tanımlamak ve tanımlamak için olağan siyasi süreçleri başka bir düzleme kaydırmaya dayanabileceğini ve böylece istisnai önlemler yoluyla özel bir şekilde ilerleyebileceğini düşünmektedir (Buzan et al, 1998: 41). Siyasi aktörlerin çoğunlukla, güvenlikleştirme politikalarının geliştirilmesi etrafında özel mevzuat almaya nasıl karar verdikleri, yani durumun doğası gereği toplumun yönetildiği kuralların göz ardı edilebileceği anlamına gelen *güvenlikleştirme hareketi* olarak adlandırılan harekettir. (İbîdem, 1998: 29).

Bu şekilde, bu süreci daha iyi anlamak için iki konuyu akılda tutmak önemlidir: Bir yandan söylemsel özelliği veya söylemsel eylem olarak da adlandırılır. İkincisi, öznelarası karakteri. Dilden bahsederken, kavram üretmeye çalışan süreçlerin nitr olabileceği, tehditleri anlamaya izin veren ifadeler (sözlü edim) üretebilecekleri ve bunun karşılığında bir niyet (edimsel edim) üretebilecekleri dikkate alınır ve onlara bir son verebilir. Bu sonuçlar zinciri, güvenlikleştirme önerisini destekleyecek izleyiciye (perlocutionary edim) ulaşır.

Bu şekilde dilsel karakter, bireyin akıl ve duygu varlığı olduğu dikkate alındığında olumlu ya da olumsuz etki yaratarak, toplum üzerinde psikolojik ve ikna edici etkiler yaratabildiği için ek bir yüke sahiptir. Williams gibi yazarlar, bir konu hakkında sembolizm ve duygularla yüklü bir pozisyon oluşturabilecek bir söylem geliştirmenin basit bir gerçeğin tehdit olarak kabul edilebileceğini ve bunun için gerekli araçları devlet prosedürleri aracılığıyla meşrulaştırabileceğini ve böylece olan bitene bir son verebileceğini ileri sürerler; Ulusal güvenlik için bir tehdit olarak kabul edilir (Williams, 2003: 552). Bu nedenle, güvenlikleştirme aktörü tarafından gerçekleştirilen *söylemsel eylemin*, kendi güvenliklestirmesi olarak kabul edilebilmesi için nüfus veya "izleyici"

tarafından tanınması gerekir. Ayrıca, bir *güvenlikleştirme hareketi* ile *güvenlikleştirme* arasındaki temel fark, güvenlikleştirme hareketinin, güvenlikleştirici aktörün izleyici için söylemsel bir eylemi teşvik etmeye çalıştığı süreç olmasıdır; ikincisi ise *izleyicinin söylemsel eylemi* kabul ettiği ana odaklanır ve böylece güvenlikleştirmeye doğru ilerler.

Şekil 1: Güvenlikleştirme süreci. (Buzan et al, 1998) çalışmasına dayanan detaylandırma.

Bununla birlikte, güç elitlerde olduğu için, bir tehdidi toplum için bir sorunun parçası olarak sınıflandırma kararları, onların çıkarlarına bağlı olacaktır. Doğru olmasına rağmen, bir dereceye kadar otoriterlik varsa bu, toplum için bir sorun olabilir. Çünkü çoğunluğun kabul ettiği söylem, azınlığın güvenlik meseleleri olarak gördüğü taleplere karşı olabilir. İnşa edilmiş kimliğine dayanan toplumun rolü, güvenlik stratejilerinin geliştirilmesinde önemli bir rol oynamaktadır.

Dolayısıyla *söylemsel eylemin* kurulmasıyla tehditler, Devlet tarafından çözülmesi gereken öncelikli bir sorun haline gelmektedir. Waever, bunun, bir devletin topluma nüfuz etme girişimlerini engellemek için özel haklar talep ederek belirli bir yere yönelik uyguladığı özel gelişme olarak adlandırılabilceğini öne sürer. Gözlemlediğimiz gibi, güvenlikleştirme sürecindeki bu ilk aşama, aktörlerin, bu *söylemsel edimler* yoluyla izleyicinin (nüfusun) bu şekilde kabul etmeye devam ettiği bir derece oluşturmalarını garanti eder (Buzan et al, 1998: 26). Bu sürece ek olarak, siyasallaşma süreçlerini hızlandıran *kolaylaştırıcı koşullar* olduğunu da eklemeliyiz. Aynı şekilde, bu koşullar tarihsel olarak mevcut tehditle bağlantılı olabilir (İbîdem, 1998: 23).

Aynı şekilde, güvenlikleştirme teorisinin temel bir özelliği, ortodoks güvenlik teorilerinin temel kusurlarının, söz konusu sorunun sosyal tasarımındaki her türlü ilgiyi

göz ardı ederek tehditlere özel dikkat göstermekte yattığını göstermesidir. Dolayısıyla güvenlikleştirici aktör, bir tehdidi belirleyerek, tanımlayarak/yeniden anlamlandırarak bir konuyu siyasallaştırma çabalarını eyleme dökmeye karar verdiğinde, onun varoluşsallığına, yani tehdidin kökünü yönetmeye özel bir ilgi gösterir. Bunun yeniden ortaya çıkmasını önlemek zamanla mümkün olabilir. Sanahuja ve Schünemann gibi yazarlar güvenlikleştirme teorisi sürecinde şunları belirtmişlerdir:

"... kimin güvenlikleştirdiği, hangi konular (tehditler), kimin için (referans nesneleri), neden / hangi sonuçlarla ve hangi koşullar altında (güvenlikleştirme başarısı) bir tehdidi ele almak için ilerlemesi gerektiği incelenir..." (Sanahuja & Schünemann, 2012: 19).

Daha önce de belirttiğimiz gibi, bir konunun güvenlik konusu olarak kabul edilebilmesi için, kendine özgü ve özgün niteliğinin bir aktörün statükosunu değiştirmesi gerektiğini belirtmek önemlidir. Pekala, demokratik düzen, hükümet sistemine zarar vermeye çalışan şeylere öncelik verir ve bu nedenle ona karşı eylemler ulusal gündemde bir öncelik haline gelir (Revelo, 2018: 10). Sonuç olarak, güvenlikleştirme süreci, ortaya çıkabilecek ve özel önlemler gerektirebilecek tehditlerin detaylandırılması ve söylem yoluyla temsil edilmesi ihtiyacı olan belirli bir biçime sahip, ancak karşılıklı olarak belirlenmiş bir içerik olarak görülebilir (Williams, 2003: 525).

Güvenlikleştirme sürecini tesis ederek, siyasi aktörler tarafından kurulan bir sonraki süreç "güveniksizleştirme" olarak anlaşılabilir. Bu, toplumu etkileyen tehdidi oluşturduktan ve kabul ettikten sonra gelişen bir plan olmakla karakterize edilir; halk hükümete özel yetkiler verdiği için özgürlükler, medeni haklar gibi demokratik süreçler etkilenebileceğinden, tehlikeli bir model altında bir güvenlikleştirme sürecine yol açabilir (Tickner, 2020: 11). Kurumsal zayıflığın avantaj sağlayabileceği bu bağlamlarda, örneğin silahlı kuvvetleri yerinden etmenin durumun daha iyi kontrol edilmesini sağlamanın etkili bir yolu olabileceği ve böylece iç düzeni "kontrol etmek" için devletler içinde militarizasyon süreçleri yaratabileceği bağlamlarda.

Bu bakış açısıyla, güvenlikleştirme ve güvenlikten arındırma süreçleri, diyor Buzan *Security'de: yeni bir analiz çerçevesi*, bir hesap verebilirlik sürecine tabi olmalıdır. Buzan için güveniksizleştirme, kurumsal siyasi mekanizmaların güvenlikleştirme politikalarının gelişimi üzerinde kontrol ve denge kurabilmesi için bir konuyu

siyasallaştırmak anlamına gelir. Bu hesap verebilirlik, demokratik kontrol içinde daha iyi bir yönetime izin verecek ve böylece kriz durumlarından yararlanan otoriterliğin olası ortaya çıkışını önleyecektir (Buzan et al, 1998: 37).

Bu teörinin prosedürlerini analiz ederken, Kopenhag Okulu'nun bu öneriler aracılığıyla uluslararası ilişkiler'e, devletler içindeki tehditleri değerlendirmeyi amaçlayan bir metodoloji getirmeyi başardığını onaylayabiliriz. Bu düşünce altında, yenilikçi bir öneri olarak tanımlanabilecek ve normatif bir boyuta sahip bir teörünün girişi, çoğu akademisyen tarafından Kritik Güvenlik Çalışmaları (CSS) için anahtar araçlardan biri olarak kabul edilmektedir. Waever'in sözleriyle güvenlikleştirme teorisi, okulların kendi aralarında (Aberystwyth ve Paris) ve genel olarak disiplin içinde (CASE Collective) gelecekteki tartışmaları üreten "Avrupa'da Güvenliğe Eleştirel Yaklaşımlar (CASE) kolektifi içindeki önemli bir katkının parçasıdır (Vaughan-Williams, 2010: 124).

Güvenlikleştirme teorisinin ilerlemesi, güvenliği içeren çeşitli sosyal olgularda tartışılabilir ve uygulanabilecek bir modeli garanti etti. Dolayısıyla çalışmamızda bu modelin kullanılması Peru'da terörle mücadelede var olan siyasallaşma süreçlerini açıklamamıza yardımcı olacaktır. Sonuç olarak, Uluslararası İlişkiler disiplini içindeki tarihsel ve teorik süreçler hakkında tüm net noktalara sahip olarak, Peru Cumhuriyeti'nde yaşanan tarihsel süreçleri ele almaya geçebiliriz.

İKİNCİ BÖLÜM:

PERU’NUN TERÖRLE MÜCADELE POLİTİKASI

Bu bölümde, güvenlik politikalarının çeşitli aşamalarının hükümetlere ve olaylara göre değiştiği Peru Cumhuriyeti'nde 1980'den 1990'a kadar gelişen terörle mücadelenin başlangıcını ele alacağız. Bunu dikkate alarak, bu dönemleri kapsayan liderlerin siyasi gündemlerinde sunulan çeşitli mülahazaları anlayacağız; çünkü terör sorununu ele almaya karar verme biçimleri, Peru'da teröre karşı mücadelenin evrimini ve gelişimini anlamada belirleyici oldu.

Bu bölümde ayrıca Peru'daki sosyal durumu, takipçileri Aydınlık Yol doktrinine çekmeyi çekici kılan büyük sosyal ve ekonomik eşitsizlikleri ve dolayısıyla Peru topraklarında siyasi değişimin mümkün olabilmesinin tek yolunun silahlı mücadele olduğunu göreceğiz. Aydınlık Yol, köktendinci Maoist-Marksist doktrinini yücelterek, ülke genelinde gerilla savaşına dayalı güçlü bir silahlı birlik elde etmeyi başardı. Öte yandan, bu bölümde incelenecek olan siyasi tepki, Devletin, kurulan sistemlerin/organizasyonların ötesinde, Milli Güvenlik Politikasının olmaması nedeniyle, hükümetler arasında koordine edilmeyen güvenlik politikalarını uygulamaya çalıştığını bize gösterecektir, yıkıcı ilerlemeleri koordinesiz hale getirdi; Aydınlık Yol'a yönelik baskıyı teşvik eden bu durum, Peru sistemine karşı mücadelelerinde daha fazla destekçi kazanmaları için bir neden daha oldu (Jaramillo-Jassir, 2010: 64).

Bu yeni tehdide yanıt verebilecek örgütlü bir politikaya sahip olmama yanıtı göz önüne alındığında, know-how yoluyla dış müdahale gibi dış etkenler, Peru güvenlik politikasında yeni bir ufuk için net bir başlangıç noktası oldu. Bu nedenle, bu bölümde sunacağımız tarihsel bağlam, yukarıda belirttiğimiz dönemlerde terörizm konusu etrafında bir güvenlik politikası oluşturabilmek için oluşturulan süreci kapsayan güvenlikleştirme teorisinin kullanımını anlamamıza olanak sağlayacaktır. Bu değerlendirme, Peru'da yaşanan gerçeği daha iyi anlamamıza yardımcı olacak, böylece 20. yüzyılda Peru tarihine damgasını vuran ve bugün halk ile hükümet arasındaki sosyal ilişkileri etkilemeye devam eden sosyal çatışmalardan biri ortaya çıkabilir.

1. Peru'da Köylü Sorunu ve Aydınlik Yol

Peru tarihindeki en kanlı terörist grubun kökenleri Peru Devleti'nin gölgesindeydi. Peru'nun kurumlarının zayıflığı, bu suç örgütüne, halkı demokratik düzeni sona erdirecek ve Abimaél Guzmán'ın diktatörce liderliğini sürdürecektir köktendinci bir siyasi projeyi izlemeye ikna eden bir siyasi fikir sunma yeteneği verdi. Bütün bunlar için kendimize şu soruyu sormak önemlidir: Bu terörist grubun kökenini belirleyen faktörler nelerdi? Ve bu grubun doğum yıllarında toplum içindeki eylemi nasıldı?

a. Köylülük ve Toplumsal Hareketler Sorunu

Aydınlik Yol'un ortaya çıkışı, bölgeler ve başkent arasında var olan sosyal sorun dikkate alındığında daha iyi anlaşılabilir. Aşırı yoksulluk, toprak sahibinin yerli halka yönelik sömürüsü, iş yaratmayan düşük sanayileşme, köhne ticari sistem ve diğer faktörlerin yanı sıra, toplumun hoşnutsuzluğunu körükleyen belirleyici faktörlerdi. Hiç şüphe yok ki, Peru'da var olan arkaik yarı feodal sistem, ülkenin "haklılığını savunmak ve dönüştürmek" isteyen bir gruba halkın desteğini tüm cephelerden koşulsuz destekle mümkün kılan ana faktördü (Degregori, 1991: 21).

Kuşkusuz, yerlilerin durumu ayrıntılı olarak incelenirse, bir değişiklik yaratma olasılığının neden onların çıkarlarına cazip geldiğini anlamak mümkündür. Arkolog Luis Guillermo Lumberras, toprak sahipleri için yerlilerin durumunun şöyle olduğunu ileri sürdü: *"...her şey gibi çiğnenmek, sahibinin ayaklarının dibinde uyumak, açlığa katlanmak zorunda olmak, çünkü onun doğası 'böyleydi', çünkü onlar için o bir insandan daha aşağı bir şeydi... alenen kırbaçlayarak öğretmek zorunda kaldılar..."* (Luminaries,1985: 56-57)

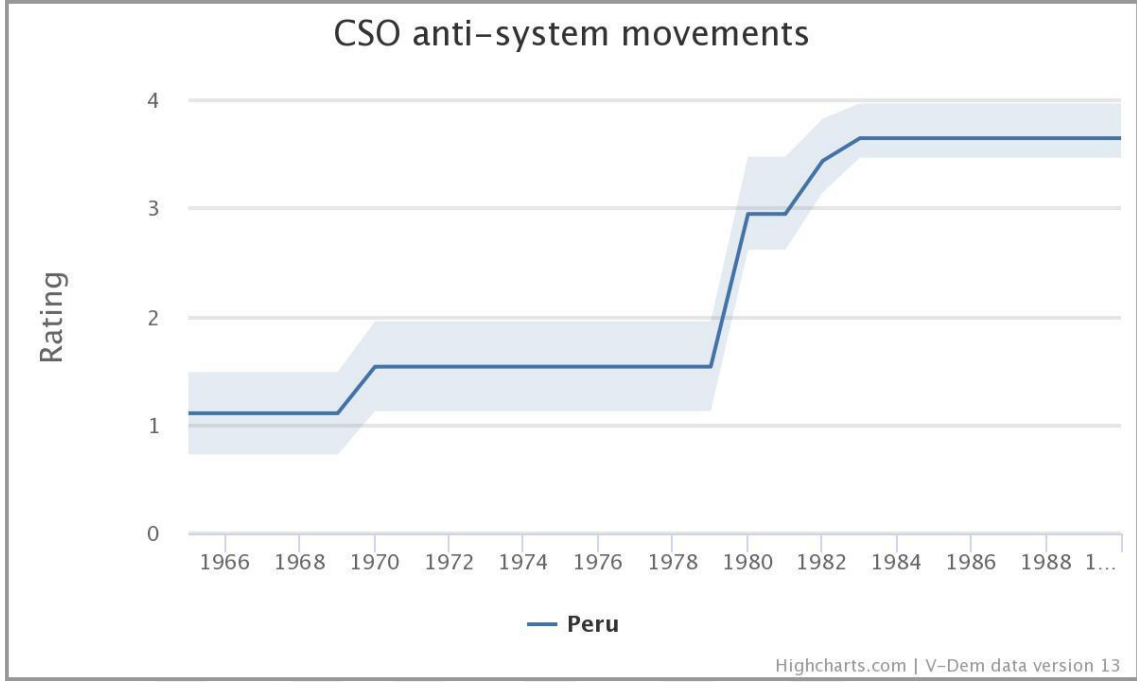
Böylece yerli, "sosyal hayatın" parçası olmayan bir varlık olarak görülüyordu. Toprağın sahipleri ile işçiler arasındaki mevcut ayrımcılık, kötü şöhretli ve taciz ediciydi. Doğru olmasına rağmen, Peru'da var olan bu sosyal uçurum, "criollos" veya mestizos'un hakkını koruyan bir sistemin kurulması yerini diğer sosyal grupların parçası olanlara bıraktığından, cumhuriyetin başından itibaren odaklanılabilir. durum sistem tarafından marjinalleştirilir. Bununla, ülkeye sömürge ve sömürge sonrası aşamada köle/işçi olarak girenlerle var olan ilişkiye de atıfta bulunuyoruz, aralarında Afrika, Çin ve diğerleri

arasında öne çıkanları vurgulayabiliriz. Bununla birlikte, can alıcı fark, Peru'daki yerlilik oranının marjinalize edilen diğer tüm nüfus sektörlerini geride bırakmasıdır.

Bu nedenle, General Juan Velasco Alvarado'nun uyguladığı yeni tarım politikalarıyla, yerli halkı ötekileştiren feodal zincirlerin kırılma fırsatı, çeşitli sektörler tarafından yararlanılan bir gerçek olarak görüldü. Ülkenin güneyinde, toplumsal protestoların başlangıcı 1958 ve 1964'ün ortalarında başladı ve kesin olarak 1969 yılıyla sonuçlandı, bu da köleliğin bir anlamı olarak indigenismo'nun sonu anlamına geliyordu (Degregori, 1991: 13).

Her toplumsal çelişki bağlamında olduğu gibi bu konuda da en çok kayırılan partiler milliyetçiler ve sol oldu. Peru'da 20. yüzyıl tarihinin en önemli partilerinden biri, merkez sol başlangıçlarla Peru faşist milliyetçi hareketlerinin güçlü bir rakibi olan Victor Raúl Haya de la Torre liderliğindeki Amerikan Halk Devrimci İttifakı'ydı (APRA), ama zamanla sağcı saflara geçiyorlardı. Öte yandan, Jose Carlos Mariategui ile birlikte doğan sosyalist/komünist hareketler, aristokrat hükümetlerin sosyal adaletsizlik bağlamında köylü ve işçi taleplerinin kanallize edilmesine eşit derecede katkıda bulundu. Bu partilerin yarattığı sempati, 20. yüzyılın başında yeni ulusal süreçlerin daralttığı yapısal başarısızlıklardan kaynaklanmaktadır (De la Cadena, 1999: 54).

On dokuzuncu yüzyılın sonunda dış ekonomik yerleştirme yoluyla kapitalizmin gelişmesinin ülkenin güney bölgesini, bu durumda Ayacucho'yu doğrudan etkilediği iddia edilmektedir. Herhangi bir sömürülebilir kaynağa sahip olmayan bu bölgenin ekonomik kalkınmaya özel bir ilgisi yoktu ve bu da bölgenin dinamizmini geçersiz kıldı. Bu faktör, güney bölgesinin yoksulluğunun durgunlaşmasına neden oldu ve nüfusun genel yoksullaşması, onu ekonomik ve sosyal boyun eğdirmelerini sağlayan diğer bölgesel ekonomik merkezlere bağımlı hale getirdi. Böylece yerli sorunu, toprak sahiplerinin kendileri ve aileleri için küçük bir teşvik sağlayabilecekleri bir kölelik hayatı aramaya karar veren göçmen dalgalarında yoğunlaştı. Bu pek tercih edilmedi ve ayrıca Peru'nun güney bölgesini terk edecek kaynaklara sahip olmayan tüm aileler için adil değildi. Aşağıdaki tabloda, değişim yaratmaya çalışan sistem karşıtı hareketlerin doğuşunun yarattığı etkiyi analiz edebiliriz. 0'dan 4'e kadar olan ölçeği dikkate alırsak, burada 0, hareketlerin yokluğu anlamına gelir ve 4, bu sistem karşıtı hareketlerin zirvesi anlamına gelir.

Şekil 2: Sivil Toplum Örgütleri (STÖ) sistem karşıtı hareketler. V-dem portalı üzerinden yapılan detaylandırma.

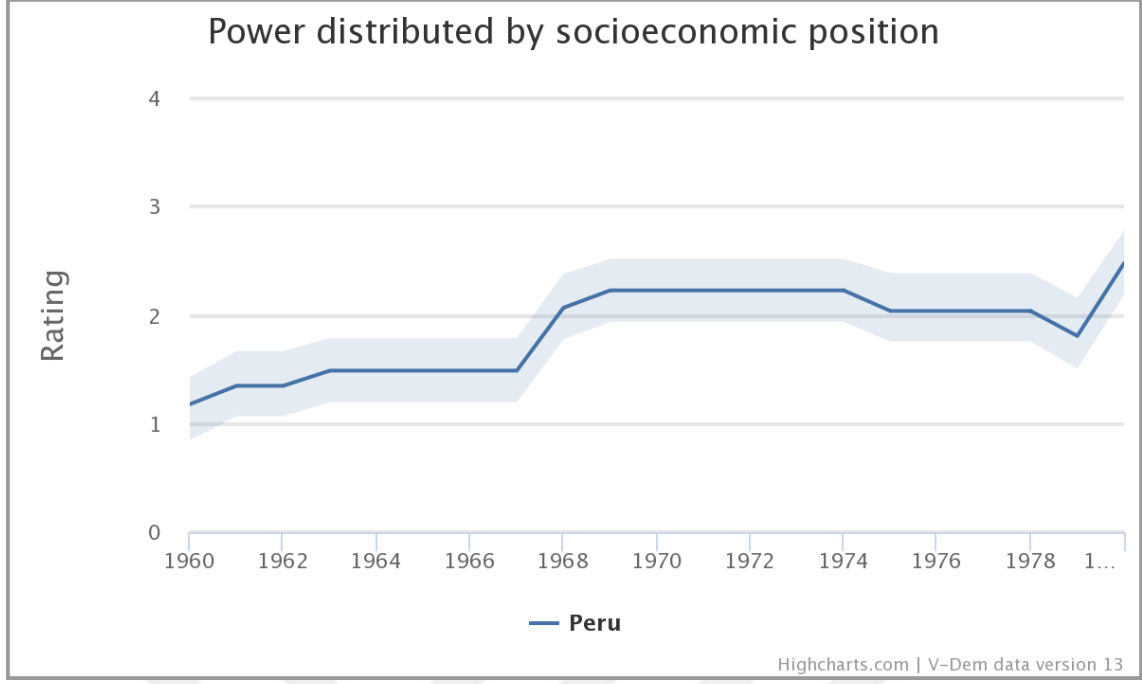
Aynı şekilde, gerçek bir yapısal değişim özlemleriyle işaretlenmiş, çoğu durumda sistem karşıtı bir tür “popülizm” sunan partilere destek, bu dönemde görünürdü, değişim vaat ediyordu ve hepsinden önemlisi yoksulluk durumunun toplumdan yok edilmesinin bir yoluydu. Ayrıca bu dönem esas olarak gerilla hareketlerine sağlanan desteğe dayanıyordu. Altmışlı yılların ortalarında, Peru'da geleneksel olmayan bir değişimi teşvik eden çeşitli gerici süreçler başladı. Sonuç olarak, sosyalizm / komünizm doktrininin halk arasında neden çoğunluk olarak kabul edildiğini anlamaya başladık. Büyük emperyalist ve aristokrat ulusal sermayelerin sınıf mücadelesi ve baskısı, bu özelliği mücadelelerine kanallandırmaya ve davalarını haklı çıkarmalarına yardımcı olabilecek halktan destek kazanmaya çalışan siyasi hizipler için açık bir hedefti (Klaren, 1973: 36).

Juan Velasco Alvarado'nun yeni milliyetçi hükümetinin ülkenin geleceği için kilit politikaları yeniden düşündüğü bir bağlamda gerçekleşen protestoların Peru topraklarında yaygınlaştığı 1969'daydı. Doğru olmasına rağmen bu dönem, aristokrat hükümetlerin arkaik yapılarının sürekliliğinden bu yana kaynaklanan bir toplumsal kaynamaya örnek olarak nitelendirildi; Hindistan sorununu ortalama bir vatandaşınkinden uzak bir kategoride tutan bir gerçeklik karşısında ayrımcı kapitalist düzeni sürdüren aşamalar (De

la Cadena, 1999: 57). Cumhuriyetin kurulmasıyla on dokuzuncu yüzyıldan beri var olan sosyal farklılıkları azaltmaya çalışan büyük sosyal değişimler yaratan Fernando Belaunde Terry'nin ilk hükümetini bu "devrim" ile görevden aldı. Sonuç olarak bu dönemler, Soğuk Savaş bağlamına ek olarak yurt dışından taşıdıkları ideolojilerin bir paradigma değişimini garanti altına alabilecek fırsatlar ve toplumun devlet eylemlerinde bulamadığı sorunları çözebilecek bir kapı olduğu belirli sektörlerin sosyal bilincinin uyanması için de önemli noktalardı.

Beklenenin aksine hükümet, bu protestoların topraklarından mülksüzleştirilen toprak sahiplerinin çıkarları tarafından teşvik edildiğini yorumladı. Doğru olmasına rağmen, toprağın yeniden dağıtılmasına ve toprak sahipleri / kapitalistler tarafından feodal yerli sömürsünün sona ermesine dayanan Tarım Reformu politikaları, bu protestoların yorumlarını bu süreçten memnun olmayanlar tarafından yapan alt sosyal sınıflar tarafından kabul edildi. Ancak ülkenin güneyinde ortaya çıkan bu protestoların temel nedeni, özgür eğitimin yeniden kurulmasını talep eden öğrenci ve eğitim sektörlerinin talepleriyle desteklendi (Degregori, 1991: 4). Daha sonra, tarım reformunun dağıtım gücünün sosyo-ekonomik konuma göre dağılımını 0'dan 4'e kadar olan ölçeği dikkate alarak nasıl değiştirdiğini aşağıdaki tabloda görebiliriz; burada 0, arazinin tekeli ve 4, toplam arazi dağılımı anlamına gelir.

Öte yandan bu hareketlere, önerilene inanıp inanmadıklarına bakılmaksızın, bu durumu destekleyen öğretmenler ve siyasi partiler katıldı. Huanta ve Ayacucho gibi şehirlerden en önemli olaylar geldi (Chávez de paz, 1989: 17). 1969'un sonunda terör örgütünün gelecekteki lideri Abimaél Guzmán'ın varlığının bir tutuklama yoluyla ilk kez kabul edildiği yer burasıydı ve bu bağlamda San Cristobal de Huamanga Ulusal Üniversitesi'nde (UNSCH) felsefe profesörüydü (Jave et al, 2015: 193). UNSCH'nin Pasifik Savaşı'nın (1879-1884) en kritik dönemlerinde kapatıldığı ve daha sonra 1894'te başlayan yeniden açılma süreciyle nihayet 1959'da yeniden açıldığı belirtilmelidir. Üniversiteye önemli sayıda öğrencinin yeniden girmesi, üniversiteyi bir kez daha önde gelen bir üniversite olarak özel bir statüye sahip kıldı. Bu nedenle, çeşitli öğretmen ve öğrencilerin yönlendirilmesi, doğa ve sosyal bilimlerde bağlılığı ve gelişimi teşvik eder (İbîdem, 2015: 190).

Şekil 3: Sosyo ekonomik konuma göre dağıtılan güç. V-dem portalı üzerinden yapılan detaylandırma. Danışma 2023.

Bu şekilde, bu noktada altını çizebileceğimiz en önemli hareketler, diğerlerinin yanı sıra köylüler, zanaatkarlar, pazarcılar tarafından desteklenen ve Ayacucho Halk Savunma Frende (FDA) olarak adlandırılan büyük bir bloğa ulaşan öğrenci hareketleridir (Chávez de paz, 1989: 48). Bu cephe 1966'da kuruldu ve aralarında Abimael Guzmán'ın önderliğindeki Peru Komünist Partisi'nin (PCP) “Kızıl Bayrak” fraksiyonunun da bulunduğu birçok sol siyasi hareketi kendine çekti (Degregori, 1991: 34). Aynı şekilde, ayaklanma bağlamından yararlanan siyasi gruplar, silah kullanarak bir değişiklik yapmak isteyenlerdi. APRA'nın bir fraksiyonu olan Devrimci Sol Hareket (MIR), Komünist Parti adına Ulusal Kurtuluş Ordusu (ELN) ve diğerlerinin yanı sıra, bu bağlamdan askeri olarak hareket etmek için yararlanmaya çalıştılar. Castrocu gerilla yöntemlerinin, hükümeti bir yıkım odağı olarak gördüğü için üniversiteye sağlanan fonu kesmeye zorlaması.

Buna rağmen, bu öğrenci cephesinin ve güney bölgesinin çeşitli yerlerinde yaşayanların başarısı, sağladıkları irade ve ekonomik destek sayesinde, kendi kendini finanse etmeleri ve ücretsiz eğitimi geri getirme kararlılıkları nedeniyle hareketleri ayağa kaldırmaları sayesinde elde edildi. Evrensel hakları ön plana çıkarmaya çalışan bu hareketlere gerilla gruplarının katılımı mücadeleleri için bir fırsat olarak görüldü. Daha önce de belirttiğimiz gibi, yerli sorunu ve kaynakların azlığı, gerilla gruplarının planlarını

ateşlemek için yararlandıkları bir kaynaktı; Halk, Peru'nun güney bölgesinin çeşitli meydanlarına kırk sekiz binden fazla insanı çağırarak taleplerinin başarıya ulaşmasıyla daha büyük bir ivme kazandı.

Böylece, bu koşullar ve toplumsal süreçler boyunca, üst sınıfların ve ulusötesi şirketlerin çıkarlarını savunan bir cumhuriyette biriktirildi. Bu gibi dönemler, şiddet kullanarak gerçeği değiştirmek isteyen silahlı grupların ortaya çıkmasına yol açmıştır (Klarén, 1973: 40). Özellikle devletin vatandaşların taleplerini karşılayamaması, Guzmán tarafından kendisi ve siyasi projesi için faydalı olabilecek bir siyasi proje yürütebilmek için bir fırsat olarak görüldü.

b. Aydınlık Yol'dan önce Peru'daki Sosyalist/Komünist İdeoloji

Aydınlık Yol'un ideolojik çerçevesini anlamak için, ideolojisinin "Gonzalo'nun Düşüncesi"ne ulaşana kadar geçirdiği evrimi hesaba katmak önemlidir (Ulusal Gençlik Sekreteri (SENAJU), 2012: 28). Doğru olmakla birlikte, komünizm, Rus Devrimi'nden (1917-1927) sonra ve her şeyden önce İkinci Dünya Savaşı'nın 1945'te sona ermesiyle tarihin gelişimi için çok önemli hale gelen, kapitaliste alternatif bir yol sunan bir ideoloji olarak komünizm. sadece birkaçı dışında herkes için kalkınma kavramını aşındıran öneri.

Sosyalist ideolojinin eklenmesi, entelektüel Jose Carlos Mariategui tarafından desteklenen Peru Sosyalist Partisi'nin (PSP) kuruluşundan resmen gerçekleşebilir. Doğru olmasına rağmen, Peru'daki sosyalizm, İnka İmparatorluğu da dahil olmak üzere eski kültürlerde, tarihte bir "proto-sosyalizm" veya "ilkel komünizm" in varlığının zaten var olduğunun belirtildiği uzun yıllar öncesine dayanabilir. Peru (Mariategui, 1928: 83). Yabancı fikirlerin etkisi ve ülke gerçeğinin farkındalığı, halkı sosyalizmin sunduğu yaklaşımları olumlu gözlerle görmeye teşvik etti. Bununla birlikte, tüm liderlikler gibi, "Amauta" olarak da bilinen Jose Carlos Mariategui'nin ölümüyle, sosyalist parti 1930'da bölündü ve Parti'nin önerileri üzerinde doğrudan etkisi olan Üçüncü Enternasyonal partileriyle aynı çizgiye geldi. Sovyetler Birliği Komünist Partisi (SBKP). İsim değişikliği bu şekilde gerçekleşti ve şimdi adı Peru Komünist Partisi (PCP) olarak değiştirildi.

Aynı şekilde, ellili yılların uluslararası bağlamı komünizm ve özellikle Peru'daki siyasi hareketler içinde Aydınlık Yolun doğuşunu anlamak için çok önemliydi. Joseph Stalin'in 1953'teki ölümünü referans noktası olarak alırsak, bir "stalinizasyondan

arındırma”, partinin demokratikleşmesi, Salin hükümeti sırasında işlenen suçların suç sayılması politikasını uygulamaya çalışan Sovyet iktidar merkezinin yeniden yapılandırılması ve diğerleri, bölünme için çok önemliydi Çin ve Sovyetler Birliği arasında üretilecek. Mao Zedung Nikita Kruşçev'in kalıcı devrim ilkelerinden ve emperyalizmle bağlarını koparmaya çalışan ülkelerden uzaklaştığını düşünürsek, o dönemde Sovyetler Birliği'nin ilan ettiği şeyin yeni bir halefinin başarılı olması gerekiyordu.

Böylece Maocu ideallerin, ekonomik ve politik süreçlerin bu kadar gelişmediği toplumların gerçekliğine daha yakın bir önerisi vardı. Sovyetler Birliği'nde olanlardan farklı olarak, Çin, Sovyetlerde olduğu gibi bir sanayiye veya sendikaya sahip olmadan farklı bir konumdaydı, ancak dağınık ve servet biriktiren ve onlara kötü muamele eden büyük mülkler altında güçlü bir köylü varlığıyla damgasını vurdu. İşçilerin bu yokluğuyla köylüler, emperyalizmin bağları altındaki ülkelerde aynı model tekrarlanamayacağı için komünist devrimi püskürtmeye zorlayan bir belirleyiciydi. Bunun üzerine Mao, köylülerin proletaryayı sürüklemek olarak görülmek yerine devrimci projenin bir parçası olarak görülmesi gerektiğini belirtti (Escárzaga, 2001: 79).

Peru'daki Çin devriminin etkisi altmışlardan itibaren not edildi. PCP'nin hakimiyeti, Sovyetler Birliği'nin dış politikasını değiştirdiği bir ortamda, doğasına ilişkin tartışmaların başlangıcına kadar çok net değildi. Bir yandan bazı militanlar, sendikalara dayalı komünist devrimde Leninist-Stalinist çizgiyi sürdürmeyi hâlâ önemli görürken, diğerleri köylülüğü desteklemek ve Maoizm'in bayraklarıyla damgasını vuran çalışma grupları oluşturmak için siyasi bir dönüş yapmaya karar verdiler. Bu nedenle, bölünmelerinde aldıkları temel fark, kendilerini Sovyetlerden ayırmalarına yardımcı olacak yeni bir isim vermektir ve şimdi Komünist Parti-Kızıl Bayrak (PCP-BR) adını alıyorlar.

Doğru olmasına rağmen, Latin Amerika'da Maoizmin ortaya çıkışı Peru'da olduğu gibi pek alakalı değildi. Bunun neden başarılı olduğuna dair herhangi bir açıklama varsa, Abimael Guzmán'ın, yeni Maocu yaklaşımları ülkemizin toplumsal gerçekliğine dayalı olarak "Peruanlaştıran" köktendinci ve mesihçi bir felsefeyle yükleyerek ideolojik yaklaşımından kaynaklanıyordu. Sovyet çizgisini savunan PCP-Unidad, 1950'lerden itibaren sosyalizmi demokratik yolla pekiştirmeye çalışan Latin Amerika'da meydana gelen siyasi süreçleri desteklemeye karar verirken, 1963-1968'de ilki Fernando Belaunde

Terry gibi hükümetlere desteğini ve darbeye eleştirel desteğini verdi general Juan Velasco Alvarado'nun dönmesi.

Komünist Partinin ideolojik meselelere bölünmesi, Peru tarihinin gelişimi için belirleyici oldu. Bir grubun basit bir partizan kesiminin, doğru olmasına rağmen, APRA veya başka bir siyasi partinin kastettiği kadar güçlü bir temsile sahip olmadığı, yirminci yüzyılın geri kalanındaki sosyal ve politik gelişmeyi belirlediği o andı. Komünist hizipler, üniversitelerde ve çok fazla siyasi temsili olmayan küçük sendika grupları ve köylü hareketleri arasında daha büyük bir desteğe sahipti. O zamanlar Ayacucho'daki “Jose Carlos Mariategui” Bölge Komitesinin lideri olan Abimaél Guzmán'ın liderliğiyle karşılaşan Saturnino Paredes tarafından yönetilmeye başlanan Kızıl Bayrak gelişmeleri. Kızıl Bayrak fraksiyonu Maocu ideallerle birleşmiş olsa da, Devrimci Silahlı Kuvvetlerin ve Devrimci Destek Üslerinin kurulmasının onaylandığı V. Ulusal Kongresi'nde gösterilen çabalara rağmen önemli bir bölünme yaşadı (Escárzaga, 2001: 80).

c. Peru Komünist Partisi - Aydınlik Yol

i. Abimael Guzman ve Başlangıcı

Aydınlik Yol'un başlangıcı, PCP'nin Maoist hizipini entelektüel olarak oluşturacak olanların bir hareket yaratmaya yönelik ilk çabalarına kadar izlenebilir. Bu nedenle, 1961'de Devrimci Öğrenci Cephesi'nin (FER) kurulmasının önemli bir etkisi oldu çünkü öğrenci militanların eleştirel bilincini şekillendiriyordu, Ayacucho'nun en yoksul bölgelerindeki halkla yaptıkları çalışma faaliyetleri aracılığıyla farkındalık kazanıyordu.

Abimael Guzmán'ın siyasete dahil olması, siyasi meselelere olan merakının onu öğrenci ve üniversite derneklerinin bir parçası olmaya yönelttiği gençliğinde olabilir. UNSCH Yürütme Konseyi'ne girmesi ve buna paralel olarak Kızıl Bayrak içinde bir entelektüel olarak çalışması, vizyonunun şekillendiği anlardan biri olduğu biliniyor. Bir örgütü yönetme fırsatı, onu bir siyasi kolun nasıl yönetileceği konusunda deneyim sahibi olmaya ve birkaç lideri olan bir örgütün etkili bir şekilde ilerleyemeyeceğini görebilmeye hazırlıyordu. Üniversitelerde profesör ve siyasi lider olarak çalışması, nasıl eğiteceğini, organize edeceğini, (erkekleri ve kadınları) işe alacağını ve elde ettiği temelleri nasıl koruyacağını anlamasına izin verdi. Kısacası üniversite, organize bir plan çerçevesinde

fikirleri yönlendirme ve tercüme etme yeteneğini anlamasına yardımcı oldu (González & Maldonado, 2017: 19).

Sonuç olarak, PCP bölünmesi meydana geldiğinde, Guzmán kendini bir üniversite profesörü olarak çalışmalarına devam etmeye ve Bandera Roja içinde Maoist üsler oluşturmanın bir parçası olarak Ayacucho Bölge Komitesine kanallık yapmaya adanmıştı. Bununla birlikte, PCP'nin dağılmasıyla birlikte, Ayacucho'da Ulusal Kurtuluş Ordusu (ELN) gibi yıkıcı grupların ortaya çıkması, üniversitelerdeki Maoist fraksiyonun etkisini sert bir şekilde vurdu. Bu nedenle, Sovyet komünizmine sempati duyanların ve son Küba Devrimi'nden yana olanların çoğunluğu, Abimael Guzmán'ın üniversitelerde uyguladığı etkiyi önemli ölçüde zayıflattı. Bundan dolayı Guzmán, Maoizme dayalı siyasi mücadeleyi daha güçlü bir şekilde sürdürmek için hareketsiz kalmaya ve ideallerini güçlendirmeye karar verdi.

Aydınlık Yol tarihinde önemli bir nokta, Guzmán'ın 1965'te Çin Halk Cumhuriyeti'nde bir telkin okuluna katılmasıdır (Manrique, 2007: 5). Maoist doktrini ilk elden öğrenen ve Çin'deki köylü devrimini uygulayan aynı kadroların verdiği bilgiyi alan Guzmán, ideolojisini daha fazla pekiştirmeyi ve Peru'da 1821'de kurulan “burjuva devletin” yerini alacak bir Maoist siyasi proje geliştirmek olan siyasi fikrini şekillendirmeyi başardı.

Mao'nun Kültür Devrimi'ni (1966) ilk elden gördükten sonra Guzman, Sovyet yanlısı komünistlerin elinde kaybettiği üsleri geri alma fikriyle 1967'de Peru'ya döndü. Sonuç olarak, Bandera Roja içindeki siyasi mücadele, öğretmenlik yaptığı üniversitenin rektörü ile bir düşmanlık yaratmasına yol açtı ve bu da 1968'de istifasına yol açtı. Guzmán, ayrılmasıyla birlikte, şimdi Akademik Personel alanının müdürü olarak üniversite içinde bir pozisyon elde etmeyi başardı ve bu da onu artık ideallerini paylaşmayanlara zulmetme gücüne sahip kıldı. Bandera Roja, unhsch'nin Yürütme Konseyi içinde ve Ayacucho Savunma Cephesi içinde tam bir hegemonya yaratmayı bu şekilde başardı (Ibídem, 2007: 17).

Daha önce de gördüğümüz gibi, 1967 ile 1969 yılları arasında komünist partiler içinde yeni bir bölünme yaşandı. Bu noktada Abimael Guzmán, partinin tüm ideolojisini yeniden düşünme ve Peru Maocu projesi için son derece önemli olduğunu düşündüğü şeyin temellerini atma fırsatı gördü. Bu nedenle Abimael'in 1970'lerin başında iki önemli

karar aldığı öne sürülüyor. Birincisi sağlam bir siyasi parti kurmak, ikincisi ise iktidarı ele geçirmek için silahlı mücadele sürecini başlatmaktı (Manrique, 2007:22). Bu karar, siyasi projesine fayda sağlayan bir çerçevede görüldü; Silahlı Kuvvetlerin "devrimci" hükümeti General Velasco Alvarado'nun yürütmekte olduğu reformlar önemli bir değişiklik sağladığından, ancak aynı zamanda Peru toplumu içinde kapsayıcı bir etki yaratıyordu (Jaramillo-Jassir, 2010: 64). Bu, toplumsal çelişkileri hızlandırdı ve siyasi bir projenin "en yüksek teklifi veren" tarafından yeniden değerlendirilmesini halk tarafından kabul ettirdi. Kuşkusuz, büyük toplumsal hareketler ve onlardan gelen örgütler, Guzmán'ın Maoist projesine büyük fayda sağladı.

Son olarak, 1969'da Kızıl Bayrak bölünmesi meydana geldi, ancak benzersizliği, yalnızca şu an için bir grubun başka bir yol izlemeye karar vermesiydi. Bu yeni hizip Peru Komünist Partisi - Kızıl Vatan (PCP-PR) olarak adlandırılırken, Guzmán diğer liderlerle birlikte Bandera Roja'da devam etti. Patria Roja'nın gelişimi, Peru Birleşik Eğitim İşçileri Sendikası (SUTEP) ve diğerleri gibi sendikaların desteğine dayanıyordu (Manrique, 2007: 17). Aynı şekilde, Velasco hükümetine "eleştirel" desteği ve seksenlerde Birleşik Sol (IU) olarak adlandırılan Peru solcu frende'ye dahil olması, önümüzdeki birkaç yıl içinde siyasi blokların kurulmasının anahtarıydı.

Bu hizip işçi sınıfının siyasi temsilini yeniden başlatırken, Abimael Guzmán, Peru Köylü Konfederasyonu (CCP) toplantıları aracılığıyla hegemonya aramaya çalıştı. Guzman'a sadık bir Maoist grup olan sözde "Kızıl Kesir", köylü temsilinin zayıf temsil edildiği ve taleplerini duyurmak için güçlü liderliğe ihtiyaç duyan alanlarda çalışmaya devam etmenin yollarını aradı. CCP içindeki desteğin başarısı ile Kızıl Bayrak'taki komplocu girişimler, Saturnino Paredes ve Abimaél Guzmán arasındaki rekabeti daha da kötü hale getirdi ve bu da ona karşı oynamaya başladı.

VI. Ulusal Kongresi sırasında Kızıl Bayrak, uyguladıkları iç kirli savaş nedeniyle Saturnino Geçit Törenlerini ve Abimael Guzman'ı sınır dışı etmeye karar verdi. Paredes'in ayrılışını kuran argümanlar, kişilik kültürüne olan tercihi ve fikirlerini paylaşmayan militanları "tasfiye etme" girişiminden kaynaklanıyordu. Öte yandan Guzmán, başka bakış açılarını kabul etmeyen bu eşsiz sihir vizyonu nedeniyle uzaklaştırıldı. O andan itibaren Kızıl Bayrak feshedildi ve işçi hareketlerinin hain temellerini desteklemeye yaklaşan Peru Komünist Partisi - Marksizm-Leninizm (PCP-ML) oldu. Bu nedenlerden dolayı, lideri Abimael Guzmán olan Kızıl Fraksiyon, siyasi projelerine devam etmeye

karar verdi, ancak şimdi Peru Komünist Partisi olarak adlandırılacak veya Mariategui'nin eserlerinden birinde detaylandığı bir ifade olan “Aydınlık Yol” olarak da adlandırılacak yeni bir parti kurmaya karar verdi.

ii. ‘Gonzalo’nun Düşüncesi’

José Carlos Mariategui'nin Guzmán'ın hareketi içindeki düşüncesi, şüphesiz Aydınlık Yolun ideolojik olarak detaylandırılmasının başlangıç noktalarından biriydi. Mariategui'nin yaklaşımlarının Peru'yu rahatsız eden sorunları otuzlu yıllarda var olan yarı feodal bir sistem olarak sunduğu doğru olsa da, Aydınlık Yol yaklaşımlarını siyasi projesinin gerekçesine dayanarak yeniden yorumladı.

Peru'daki komünist yaklaşımların evrimi içinde, Mariategui'nin katkıları dahilinde yapılan ideolojik tartışma, toplumsal gelişim yapısı altındaki toplumun sorunsalına, yaklaşımlarının pratiğine ve merakla yaklaşımlarının gerçek varisinin kim olduğuna dayanıyordu. "Amauta" yı haklı çıkarmaya çalıştıklarında, partilerin meşruiyeti, ideolojilerinin açık mirasçıları oldukları için ideolojik bir yükselme statüsüne sahip olmak anlamına gelir. Bu özellik özellikle Guzmán tarafından çekildi. Kendilerini mirasçı olarak tanıma ve partileri “revizyonist” olarak sınıflandırma fırsatı, Aydınlık Yol'un diğer sol partiler önünde yaptığı başlıca hareketlerden biriydi. (Escárzaga, 2001: 84).

Aynı şekilde, burjuva devlete karşı “gerçek” bir devrime önderlik etme inancı, yetmişli yıllar boyunca partisinin temellerini oluşturmak için Aydınlık Yolu açtı. Devrimini destekleyebilecek güçlü bir militan varlığına sahip olmak, eylemlerinin başarısı için çok önemliydi. Maocu "kırdan kente" etkiye izin veren üslure sahip olma kavramı önemliydi, çünkü köylülüğün desteği parti üyelerinin kolayca hareket etmelerini ve savaş sırasında yetkililere ihanet edilmemelerini garanti edecekti. Bu nedenle, bu yıllarda Aydınlık Yolda bulunabilecek temel özellikler şunlardır:

1. Çekirdeğin temel olduğu partizan yaklaşımı, komünizme geçişin nasıl başarılması gerektiğinin önündeki konumu olarak.
2. Maksimum lider figürünün tartışılmaz kişiliği, bu durumda Abimael Guzmán.
3. Eylemlerinin gerçekleşeceği bölge. Toplumsal çelişkilerin toplumsal hareketlerde veya herhangi bir köylü faaliyetinde ifade edileceği alanlara odaklanmak.

Bununla yetmişli yılların başında Aydınlık Yolun militarizasyonu parti projeksiyonunda daha belirgin hale geldi. Guzman ve siyasi kadrolarının Çin'e yaptığı çeşitli geziler nedeniyle ivme kazanan silahlı mücadele, düzenli olarak yapılan iç kongrelerde hedefler stoklanarak hazırlanıyordu. Yürüyüşçüler için silahlı mücadelenin hazırlığı yeraltında gerçekleşmek zorundaydı, çünkü diğer sol partiler ülkenin sendikaları ve işçileri tarafından taraf tuttukları için bastırılıyordu ve başarıları şaşkınlığa ve sürekliliğe bağlıydı (Degregori, 1991: 162). 1971'de Mariategui Entelektüel Çalışma Merkezi (STEM) oluşturuldu, Mariategui'nin düşüncesinin incelendiği ve yeniden yorumlandığı bu merkezlerin geliştirilmesi, köktendinci kılavuzların “Gonzalo Düşüncesi” ne olacağına dair ideolojik bir kazan görevi görecekti.

Aynı bağlamlar içinde, ideolojik temelin siyasi faaliyetlerinin özü anlamına geldiği düşüncesi, içine düştükleri köktencilik gösteriyordu ve aynı zamanda Gonzalo'nun düşüncesinin ne anlama geldiğini oluşturacaktı. Bize bu mezhep hakkında bir fikir vermek için, “Gonzalo” adını benimsemesinin nedeninin Gonzalo Pizarro adını getiren sembolojiden kaynaklandığını iddia eden versiyonlar var. 1544'te İspanyol Tacına isyan eden İspanyol bir fetihçi olan kişinin, Batılılarla yerli halk arasındaki birliği ifade eden bir semboloji kullandığı bulundu. Ek olarak, bu, Maoizm herhangi bir sömürge aktörünün reddedilmesini temsil ederken, nihayetinde Peru yerlilerini değil egemen sınıfı ve çıkarlarını savunan bir fatihin adını üstlendiği için, Maoist komünist etkisiyle pek bağlantısı olmayan bir faktör olarak düşünülebilir (Guerrero, 2002: 518-549).

Gördüğümüz gibi Gonzalos düşüncesi, Guzmán'ın esas olarak Peru'da iktidarın fethinin aşamaları olarak kastettiği şey için düşündüğü prosedürler dizisi olarak anlaşılabilir. Aydınlık Yolun ideolojik manipülasyonu, Marksist, Leninist ve Maoist düşüncelere dayanan yöntemlerle gerekçelendirilen, ancak kendi düşüncesini ekleyen bir köktencilik dayanıyordu, Gonzalo, önceki yazarları gibi büyüklükte bir bilimsel değere sahipmiş gibi düşündü. Guzmán'ın komünistlerin katkılarında yeniden yorumlanması, Gonzalo'nun Peru toplumu içindeki mücadelesini haklı çıkarabilecek mesihsel bir araç olarak kullanılmasını sağladı. Doğru olmasına rağmen Guzman'ın Leninist katkıların ve diğer komünist liderlerin önünde ortaya koyduğu ideolojik çelişki, epistemolojik bir totaliterliğe aitti (Valle-riestra, 2015). Ortodoks Maoist politikaları ve özellikle Guzman'ın gerçeği görme biçimini paylaşmayanlar, bir düşman ve revizyonist olarak kabul edilecekti.

Maoist hareketin Aydınlik Yol içinde sahip olduğu etki o kadar fazlaydı ki, Çin gezilerinden sonra, Guzmán'ın ortağı olan Agustina La Torre takma adı “Yoldaş Norah”, Guzmán'ın karakterinin efsaneleştirilmesi ve ideallerinin bir düşünceye yükseltilmesi altında partinin telkin edilmesini teşvik edecekti. Yetmişli yıllar boyunca, tüm gizli okulların ve üniversite sınıflarının Abimaél Guzmán hakkında bu fikre sahip olmasını sağlamak amaçlandı.

Spesifik olarak, 1978'in başında, Ayacucho'nun İlk Halk Örgütleri Kongresi, partide silahlı mücadelenin kasıtlı olarak serbest bırakılması olan bir askeri hattın oluşturulmasına yeşil ışık yaktı. Böylece Gonzalo'nun Aydınlik Yol'un kuruluşundan itibaren düşüncesinin tüm süreci ve uygulanması, 1979'da “Silahlı Mücadelenin Başlangıcı” (İLA 80) adlı I. Askeri Okulu'nun ilk tanıtımıyla sonuçlanacaktı. Bu, bu düşüncenin iktidarı ele geçirecek ve Peru'yu bir halk cumhuriyetine dönüştürecek bir “teori” olarak uygulanmasının başlangıcı olacaktır (Escárzaga, 2001; 83).

2. Aydınlik Yol'a Karşı Terörle Mücadele Politikası (1980-1990)

Seksenlerin başındaki süreçler, Silahlı Kuvvetlerin ülkenin kontrolünü elinde tuttuğu bir dönemin sona ermesiyle yönlendirilen demokrasiye dönüş ile karakterize edilir. Hükümetin seçimlere yönelmesi, sol partilerin Cumhuriyet Kongresi'nde siyasi temsil olma fırsatını görmelerini sağladı. Her türden çeşitli siyasi gruplar, demokratik ve barışçıl bir şekilde bahse girebilmek için silahlarından vazgeçmiş eski gerillalar da dahil olmak üzere, kurulmakta olan yeni parlamentoya erişebildiler. Bu seçimlerde, Fernando Belaúnde Terry'nin General Velasco Alvarado tarafından yapılan bir darbeyle devrildikten sonra iktidara dönmesine neden olan Kongre içindeki sandalyelerin çoğunluğunu elde eden Halk Eylem partisi (AP) oldu.

Bu bağlamda, Belaunde'nin Peru toplumuyla yaşayacağı zorluklar, o zamanlar bilinmeyen ancak Peru'nun cumhuriyet tarihine damgasını vuracak nedenlerden dolayı son derece önemli olacaktır. Bununla, Aydınlik Yol'un parti toplantılarından birinde kararlaştırdığı, ilk eylemi olarak Ayacucho'nun Chuschi eyaletinde 1980 seçim amforalarına saldırı ve yakma olan halk savaşı'nın başlangıcına atıfta bulunuyoruz. Aydınlik Yolun demokratik sistemden önce sahip olduğu itkiyi gösteren bu ilk uyarı, sona veya bu eylemi gerçekleştirenlere fazla önem verilmeden suç eylemi olarak kabul edildi. Böylece zamanın geçişiyle birlikte Aydınlik Yol'un eylemlerine duyulan güven, zamanın

geçişle artıyordu ve aynı zamanda Peru devletine karşı mücadelesinde takipçiler kazanıyordu.

Aydınlık Yol için silahlı mücadelenin ne anlama geldiğini Hakikat ve Uzlaşma Komisyonu'na (CVR) göre tanımlayabilirsek, bunun şöyle olduğunu söyleyebiliriz: *“...kendi ideolojilerine göre “eski Devlet”i temsil edenlere saldırarak iktidarı ele geçirme stratejisi. Uygulamada bu, önemli sorumlulukları olan veya belirli bir sosyal veya siyasi liderliği gerçekleştiren kişilerin, eylemlerinin potansiyel düşmanları ve kurbanları olarak görülmeleri anlamına gelir...”* (Gobierno del Perú, 2004: 58).

Aydınlık Yol'un ülkenin güneyinde başlatacağı kanlı kampanyanın başlaması, Peru eyaletlerinde olup bitenlerden her zaman habersiz olan Lima siyasi çevrelerinde çok geçmeden kötü bir üne sahip olacaktı. Daha önce de belirttiğimiz gibi Peru Devleti'nin ilk hatası, bu terörist grubun saldırılarını en aza indirgeyip "vandallar" veya "hırsızlar" olarak sınıflandırmak, Belaunde hükümetinin erken harekete geçebilmek için başlangıçta yeterli inandırıcılığı vermemesine neden olmaktı. Bu durumda silahlı mücadelede zaman açısından stratejik avantaj esastır.

Aydınlık Yolun hükümetin az faaliyeti karşısında avantaj sağladığı ilk yıllarda, nüfustaki üslerini genişletmek faydalı oldu. Aynı şekilde, yalnızca Guzman ve destekçilerinin bildiği bu silahlı mücadelenin başlangıcından, devrimin “Yananı” olarak Ayacucho bölgesini güvence altına almak için yararlanıldı. Ayacucho bölgesi, kıyıya ve ormana bağlı olması nedeniyle stratejisinin geliştirilmesi için özel bir avantaj sağladı (Arana; 2003: 16), bu dağlık bölge militanlarının hareketi için hayati bir nokta ve bununla birlikte “kırsal kesimden şehre” stratejisinin yerine getirilmesini garanti ediyor.

Aydınlık Yol'un ana çalışma noktaları başkentin dışındaki bölgelerde yer alsa da, Lima'nın içinde ilk eylemlerinden birinin merhum eski Genel Başkan Juan Velasco Alvarado'nun mezarını dinamitlemek olduğu söylenebilir. Merkezin çeşitli ana caddelerinde sokak köpeklerinin öldürülmesi ve asılması Mao'nun ölümünden sonra Çin Kültür Devrimi tarafından yapılanları tersine çevirmeye karar vermiş olan Çin'in yeni liderine atıfta bulunan “Den Xiao Ping” yazan bir işaretle Lima şehrinde; ve diğerleri arasında. Bu eylemler, Aydınlık Yol'un Peru'da Çin liderinin “revizyonist olmayan” komünizminin ilkelerini iddia eden ve aynı zamanda Peru toplumuna siyasi hareketlerinin

niyetini anlamalarını sağlayan bir ortodoks Maoist grup olduğunu bildirmeye başladığını açıkça ortaya koydu (Manrique, 2007: 27).

Aynı şekilde, hükümetin istihbarat kullanımı yoluyla harekete geçmemesi, bu terör eylemlerinin gerçekleştiği alanın iyi analiz edilememesine izin verdi. Terörün Aydınlık Yol tarafından kullanılması, seksenlerin ilk yıllarına damgasını vurmaya başlayan köktencililiğinin temel özelliği idi; o zamanlar, gelecekteki bir felaketten kaçınmak için hükümetten etkili bir yanıt üretmesi gereken şeydi; bununla birlikte, militarist hükümetler arasında etkili iletişimin olmaması ve medeniyetin Belaunde aracılığıyla iktidara dönmesi, Aydınlık Yol'a büyük avantaj sağlayan kurumsal bir zayıflıktı.

a. Siyasi yapı: İstihbarat ve Polis Servisi

i. Kısa Arka Plan

Peru'nun II. Dünya Savaşı sonrası dönemde kullandığı istihbarat yöntemleri Batı'dan getirilmiştir. Açıkçası, Peru Amerikan yarımküresinin bir parçası olduğundan, Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ile yakınlaşma, askeri işbirliği ve Silahlı Kuvvetlerinin ulusal savunmayı kapsayan her yönden eğitimi ile ilgili konuların ele alınmasını etkiledi. Geleneksel olarak Peru, askeri alanda mezun olduğu okul kabul edilerek Fransa'dan ilham almış ve şekillendirmiştir. Nitekim Soğuk Savaş öncesindeki güvenlik vizyonları içinde, tehditlerle yüzleşme biçimi her zaman Fransız ruhuna ve vizyonuna uygun olmuştur.

Kuşkusuz, Soğuk Savaş'ın yeni zorlukları tehditlere bakmanın yeni yollarını getirdi; Batı için en büyük tehdit komünist ideolojinin genişlemesi anlamına geliyordu. Amerikan bölgesindeki komünizme karşı mücadelenin özelliği, 1959'daki Küba Devrimi'nin zaferinden sonra gelişen güçlü eğilimle işaretlendi. Bu tarihten itibaren Peru Ordusu içinde ulusal topraklardaki istihbarat konularını denetlemekten sorumlu bir varlık yaratmaya yönelik ilk çabaları görebiliriz. Güçlü Amerikan etkisi, Birleşik Devletler Ordusu İstihbarat Okulunun bulunduğu Fort Holabird'den getirildi (Gómez de la Torre Rotta & Medrano Carmona, 2017; 106). Sonuç olarak, ulusal savunma için askeri eğitimin gelişimi, Özel Harp Merkezi ve Okulu ve hepsinden önemlisi Amerika Okulu gibi diğer okullarda genişletildi. İkinci kurum, yıkıcı gruplarla savaşmak üzere eğitilmiş askeri personel sayısı için Soğuk Savaş dönemi boyunca belirleyici olacaktır.

Peru'da, Ulusal İstihbarat Servisi (SIN) 1960 yılında Cumhurbaşkanı Manuel Prado y Ugarteche tarafından kuruldu ve aynı yıl bilgi sisteminin bu yeni kurum ile Peru yönetiminin diğer bakanlıkları arasında birbirine bağlanmasını garanti eden Ulusal İstihbarat Sistemi (SINA) de kuruldu. Bu noktadan itibaren, araştırmaların koordinasyonu ve işbirliği, oluşturulmasının bir sonucu olarak ortaya çıkan konular hakkında bilgi verecek yöntem ve yaklaşımlar elde etmiştir. Peru'daki istihbarat servislerinin gelişmeleri, SIN'i dönüştürmek için bir girişimde bulunulan seksenlerin ortalarına kadar Ordunun insafına kaldı.

Aydınlık Yol'un terörizme karşı mücadelesinin bağlamı, Gómez de la Torre Rotta ve Medrano Carmona'nın çalışmasıyla kurtarılan dört faktör aracılığıyla SIN'in yeniden formüle edilmesi gerektiği anlamına geliyordu. Belaunde hükümeti sırasında, 1983 ile 1985 yılları arasında önemli reformlar yapıldı. Bunlar arasında aşağıdakiler bulunmaktadır:

- a) Sosyal Bilimler alanında görev yapan profesyonellerden oluşan Danışma Kurulu (COA-SIN) oluşturulmuştur. (Gómez de la Torre Rotta & Medrano Carmona, 2017: 108).
- b) SINA'nın kurumsal temellerini iyileştirmeyi amaçlayan 270 ve 271 sayılı Kararnameler 1984 yılında ilan edildi (İbîdem, 2017:108).
- c) 1984 yılında Milli İstihbarat Okulu'nun (ESIN) kurulması. Okulun amacı, Yüksek Zeka Kursu ve İstihbarat Ajanları Kursu (CAI) adı verilen kursların bir parçası olan araştırmacı ve analistleri yetiştirmektir (İbîdem, 2017: 108).
- d) Ordu ve sivil arasında bütünleşik çabalar oluşturmak için önemli deneyime sahip sivil personelin idari görevleri üstlenmek üzere dahil edilmesi. Bu, politik, ekonomik ve psikososyal alanlardaki stratejiler için daha iyi sonuçları garanti eder (İbîdem, 2017: 108).

Genel olarak, 1980'lerde Peru'daki istihbarat sistemi, ilk yıllarda Aydınlık Yol'a ne olduğunu tam olarak anlama yeteneği çok zayıf olduğundan, terör tehdidine karşı koymak için kendini yeniden keşfetmeye çalıştı. Bir varlık ve çalışma çerçevesi olarak SIN ve SINA, ulusal bölgenin güvenliğini sağlamak zorundaydı, bu nedenle yeniden yapılanma gerekiyordu. Öte yandan Peru'daki polisin yapısını incelersek durumun biraz daha karmaşık olduğunu görebiliriz. Güçlü askeri etkiye ve köklere sahip olan SIN'in

aksine polis bölünmüştü. Bu sorun, terörle mücadele çabalarını işe yaramaz hale getirdi ve doğru bir şekilde ele alınamıyor. Aydınlık Yol'un silahlı mücadelesinin başlangıcında ve ilerlemesinde şüphesiz polis ve istihbarat teşkilatının eklemlenmemesi belirleyici oldu.

Polis teşkilatları arasında var olan ayrımı vurgularsak, aşağıdakileri buluruz: Peru'nun Değerli Sivil Muhafızları (BGCP), Peru Cumhuriyet Muhafızları (GRP) ve son olarak Peru Soruşturma Polisi (PIP) (Puente, 2018: 184). Polisin sahip olduğu üçlü statü, Peru toplumdaki yetkin eylemlerinde zayıflama ve etkisizlik anlamına geliyordu. Seksenlerin başında bilinmeye başlayan terörizmle mücadele etmenin yanı sıra toplumsal hareketler, suçlar ve toplumun güvenliğini sağlamak için de ele alınması gereken suçlar gibi başka sorunlar da vardı.

Ulusal bağlamdaki sorunlara ek olarak, polis teşkilatları arasında kurumlar arası bir farklılık vardı. Genel bir bilgi olmasına rağmen, Sivil Muhafızlar ile diğer iki kurum arasında var olan anlaşmazlık, birçok durumda halkın gözünde polisin imajını zayıflatan çatışmalar ve çatışmalar yoluyla görülen kamuoyunun bilgisiydi. Bunun bir örneği, Sivil Muhafızların, hükümetin bir genel müdürü Peru soluna karşı yaptığı yorumlar nedeniyle görevden almasına yönelik siyasi bir karar konusunda anlaşmazlığa düştüğü ve bunun PIP ile çeşitli tartışmalara yol açtığı durumlarıdır.

Daha önce de belirttiğimiz gibi bu olaylar, terörle doğru şekilde mücadele çabaları arasındaki mevcut bağlantısızlık sorununa yenilerini eklemiştir. Terörizme karşı performans, tek bir karşı-yıkıcı politika oluşturmaya geldiğinde çok sayıda idari ve kurumsal engelin varlığından etkilenmiştir. Kurumlar arasındaki kıskançlık soruları ve ne olacağına dair farkındalık eksikliği, iş Aydınlık Yol'un genişlemesine karşı koyabilecek çabalar üretmeye geldiğinde SIN ile ortak koordinasyonu hafifletti. Aynı şekilde, polisin kurumları arasındaki yolsuzluğu teşvik eden “rekabeti” halkın gözünde kurumun imajını zedeledi, muhalif güçler yarattı ve yanlış bir iç düzen kontrolü algısı nedeniyle suçu daha da artırdı.

Bu kurumsal sorunların, 1980'lerin ortalarında başlayan çeşitli yasal girişimlerle polisin birleştirilmesi ve 1988'de Peru Ulusal Polisi'nin (PNP) kurulmasıyla 24296 sayılı Kanunla doruk noktasına ulaşmasıyla çözüldüğü söylenebilir; Polis Kuvvetleri Genel Müdürlüğü adı altında üç kurumu kapsayan tek bir komuta ile. Bu, Polis Güçleri (FF. PP)

içinde, Aydınlık Yol terör örgütüne karşı savaşmak için daha iyi koordine olma çabalarını gösteren tek bir yöne sahip bir düzen oluşturmaya başladı.

b. Fernando Belaúnde Terry Hükümeti (1980-1985)

Belaunde hükümetinin ilk yılları, ciddi siyasi koordinasyon sorunlarıyla başladı. İktidarın sivillerin elinde olması ve aynı zamanda ilk hükümetinde General Velasco tarafından darbeyle devrilmesi nedeniyle, iç çatışmaların sorumluluğunu Silahlı Kuvvetlere devretmeyi reddetmesi bekleniyordu. Ayrıca, Aydınlık Yol'un silahlı mücadelesinin ilk yıllarının bu kadar avantajlı olmasının ilk nedenlerinden biri, gizli ve alışılmadık eylem yöntemleri nedeniyle düşman hakkında önceden bir bilginin olmaması ve aynı zamanda bir bölünen polis gücü, terör örgütüyle mücadelede etkisiz kaldı. Askeri sistemin köklerine göre yapılandırılmış bir güvenlik sisteminin mirası, terör tehdidinin doğasını tespit etmek için daha ince bir yaklaşıma sahip olmayı engelledi.

Belaunde hükümeti döneminde gerçekleşen bilgi alışverişi, ne yapılması gerektiğine ve bu tehditle nasıl yüzleşileceğine dair net bir tabloya izin vermedi. İlk örnek olarak Belaunde hükümeti, Aydınlık Yolun gerçekleştirdiği ilk saldırılar, Velasco, Lima'nın merkezinde ve diğerleri arasında sokak köpeklerinin asılması, Chuschi'nin saldırıları, General'in mezarının patlaması sorununu çözebilmesi için davanın yetkisini FF.PP'ye vermeye karar verdi. Belaunde bu nedenle, demokratik düzenin korunmasını ve ilk hükümetinde yaşananların bir daha yaşanmamasını sağlamak için Silahlı Kuvvetlere anayasal ayrıcalıklar sağlamamayı seçti.

Aydınlık Yol'un silahlı mücadelesinin ilk yıllarında, Belaunde hükümeti bu olguyu, birkaç kişiyle hareket eden bu "suçluları" etkisiz hale getirerek çözülebilecek bir suç sorunu olarak değerlendirdi. Yetersiz bir şekilde ifade edilen istihbarat çalışması nedeniyle hükümet, düşmanın alaka düzeyini ayırt edemedi, suçlu olduklarına veya belki de daha önce faaliyet gösteren gerillaların kalıntıları olduğuna inandı, polisin konuyu kontrol altında tutabileceğine inanılıyordu. Ancak polisin, istihbarat ortak çalışması olmadığı için beklenebilecek mantıksız bir bağlantı kurarak Aydınlık Yol'u legal sola bağlama yönünde yaptığı değerlendirme, analize odaklanmak yerine siyasi gürültü çıkaran bir unsur oldu. Aydınlık Yol, "halk mücadelesi" söylemiyle ilk hedeflerinden biri olarak polisi seçti. Bunun nedeni, ilk düzen gücü olarak polisin kurumsallığının onlara aradıkları kötü şöhreti vermesi ve mücadeleleri için silahları ele geçirebilmelerine

yardımcı olmasıydı. Buna ek olarak, Peru'nun iç bölgelerindeki polis otoriter olarak görülüyordu ve yetkilerini kötüye kullanmaları, devletin güvenliğin garantörü olduğu imajını zedeliyordu (Degregori, 1996: 18).

Bu sorundan yararlanmak, polisin sürekli olarak uyguladığı misilleme karşısında Aydınlık Yol'un sessizce genişlemesini sağladı. Sonuç olarak, Senderista'nın polisler'e yönelik darbeleri, Guzmán'ın "Silahları ve Araçları Fethet", "Gerilla Eylemleri Alanını Kaldır" ve "Destek Üslerine Doğru İlerlemek İçin Yen" kampanyası olarak gördüğü kampanyanın bir parçasıydı; bu, projesinin uluslararası komünist devrim tarafından parti üyelerinin (kadın ve erkek) kurban edilmesine dayalı olarak dönüştürülmesi anlamına gelen "Kan Kotası" adlı Aydınlık Yol politikası içinde gruplandırıldı (González & Maldonado, 2017: 22). Bu davranış, polis güçlerine yönelik saldırıların başladığı 1981 yılından itibaren oluşturulmuştur. Böylece, aşağıdaki tabloda iç çatışmanın ölçeğinin nasıl fırladığını görebiliriz.

Şekil 4: İç silahlı çatışma . V-dem portalı üzerinden yapılan detaylandırma.

İlk doğrudan saldırılar Quinua, Luricocha ve Tambo kasabalarındaki polis karakollarına başladı ve polislerin öldürülmesi ve silahların ele geçirilmesiyle sonuçlandı. Hükümetin buna yanıtı, Ayacucho bölgesindeki ilk Olağanüstü Hal ilanıydı ve bu, yaklaşık 170'den fazla polis memurunun o bölge üzerinde kontrol uygulamak üzere

gönderilmesini belirledi. Hükümetin bu duruma tepkisi anlaşılmazlıktı, çünkü deneyimler onlara mir'e karşı olduğu gibi yıkıcı karşıtı mücadelenin, üyelerin aksine görünür bir alan ve söylemle net bir amacı olduğu bilindiğini göstermişti. Aydınlık Yol sıradan kılığında kendilerini toplum arasında kamufle ettiler vatandaşlar, savaş sırasında onları tanımayı zorlaştırıyor.

Polisin terörle mücadelede kazandığı zafer gibi görünen şey, bunun tam tersi etkiler yarattı ve şu ya da bu şekilde durumun daha şiddetli bir yankı uyandırmasına neden oldu. O gözaltı merkezinde başarısız bir isyan girişiminin ardından, 2 Mart 1982'de Aydınlık Yol, gece boyunca Huamanga hapisanesine bir saldırı başlattı ve örgüt için bazı önemli liderler de dahil olmak üzere 200'den fazla mahkumu serbest bırakmayı başardı. Doğru olmasına rağmen, Cumhuriyet Muhafızlarının böyle bir saldırı için hazırlıkların yapıldığına dair istihbarat bilgisine sahip olduğunu iddia eden kaynaklar var. Ancak Sivil Muhafız ve Soruşturma Polisi bunun farkında değildi, bu nedenle istihbarat bilgileri Huamanga hapisanesinin savunmasına zarar veren bir bilgi geçişi yarattı.

Aydınlık Yol'un iddia ettiği zafer, ulusal ve uluslararası basın ve her şeyden önce hükümet tarafından biliniyordu. Normal bir vatandaştan ayırt edilebilecek bir taban, profil veya başka unsurlar sunmayan bu örgütün apaçık bir tehdit oluşturduğunun anlaşılması, polis teşkilatının şiddetli baskısıyla daha büyük bir karşılık verilmesine yol açtı. Sinchilerin terörist mücadeleye karşı etkili olmalarına rağmen, Hakikat ve Uzlaşma Komisyonu (CVR), bölge sakinlerine karşı suistimal ve ihlallerin de olduğunu kabul ediyor. Aynı şekilde bir intikam eylemi olarak ertesi gün Cumhuriyet Muhafızlarının yaralı teröristlerin bulunduğu hastaneye girerek onları dışarı çıkardıkları ve sokakta kurşuna dizdikleri ortaya çıktı.

Aksine, çatışmanın başlangıcında PIP'in çalışması aynı sorunlara maruz kaldı. Teröristlerin profillerinin ve hareketlerinin tespit edilmesi zor bir işti. 1981 yılında, terörün bir suç olarak nitelendirildiğinin yasal olarak tanınmasıyla, PIP'nin Devlet Güvenlik Müdürlüğü'nün (DIRSEG) bir parçası haline gelen Terörle Mücadele Müdürlüğü (DICOTE) kuruldu. Bu müdürlüğün çok az kaynağı ve altyapısı vardı, bu durum Aydınlık Yol'u yaratan teröristleri belirlemek için kapsamlı soruşturmalar yürütmeyi imkansız kılıyordu. DIRCOTE'un PIP üstlerinden aldığı direktifler belirsiz ve kararsızdı, çünkü bir planın yokluğunda, “Alfa” ve “Beta” grupları karşı yıkıcı bir planı devreye sokabilmek için kendi başlarına eylem, inisiyatifi almak zorunda kaldılar. Aynı

şekilde, sürekli yönerge değişikliği, merkezin ve hatta adresin adının bile kendi istikrarına sahip olmadığı anlamına geliyordu. Bununla birlikte, bazı Aydınlık Yol kadrolarının yakalanması, Aydınlık Yol'un bölgesel, ilçe, aktivist, askeri, siyasi ve diğer yapılarıyla ilgili yapısını bilerek, örgüt hakkında daha iyi bir genel bakış elde etmeye yardımcı oldu.

Çabalara rağmen, birkaç ipucu ile kendi haritalarını oluşturma zorluğu neredeyse imkansız bir işti, ancak buna rağmen DIRCOTE, istihbarat yoluyla Aydınlık Yol taraftarlarını yakalayabilen birkaç kurumdan biriydi. Ancak bu, terör örgütünü durdurmaya yetmedi. Ülkenin güney bölgelerindeki operasyonlarda polisin maruz kaldığı kötü imajın ardından Belaunde hükümeti daha sert önlemler almak zorunda kalınca, dört yıl süren olağanüstü hâle dönülmesine karar verildi. Ayacucho kalıcı bir olağanüstü hal içinde yaşayacak. FF. PP tarafından sürekli insan hakları ihlali ve Aydınlık Yol'un giderek daha fazla büyüdüğüne ve halka karşı soykırım uyguladığına tanık olan hükümet, Silahlı Kuvvetleri (FF.AA) çağırma zamanının geldiğine karar verdi. Belaunde, bir kanun hükmünde kararname aracılığıyla, kontrolü Askeri Siyasi Komutanlıklara (CPM'ler) devrederek, bu bölgelerde düzeni sağlamaları ve Devletin meşruiyetini geri kazanmaları için görevlendirdi. Onları oluşturan üç kurum aracılığıyla, FF.AA, "Gonzalo Düşüncesi" ideallerini paylaşanlarda terör ve fanatik hayranlık uyandıran, halka ve FF. PP'ye karşı acımasızca hareket eden bir düşmanla yüzleşmenin tek umuduydu (Puente, 2018: 183).

Aydınlık Yol saldırıları ve Ayacucho'yu çevreleyen bölgelere çekilmesiyle FF.AA, FF. PP'yi lojistik, operasyonel planlama ve eğitimli personel ile takviye ederken önemli bir ilerleme elde etmeyi başardı. Her iki kurum arasındaki çalışma, ışık kuleleri, su depoları, en uzak kasabalar ve diğerleri gibi teröristlerin faaliyetlerini yürüttükleri en önemli noktalara kadar uzanıyordu (Degregori, 1996: 22). Bu gönderilerin kontrolüne sahip olan Shining Path'in nüfusa bu kadar çok zarar vermeye devam edemeyeceğine inanılıyordu. Ancak, teröristlerin halka karşı gerçekleştirdiği cinayetlere ek olarak, FF.AA, bölge sakinlerinin şüphelenmesi ve yakalanmasının suiistimale ve İnsan Hakları ihlaline dönüştüğü bir kampanya başlattı.

1983'ten itibaren her iki tarafça sistematik insan hakları ihlalleri arttı. "Rondas Campesinas" aracılığıyla bu tür baskılara yanıt, hükümetin desteğiyle, kendi kasabalarına sahip çıkmak için kendilerini silahlandırıldılar (Del Pino, 1996: 151). CVR, Sinchilerin terörizme karşı çalışmalarının bir parçası olarak, halkı Aydınlık Yol'a karşı kışkırttığını ve bunun da kendilerini Aydınlık Yol'un üyesi saydıkları için sekiz gazetecinin öldüğü

Uchuraccay katliamına yol açtığını bildirdi. Öte yandan Aydınlık Yol, aynı yılın Nisan ayında Lucanamarca'daki katliamını başlatan vahşi katliamına devam etti. Her iki tarafın da baskısı, halkın kendilerini kimin savunacağını bilemeyerek bir tür psikoza girmesine neden oldu; bir yanda, ideallerine karşı çıkan herkesi ayırım gözetmeksizin tecavüz eden, yakalayan ve öldüren Aydınlık Yol ve diğer yanda, Quechua dilini konuşan herhangi bir yerli sakini yakalanıp, tecavüz edilip, idam edilmesi gereken şüpheli bir terörist olarak gören Silahlı Kuvvetler.

Belaunde hükümetinin 1985 yılına kadarki gelişimi, FF'nin kurumlar arası mücadelesi ile karakterize edildi. PP ve Peru'nun en fakir bölgelerinde meydana gelen eylemler nedeniyle halk nezdindeki itibarını sarstı. Ayrıca, FF'nin girişi ile. AA, teröre karşı verilen tepki etkili oldu, ancak oluşturulan şiddet, halkın kime güveneceğini bilemediği boyutlara yükseldi (Degregori, 1996: 19). Bu durumla karşı karşıya kalan bu baskıların etkileri, nüfusta da bölünmeler yaratarak, bir bölümün Aydınlık fraksiyona, diğer bölümün ise hükümet tarafından desteklenen köylü Çevrelerine/Öz Savunma Komitelerine (CAD) katılmasına neden oldu (Pietraszczyk-Sękowska, 2011: 32). Bu dönemde istihbarat teşkilatı da kendisini bölünmüş buldu.

FF.AA tarafından Donanma, Hava Kuvvetleri ve Ordu olarak geliştirilen istihbarata sahipken, FF. PP ayrıca, Temmuz 1983'te yeni bir yönetim altında yeniden DICOTE haline gelen DIRCOTE'nin yeni adı aracılığıyla PIP'İN çalışmasına da sahipti. Bu nedenle, istihbarat servisinin tüm Peru Devlet kurumları için kesişen bir güvenlik politikası geliştirme konusundaki devlet tepkisi ile ilişkisinin geçersiz olduğu anlaşılmaktadır. İstihbarat çalışması, açık ve sağlam bir karşı yıkıcı politikaya sahip olmak yerine “neler olduğuna” dayanıyordu. Bu nedenle, Belaunde hükümetinin sonuna kadar durum sürpriz, kurumlar arası şüphelerden biriydi ve şiddete daha fazla şiddet içeren bir tepkiydi.

c. Alan Garcia Hükümeti (1985-1990)

Alan García'nın Peru cumhurbaşkanlığı için kazandığı zaferle APRA, tarihinde ilk kez "dahi" militanlarından biri aracılığıyla iktidara geldi. García hükümeti, APRA ile bu kurum arasındaki tarihsel ilişki nedeniyle, kendisini sivil partiler içinde üretilen oligarşik güçlere karşı bir ağırlık verme niyetinde olan ve FF.AA'ya güvensiz bir muamele gören bir hükümet olarak sundu. muhalefet, zulüm ve suikastlarla damgasını vurdu.

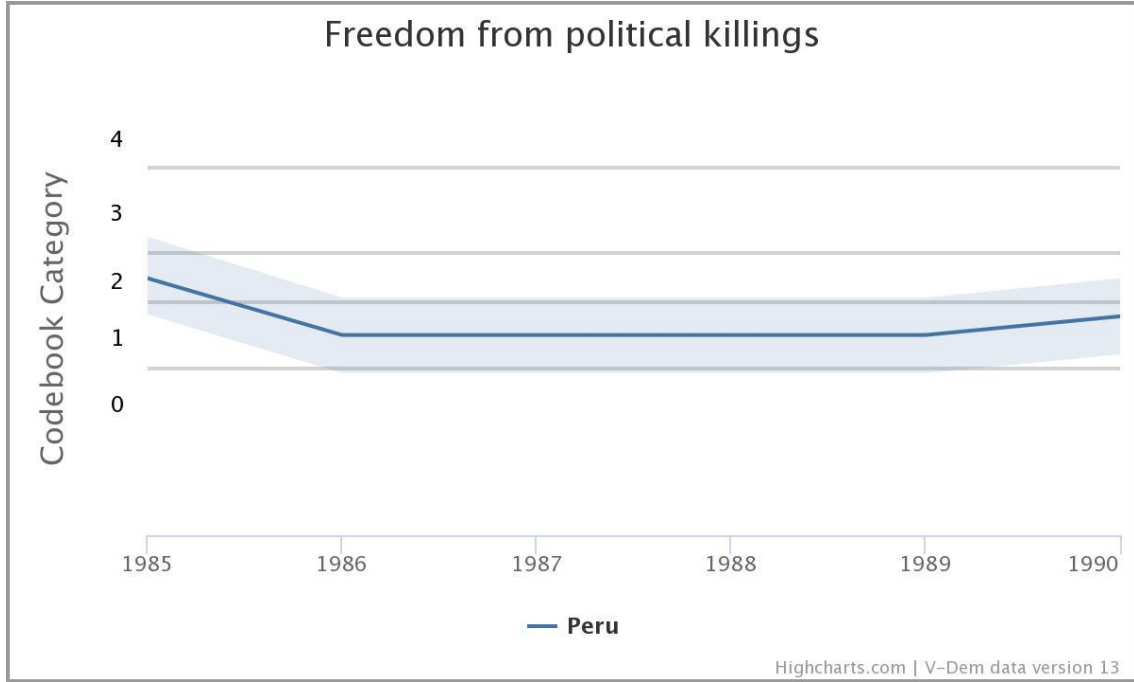
Belaúnde'den farklı olarak ve yukarıda belirtilen nedenlerden dolayı, García figürü, onu talep eden bir bağlamda güvenlik ve gücü gösteren bir imaj yaratmayı amaçlayan güçlü bir popülizm ve kişiselcilikle damgasını vurdu. Bu nedenle, García'nın terörizm durumunda yansıtmak istediği bu otorite figürü, Belaunde'nin yaptığına aksine, net bir güvenlik projesi olmadan komutayı orduya bırakmama anlamında etkiler yaratacaktı. Aynı şekilde García'nın planlarından biri, Aydınlık Yol ile çatışmalarda meydana gelen "kirli savaşa" son vermektir, bu, FF. PP ve FF.AA'nın çatışmanın patlak vermesi sırasında neden olduğu insan hakları ihlallerine atıfta bulunuyor (Fumerton, 2002: 99).

Sosyal adalet arayışı ve cezasızlığa karşı mücadele, çatışmaya çevirmeye çalıştığı temel politikalarından biriydi. Açıkçası, García'nın APRA'yı olumlu görmediği bir kuruma karşı bir denge oluşturma konusundaki çıkarları açık ve öngörülebilirdi. Ek olarak, García hükümeti Silahlı Kuvvetlerin idaresini tek bir bakanlıkta birleştirmeye karar verdiğinde bu gerilim arttı, çünkü bu Savunma Bakanlığı Peru'yu koruyan kurumların daha iyi yönetilmesinden sorumlu olacaktı. Bu, FF.AA'da bir hoşnutsuzluk yarattı çünkü bu kurumun "Apristar" yaratmaya ve böylece onlar üzerinde daha iyi kontrole sahip olmaya çalıştığı düşünülüyordu.

Daha önce de belirttiğimiz gibi, 1986'da başlayan ve 1988'de doruğa ulaşan polisin modernizasyonu ile García, takviye edilmesinin önemli bir güç dengesi olacağına ve cumhurbaşkanlığı imajını vereceğine inanıldığı için bu kurumda destek buldu. Sadece Silahlı Kuvvetlere bağlı olacaktı. Polisin desteği, düzen güçleri arasındaki dengeyi korumak ve herhangi bir dengesizliği önlemek için çok önemli olacaktır. Kısacası, García hükümetinin gelişimi, insan hakları ihlali olarak kabul edilebilecek herhangi bir eylem nedeniyle yasal olarak yargılanma korkusuyla silahlı kuvvetlerin karşı saldırısında bir yavaşlama ile işaretlendi. Bu durum, Ayacucho'ya yakın bölgelerde geri çekilen ve çevredeki saldırılarını geri çekmeye karar veren sendristalar tarafından kullanıldı. Bu konuya ek olarak, 1984 yılında Tupac Amaru Devrimci Hareketi (MRTA), Aydınlık Yol'un siyasi mücadelesindeki başarısını görünce silaha sarılmaya ve aynı mücadeleyi kana ve teröre dayalı olarak yürütmeye karar verdi Ulusal Gençlik Sekreteri (SENAJU, 2012: 36).

Alan García hükümetinde teröre karşı mücadelenin neredeyse felç olması ters etki yarattı. García'nın "şiddetle daha fazla şiddetle mücadele etmeme" konuşması, daha çok "Matanza del Frontón" olarak bilinen bir olay olan hapisane katliamının gerçekleştiği

1986'da doruk noktasına ulaştı. 1985 ve 1986 yılları arasında, FF.AA üyeleri tarafından işlenen insan hakları ihlallerini soruşturabilecek bir Barış Komisyonu'nun operasyonu, Aydınlık Yol'a karşı mücadele sırasında bölge sakinlerinin gelecekteki ihlallerini cezalandırma ve önleme girişimiydi. Ancak Frontón olayı, terörle mücadelenin demokratik yollarla etkili olmayacağını açık bir örneğiydi, çünkü bu olayda cezaevinde isyan çıkaran teröristlerin imha edilmesi emrini veren García idi. Aşağıdaki tabloda, 1986'dan sonra hükümetin teröristlerle karşı karşıya kaldığı durumlarda infaz yapmak için nasıl çok daha fazla özgürlüğe sahip olduğunu görebiliriz. Bu tabloda, ölçekler, infaz özgürlüğünü temsil eden 0'dan ve hükümetin elinde infaz olmamasını temsil eden 4'e kadar gidiyor.

Şekil 5: Siyasi cinayetlerden kaynaklanan özgürlük. V-dem portalı üzerinden yapılan detaylandırma.

Devletin bu noktada yaşayabilirliği kritikti, çünkü Aydınlık Yol ülkenin diğer bölgelerine doğru genişlemeye başlamıştı ve Peru Devletinin mücadeleyi yürütme biçimi, onun garantörü olma niteliğini sorgulatıyordu. nüfusun temel hakları. Aynı zamanda García hükümeti, Aydınlık Yol'un amacına destekçi kazanmak için kullandığı faktörler olan yoksulluk ve adaletsizliğin etkilerine karşı koyabilecek “kalkınmacı” politikaları teşvik etmeye kararlıydı. García'nın "doğru" bir politikayı teşvik etme girişimlerine

rağmen, hiperenflasyon, bankaların kamulaştırılması ve hükümetinin yarattığı uluslararası itibar kaybı, Peru'nun uluslararası imajını zayıflatan bir faktördü (Klarén, 1973: 36). Peru'da terörle mücadelenin demokrasiden geçemeyeceği anlayışı, askerî faaliyetlerin örtbas edilmesine ve suçlu aranmasına neden olmuştur. İzlenmesi zor bir düşmanla nasıl başa çıkılacağını çözemeyen ordunun politikası, "düşmana kendi oyun kurallarıyla karşılık vermek" olmaya devam etti.

"Yol boyunca öğrenme" ölçüsü olarak güvenlik politikaları, bu dönemde askeri ve polis alanlarında eylemleri geliştirmenin bir yolu olarak pekiştirildi. Belaunde hükümetinin sonunda gerçekleşen SIN modernizasyonuna rağmen, istihbarat servislerinin terörle mücadelede hala olumlu bir etkisi olmadı. Doğru olmasına rağmen, cezaevlerinde yaşanan isyan olaylarından sonra, terörle mücadele konusunda ilk fikirleri yakalama girişimi FF.AA'ya aitti. CVR, Silahlı Kuvvetler Müşterek Komutanlığı (C.C.FF.AA) tarafından yürütülen, Bölgenin İç Savunması: *Yıkıma Karşı Yönelik 01-PE-DI-Haziran 86 Temmuz 90* tarihli direktifin, belirlenmesi için çok önemli olan önemli kavramlar içerdiğini kaydeder. Bu soruna karşı kapsamlı bir strateji. Bu belgede, savunmanın ana fikrinin, yıkıcı aktörlerin "Politik-İdari Organizasyonu (OPA) yok etmek ve/veya etkisiz hale getirmek" olduğu kabul edilmektedir (Gobierno del Perú, 2004: 281).

Bu ilk direktifin belirlediği işlevler içinde Silahlı Kuvvetlerin kendisi ve Silahlı Kuvvetlerin gerçekleştirmesi gereken eylemler vurgulanmıştır. Çatışmanın ilk yıllarında çok benzer güvenlik politikalarına sahip olan terörle mücadele için özel ve koordineli görevler oluşturma ihtiyacı temeldi. Ffpp'nin sorgulama, gözaltı ve tutuklamalardan sorumlu olacağı, Silahlı Kuvvetlerin yıkımın silahlı unsurlarını takip etme ve bunlarla yüzleşme rolüne sahip olması ve unsurları ele geçirip askeri birimler tarafından sorgulanırken, ilgili yargı süreçlerine devam etmek için polise teslim edilmesi gerektiği tespit edilmiştir. İstihbarat ve karşı istihbarat konularına gelince, hedefleri belirleyen makul noktalar kesinleştirilmedi, ancak önemli bir ilerleme olan bir yapı geliştirme ve Aydınlik Yolun eylem yöntemleri hakkında derinlemesine bilgi edinme ihtiyacı kabul edildi (İbídem, 2004: 281).

García hükümeti döneminde oluşturulan yeni Savunma Bakanlığı ile Haziran 1989'da yayınlanan *Yıkıma Karşı Ordu El Kitabı ME41-7'nin ilk Konvansiyonel Olmayan Harp Ordusu* verildi. Terörle mücadelede "yol gösterici düşünce" nin ne anlama geldiği konusunda çok daha net bir fikir ortaya koymak bu belge sayesinde mümkün oldu. Ayrıca

seksenlerde gerçekleştirilen müdahaleler ve yakalamalar sayesinde Aydınlık Yol'un temsili hakkında çok daha net bir fikir sundu. Bu belgede toplanan bilgiler, Ordu, Kitle Hattı, işlevleriyle Halk Komiteleri, Destek Üsleri (Halk Yardımı), gerilla bölgeleri ve diğer oluşturulmuş organizmalar gibi parti yönergelerinin adlarını oluşturdu.

Bu yeni kapsamlı stratejiye ve bir insan hakları ihlalleri komisyonu tasarlamasına rağmen, FF.AA, yürüttüğü operasyonlardaki aşırılıkların suçlandığı davalarda sonuçlarının kesintiye uğramaması için planlı operasyonlara devam etti. Öte yandan, 017 direktifiyle, C.C.FF.AA, çatışma sürecinde askeri faaliyetleri netleştirebilecek iki strateji önerme ihtiyacını belirledi. İlki, Aydınlık Yol'un hareketlerini analiz ederek bölgelerde daha iyi bölgelemenin elde edildiği karşı-yıkıcı cephelerle çeşitlenen ulusal güvenlik bölgeleri ve alt bölgelerinde İç Savunma için Silahlı Kuvvetlere atıfta bulunur. İkincisi, terörizmle ilişkilendirilmeye başlanan uyuşturucu kaçakçılığı faaliyetlerine karşı etkili bir yanıt oluşturmak; Aydınlık Yol terörizmi ile uyuşturucu kaçakçılığının ayrılması, bu iki şeytanın sağladıkları para ve koruma yoluyla birbirlerini beslemeleri nedeniyle bitişik olmamalıdır (Del Pino, 1996: 192).

FF. PP, grevlerin ardından daha da gözden düştü. Özel Harekat Müdürlüğü'nün (DOES) kurulmasıyla birlikte polisin militarizasyonu arttı, bu da FF'de şüphe uyandıran bir konu. AA, polisi "yardımcı güç" olarak gördükleri için. Polis reformu ve PNP içinde yeni bir düzenin kurulmasıyla, polis işleri daha etkin bir şekilde organize edilmiş, tek bir idareye sahip olmanın yanı sıra İçişleri Bakanlığı ve Azami Komutan politikaları izlenmiştir. Peru Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı figürüdür. Ancak bu reform, DIRCOTE'un terörle mücadelesinde aldığı desteği değiştirmede. Çatışmada istihbaratın ne olması gerektiğine, bu yönün işe yarayabileceği kaynaklara ve fiziksel alanlara ilişkin bir eğitim olduğu doğru olsa da, bu tamamen ideal değildi.

CVR, 1988 yılı için DIRCOTE'un yaklaşık 900'den fazla üyesi olduğunu ve bunun da ona önceki yıllara göre çok daha yüksek bir eylem çerçevesi sağladığını kaydeder. O yıllarda "Deltalar" adı verilen sekiz özel grup vardı. Bu gruplar, özellikle MRTA olmak üzere izleri takip etmekle görevli olanlar arasında bölünürken, diğer gruplar sadece Aydınlık Yolu takip etmekle görevliydi. Bu Delta gruplarının en fazla 60 kişiden oluştuğu da belirtilmektedir. Polis memuru sıfatıyla, teröristlerin soruşturulması, müdahalesi ve tutuklanmasının ne anlama geldiği (açık operasyonlar); diğer üyeler ise toplanan belgeleri

ve diğ er idari istihbarat faaliyetlerini incelemekle görevliydi (Gobierno del Perú, 2004: 192).

DIRCOTE üyelerinin aldığı aktif eğitim, eyaletteki ve Lima'daki Senderista faaliyetlerinden elde edilen bilgilerin daha iyi iş lenmesine yardımcı olacak, eylemlerinde daha etkili olmaları için grupların temellerini atmak için gerekliydi. Bu eğitimler de yurt dışından, özellikle ABD'nin gönderdiği heyetlerden geldi ve Lima'daki büyükelçiliğ i aracılığ ıyla kanallize edildi. DIRCOTE, daha önce personeli Peru topraklarını ziyaret ettiğ inden, söz konusu büyükelçilik personelinin yanı sıra Federal Soruşturma Bürosu (FBI) ve Merkezi İstihbarat Teş kilatı (CIA) çalışanları ile sık sık temas halindeydi; Buna örnek olarak 1986 yılında MRTA'nın ABD Büyükelçisi'nin konutuna saldırmasıyla gerçekleş en koordinasyondan bahsedebiliriz.

Bu özel kurslarda, DIRCOTE üyeleri analiz ve belgesel çıkarma yolları konusunda eğ itildi, çünkü toplananları yorumlamak için terörist bilgilerin en önemli noktalarını ayrış tırabilecek net bir yapıya sahip özetler oluşturmak gerekiyordu. Bu eğitimler, Aydınlık Yol lehine sızdırılan bilgilerin olduğ u tespit edildiğ inden, bilgi sızıntısının önlenmesine yardımcı olması için kurum içinde çalışma ekipleri oluşturmak amacıyla kullanıldı.

Öte yandan, DIRCOTE'un İsrail istihbarat servisleriyle ortak çalışmasına dair de kayıt var. Terör örgütü üyelerinden Ebu Nidal'ın Lima'da tutuklanmasının ardından doğ an ortak çalışma, bu iş birlikleri Lima'da bulunan İsrail büyükelçiliğ i sayesinde düzenlenmiş ; böylece her iki Devletin istihbarat geliş imi çerçevesinde polisin profesyonelleş mesine ve ortak çalışmasına özel bir ilgi ve ciddiyeti ifade etmektedir. İsrail teş kilatı, DIRCOTE üyelerine özellikle sorgulama, takip ve yakalama teknikleri sağ ladı. Bu iş birliğ ine ek olarak, Tayvan Devleti ile eğ itim ittifakları kurmak da mümkün oldu. Peru, Halkın Çin'ine resmi unvanı verdiği için Tayvan'ı bağı msız bir Devlet olarak tanımamasına rağmen, bir bağlantı kurma ç abaları son derece önemliydi. Bunun nedeni, tarihsel olarak, Mao Tse Tung'un düş üncesiyle "siyasi savaş" denen şey aracılığ ıyla doğ rudan karşı karşıya gelen Tayvanlı Shiang Kai-Shek'in, onlara Maoizm'e karşı koymak için eyleme geçirilmesi gereken yöntemleri daha iyi anlamalarını sağ lamasıydı. CVR, 1988'de Taipei'deki Fu Hsing Kang Okulunda verilen kursun, karşı-yıkıcı başarıyı belirleyecek önemli faktörleri iç erdiğ ini bildirdi. Bunlar arasında sadece askeri ve teknik yönler değı l,

aynı zamanda taktik, istihbarat, örgütsel, kitlesel ve psikolojik savaş gibi soyut yönler de vardı.

Böylece, 1980'lerin sonunda, DIRCOTE'un oluşumu, Silahlı Kuvvetlerin sahada elde ettiği etkiler için daha etkili olan çok daha kapsamlı bir vizyondur, çünkü istihbaratın etkileri, karşı-yıkmaya dayalı istihbaratın etkileri farklıydı. SIN'de kullandığı Amerika Okulu'nun yöntemleri pek meyve getirmedi, aksine Aydınlık Yol'un misillemelerini ve intikamını körükledi. 1980'lerin sonunda, cumhurbaşkanlığı seçimlerinin eşliğindeyken, García hükümeti ile silahlı kuvvetler arasında ortaya çıkan iç sorunlar, ordunun gizli darbe girişimlerine yansdı. Siyasi-Askeri Plan veya "Yeşil Plan" olarak adlandırılan plan. García'nın teröre karşı kapsamlı bir güvenlik politikası sözü vermesine rağmen bu gerçekleşmedi. Her kurum, 1980'lerin sonlarında eylemlerini belirleyen yeni planlarla devam etti.

Gördüğümüz gibi, her kurumda oluşturulan yönergeler, sina'ya ait oldukları doğru olsa da gerilla savaşı taktikleri uygulayan bir düşmana karşı koyabilecek bir “yol gösterici düşünce” üretmeye çalışan bireysel kurumsal çabalara yanıt verdi. Bununla birlikte, pratikte bu düşünceler aynı kaldı, AydınlıkYolun ne olduğunun daha iyi tanınmasıyla insan hakları ihlalleri devam etti ve terörist misilleme politikası devam etti.

Öte yandan, FFPP içinde etkiler farklıydı. Stratejilerin çeşitli eğitimleri ve yeniden formülasyonları, Aydınlık Yol'u zayıflatacak bir etki yaratmanın en etkili yolunun, öğrenilen her şeyi kapsayan ve sonunda terör örgütüne ölümcül bir darbe indirebilecek özel bir grup oluşturmak olduğunu düşünmelerine yol açtı. Böylece, DIRCOTE'un çeşitli üyeleriyle birlikte, Peru Özel İstihbarat Grubu (GEIN) oluşturuldu ve bu yeni teşkilat kendisini yalnızca terörist kadroların izlenmesine ve gözetlenmesine adadı, diğer Delta grupları ise diğer konularla çalışmaya devam etti. Lima'daki saldırılar ve terör eylemleri gibi. Böylelikle istihbaratın yeni yaklaşımının başarısı en önemli darbelerden birini vermek üzereydi ki bu da halktan toplanan taleplerin kanallı edilmesi ve dönüşüm yoluyla yeni yaklaşımlar üretme çabalarına dayandığını gösterecekti. Neyin güvenlileştirilmesi gerektiği, yeni paradigmalara dayalı olarak, doksanların başında ülkenin kalkınmasını belirledi.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: GÜVENLİKLEŞTİRME TEORİSİNİN PERU'DAKİ UYGULAMASI

Önceki bölümlerde gözlemleyebildiğimiz gibi, Peru Devleti içindeki güvenlik politikaları, terörizmle başa çıkabilecek bir ulusal güvenlik stratejisi veya politikası oluşturmayı imkansız kılan çeşitli siyasi tutarsızlıklarla işaretlendi. Eylemlerinde el kitaplarını veya "kılavuz politikaları" uygulayan çeşitli kurumlar SINA kapsamındadır, ancak her eylem, çatışma içindeki acil eylemlerine karşılık gelenlerden bağımsız kalmıştır.

Öte yandan, ülkeyi savunmakla görevli kurumlar arasında verimli bir şekilde yeniden dağıtabilmek için mevcut olan az sayıdaki kaynak, istihbarat servislerine, özellikle DIRCOTE'a verilen önemin azlığına yansdı. Peru Özel İstihbarat Grubu'nun (GEIN) oluşturulması, ülkenin dış faktörlerinin tanınmasıyla sonuçlanan bir sürecin parçası olduğundan, burada ulusal güvenlikle ilgili Devlet politikalarının özel bir etkisi olduğunu vurgulayarak büyük bir fark yaratacağız. Devlet, devlet başkanının motivasyonundan bağımsız bir devlet tepkisi ile sonuçlanmıştır. Aynı şekilde, ülkenin karşı karşıya kaldığı çeşitli ekonomik krizler, toplumsal süreçleri zaman içinde devam ettirirken, radikal gruplara bu eksikliği değerlendirmeleri için gerekli alanı sağlamış ve artan yoksulluk ile birlikte devletin kötü yönetimi, nüfusun hızla kendi radikal siyasi söylemlerine yaklaşmasına neden olmuştur.

Araştırmamızın bu son bölümünde tarihsel gelişimle birlikte kuramsal çerçevemizin gelişimine özel bir vurgu yapacağız, bu sayede güvenlikleştirme kuramının güvenlikleştirme bağlamında uygulanmasına dair daha net bir tabloya sahip olabileceğiz. Terörle mücadelede yardımcı olan faktörleri ve terörist lider Abimaél Guzmán'ı yakalayabilmek için yapılan istihbarat çalışmalarını ifade eden GEIN'in oluşturulması, konumuz olacaktır. Bu bölüm, gizli ve özel türde Peru istihbaratına ait belirli bilgi ve belgeler göz önüne alındığında, bunlara erişimin zor olacağı düşünüldüğünde, ücretsiz olarak erişilebilen kaynaklar aracılığıyla toplanabilecek bilgilere sahiptir.

Aynı şekilde, bu bölümün 1992 yılına kadar uzanacağını altını çizmek önemlidir, çünkü daha sonra Alberto Fujimori'nin kendi kendine darbe yapması, GEIN'in parçalanması ve otoriterliğin başlangıcı ile meydana gelen olayların bir bağlam olduğunu

düşünüyoruz. Bu olaylar, politikaların demokratik gelişimini etkiledi. Bu anlamda GEIN'in doğuşunu devlet kurumları bünyesinde üretilen çıktılara dayalı olarak yapılandırılmaya başlayan bir güvenlik politikası içinde örneklendirmek için özellikle ulusal ve uluslararası düzeyde üretilen süreçleri değerlendirmeye odaklanacağız.

1. Peru'da Sorunun Güvenlikleştirilmesi

Peru, yönetilmesi zor bir ülke olarak nitelendirildi. Bir cumhuriyetin kurulmasından kaynaklanan ulusal bütünleşme sorunu ve ulusal bir projenin olmaması Peru Devletini zayıflatan ana faktörlerden biriydi. 20. yüzyılın sonlarına kadar getirilen bu devlet düzensizliği, ülkenin içinden ve dışından gelebilecek herhangi bir tehdide karşı etkin bir savunma sistemine sahip olmamasıyla kendini göstermiştir.

Dış cephede, 1879'daki Pasifik Savaşı deneyimiyle, ulusal savunmanın yeniden inşası, savunma üslerinin Şili ile savaş olaylarının tekrarlanmasını önleyebilecek bir düzeye genişletilmesine odaklandı. Yeni istila ve ulusal yıkım, büyük bir toprak kaybı ve daha aşırı durumlarda bağımsız bir Devlet olarak varlığının kaybı anlamına gelir. Kuşkusuz, 20. yüzyılda toprak sorunları vardı. Peru, komşu ülkelerle, yasallık ve güç kullanımının önemli rol oynadığı bazı aksilikler yaşadı. İç cephede durum, orduya polis kontrolü üzerinde güç veren sürekli otoriterlik yoluyla siyasi-toplumsal kontrolün geliştirilmesine odaklandı.

Kuşkusuz, Peru topraklarındaki sosyal politikaların gelişmeleri, Peru halkının çoğunluğunu temsil etmeyen değerleri yeniden icat etmeye çalışan burjuva sınıflar arasındaki iktidar mücadelesiyle karakterize edildi. İkinci Dünya Savaşı'nın sona ermesiyle birlikte, Peru'daki komünist fikirlerin genişlemesi, Peru Devletinin acil olarak dikkate almadığı veya bu kadar derin bir etkiye sahip olacaklarını düşünmediği bir yöndü. Komünist devrimlerin Sovyetler Birliği'nden Latin Amerika'ya getirdiği ve Küba ile ellili yıllarda devrimle başlayan yeni yaklaşımlar, Peru toplumunu öyle etkiledi ki, ilk hareketlerin hükümet tarafından iyi bir şekilde incelenmesi gerekiyordu.

Böylece, yıllar boyunca Peru'daki güvenlik sorunu net bir hareket tarzı olmadan devam etti. Peru Devleti'nin idaresi yavaş yavaş "olanlara" uyum sağladı ve devletin ana eylemi, güç kullanımıydı. Böylece, 1960'larda Peru'da ilk gerilla odakları ortaya çıktığında, FF.AA onları ortadan kaldırmakla görevliydi. Ancak Aydınlik Yol'un doğmasıyla metodoloji değişti. Söz konusu örgütün uyguladığı gerilla savaşı, Peru

hükümetini şaşırttı ve Belaúnde hükümetinin ilk yıllarında inceleyebildiğimiz üzere, acil eylem eksikliği eklendi. Buna ek olarak, Aydınlık Yol'un tasvir etmeye çalıştığı doğrudan çatışma, geleneksel bir savaş mantığının parçasıydı, ki durum böyle değildi. Çin'in Maoist okullarından getirilen gerilla savaşı taktığının uygulanması Peru Devleti'nin hayal bile edemeyeceği bir darbe oldu. Peru hükümetinin bilgi eksiklikleri ve örgüt tarafından gerçekleştirilen sürpriz saldırılar, ona Aydınlık Yol'a hata yapmayan ve durdurulamaz bir organizasyon imajı veren bir avantaj sağladı. Böylece cehalet ve güvenlik politikası eksikliği, Devleti körü körüne hareket etmeye, halka saldırmaya ve insan haklarını ihlal etmeye yöneltti. Devletin imajı zayıfladığından ve "köylülüğün savunucuları" olarak önerileri halk arasında daha alakalı hale geldiğinden, bu eylem Aydınlık Yol için elverişliydi.

Aydınlık Yol'un geleneksel olmayan savaşı Peru Devleti'nin kurumsallığına zarar verdi. Kendini halk arasında kamufle eden ve Devlete saldırmak için kana susamış mekanizmalar kullanan bir düşmanla karşılaşıldığında yaşanan bilgisizlik, hükümetin elinin yıllar içinde sağlamlaşmasına neden oldu. Bu etki ve tepki politikası, her iki taraftaki kayıpların artmasıydı; çünkü söz konusu silahlı çatışmada düşmanı iyi anlamak ve başka yöntemlerle çalışmak yerine "kim daha çok öldürdü" daha önemliydi. Doğru olmakla birlikte, bu, FF.AA'nın her kurumunda SIN ile koordineli olarak yürütülen istihbarat çalışması ve diğer yandan daha bağımsız bir şekilde kendi yöntemleriyle polis istihbaratı ile gerçekleştiriliyordu.

Peru'da bir ulusal güvenlik politikasının bulunmaması sorununu çözme girişimleri, Alan García hükümetinin son döneminde ele alındı, ancak bu, somut bir şeyden çok bir irade ifadesi olarak kaldı. Peru yargı yetkisi içinde yıkıcı terör karşıtı bir politikanın olmaması, Devletin zayıf noktalarından biriydi, çünkü terörle mücadelede kullanılacak yöntem, araç ve teknikler hakkında bilgi eksikliği, demokratik olanı yok etmek isteyen aktörlerle yüzleşmek için, özellikle Aydınlık Yol, çünkü iç düzeni en çok etkileyen oydu, net bir şekilde kurulmadı.

Bu nedenle, Peru Devletinin belirli bir dereceye kadar devlet özerkliğine ve hükümet tarafından uygulanan deneyimsizliği ve doğaçlamayı tersine çevirmeye çalışan tutarlı bir Devlet politikasına sahip olmayı başardığı ender anlardan birinin, DIRCOTE aracılığıyla kurulan PNP içinde olduğunu söyleyebiliriz. Bu anlamda, terörle mücadelenin sadece silah kullanımı yoluyla değil, istihbarat ve karşı istihbarata dayalı

fikirlerin yenilenmesi yoluyla olduğu netleştirildi. DIRCOTE içinde, Aydınlık Yolu yenmenin tek yolunun örgütünün ana figürlerini ele geçirmek olduğu anlaşıldı. Böylece, polis departmanı içinde, iç çatışmaya son vermek için uzman bir grup kurulmasına karar verildi.

Alan García hükümetinin son yılları, ilerici politikaların sonunun ve Amerika Birleşik Devletleri tarafından teşvik edilen bir neoliberalleşme döneminin başlangıç noktasıydı (Buzan & Waeber, 2003: 265). Bu noktada terörle mücadele, Aydınlık Yol'un “stratejik denge” ilan etmek üzere olduğu, yani onlara göre kendi güçlerinin Peru Devleti'nin güçleriyle boy ölçüşmeye başladığı bir dönemdeydi. Durum böyle olmamasına rağmen, saldırıları ve fikirlerinin gücü, Devletin henüz karşı koyamadığı yönler olmaya devam etti (Stern,1999: 258). Bu kapsamda MRTA, başkentte saldırı ve adam kaçırmaların yanı sıra Peru topraklarının çeşitli yerlerinde operasyonlar da yürütüyordu.

İstihbarat servislerinin tepkisi bağımsız olmaya devam etti. SINA'nın varlığına rağmen, FF.AA'nın ve polisin her kesimindeki yönergelerin kayıt dışılığı ve verilen önemin eksikliği, sadece tutanakta kalan belge ve ilkeler dışında tek bir yönergenin olmamasıyla ortaya çıktı. Bu nedenle, güvenlik politikaları sabit kaldı, yerini belirlemesi zor olan hedefleri takip etti ve sonuç olarak nüfus üzerindeki baskıyı artırdı. Aydınlık Yol'a karşı kullanılan taktikler pek uygun değildi; bu, örgütün neden esas olarak dağlık bölgelerde kabul gördüğüne dair anlayış eksikliği, eylemlerinin teorisi ve pratiği arasındaki yanlış bilgilendirmeyi gösterdi.

Yerli dünya görüşünü tam olarak anlayamayarak, Quechua konuşmacılarının “kıyı” siyasi seçkinleri tarafından artan reddinin, Aydınlık Yolun nüfusun “beynini yıkayarak” oluşturduğu propagandasının meyve verdiğini gösterdiği veya en azından inandıkları şeyin bu olduğu sonucuna varılabilir. Sonuç olarak, terörizme karşı savaş yalnızca geleneksel askeri operasyonlarla (Köylü Mermileriyle birlikte) gerçekleştirildi, kayıplara neden oldu ve sürekli şiddet dalgaları yarattı. Bu, SİNA'nın, çabaları koordine etmenin önemli bir çaba olmasına rağmen, kolluk kuvvetlerinin eylemlerinin bağımsızlığı, şüpheleri ve Aydınlık Yola son baskıyı verebilecek kurumun hangisi olduğunu görmek için sürekli bir rekabet olmasına rağmen, terörle yüzleşmek için birlikte çalışmaktan daha önemli olduğunu açıkça gösterdi.

Bu paradigma doksanlı yılların başında devam etti. Yirminci yüzyılın son on yılına girerken, nüfusa katılmayan sol ve sağ adaylar arasında seçim yarışmasına şiddetle itiraz edildi. Alan Garcia hükümeti, Peru'nun yakın tarihindeki en kötü ekonomik krizlerden biri olarak kabul edilen ciddi bir ekonomik kriz içinde ülkeyi terk etmişti. Bu durum,% 7000'i aşan bir enflasyon oranı bırakmış olan ülkenin ekonomi politikasının yanlış kullanılmasının etkilerini tetiklemiştir (Jaramillo-Jassir, 2010: 65). Peru'daki siyasi durum en kritik anlardan birini yaşıyordu. Bu bağlamda Aydınlık Yola karşı daha başarılı darbeler üretebilme çabalarının büyük önem taşıdığı yer burasıydı.

Polis içinde DIRCOTE, istihbarat çalışmalarıyla en etkili çalışmayı üreten örgütlerden biriydi, çünkü önemli Aydınlık Yol kadrolarının yakalanması, onlara bu örgüt içinde faaliyet gösteren çeşitli örgüt ve karakterlerin bir organizasyon şemasını oluşturabilmeleri için önemli bağlantılar sağlamıştı. SIN'ın aksine, DIRCOTE'un farklı bir vizyonu vardı. SIN'ın vizyonu, Peru yaylalarının ve yerli halkların gerçekliğinin anlaşılmasının çoğu zaman yanlış olduğu Kuzey Amerika okullarından gelen oluşumlarla bağlantılıydı.

2. Güvenlikleştirme Yöntemleri: Plan ve Uygulama

Peru'daki ulusal güvenlik süreçleri, çoğu durumda hükümetlerden bağımsız olabilecek bir Devlet politikası oluşturmaktan kaçınan güçlü bir siyasi varlığa sahipti. Güvenlikleştirme teorisinde, siyasi failin başka bir faili bir güvenlik tehdidi olarak tanıyan bu tehditle ilişkiyi siyasallaştırmaya, sınıflandırmaya ve yaratabileceği etkileri nötralize etmeye yönelik bir eylemde bulunmaya yönelik çabaları bir araya getiren ve sınıflandıran kişi olduğu doğrudur. Peru hükümetleri döneminde yaşanan bu süreçler, Aydınlık Yol'un Peru topraklarında hukukun üstünlüğünü ortadan kaldırmaya çalışan, terör ve şiddeti ideallerini haklı çıkarmak için kullanan bir terör örgütü olarak tanınmasında görülmüştür. 1980'lerin ilk yıllarında Peru hükümetinin tepkisi, Aydınlık Yol'u Peru Devleti için önemli bir tehdit oluşturma kapasitesine sahip bir düşman olarak değerlendirirken doğru muhakemede bulunmamak oldu.

Aydınlık Yol'un bir grup suçludan başka bir şey olmadığı düşünüldüğünde, Belaunde hükümetinin bu dönemdeki güvenlikleştirme süreçlerine dikkatsizlik ve doğaçlama damgasını vurdu. Belñaunde hükümeti, siyasi içerikli mesajlar içeren saldırılarla birlikte, Sivil Muhafızların FF.AA ile birlikte, önceki yıllarda birinci

gerillalara karşı kazandıkları deneyimlerinden dolayı Aydınlık Yol'a karşı koyabilecek durumda olduğunu değerlendirdi. Aydınlık Yol'un gerçek bir tehdit olarak sınıflandırılması, örgütün ve üyelerini “Başkan Gonzálo” olarak da bilinen Abimaél Guzmán'ın dikte ettiği yönergeleri izlemeye sevk eden ideolojik kullanımın görüldüğü, cezaevlerine yapılan saldırıyla geldi.

1980'lerin ilk yarısında Peru hükümeti kendisini halkın içinde saklanan bir düşmana karşı gerici bir güç olmaya adadı. Açıkçası, diğer yıkıcı hareketlerin aksine, bölge dışında olmayan veya bir tür üniforma giyen bir düşmanın tanınması, tam olarak kiminle karşı karşıya olduklarını bilmeyi imkansız hale getirdi. Alan García liderliğindeki seksenlerin ikinci yarısı, Peru'daki güvenlikleştirme sürecine bazı yenilikler getirdi. Ulusal güvenlik politikaları olmamasına rağmen, bir güvenlikleştirme sürecinin değerlendirilmesi için atılabilecek ilk adım, mevcut tehdidi tanıyabilecek bir söylem oluşturmaktı.

1985'te Alan García, çeşitli ekonomik ve politik yönleri ele aldığı Birleşmiş Milletler'in (BM) 40. Genel Kurulu'nda uluslararası topluluğa seslendi. Vurguladığı şey, terör tehdidinin şu şekilde tanınmasıydı: *“...son yıllarda binlerce ölüme, binlerce yaralanmaya ve önemli maddi kayıplara neden olan acı verici ve dramatik terörizm ve yıkım sorunu. Totaliter ve dogmatik terörizmi reddederek, amaca yönelik araçların gerekçelendirilmesini onunla birlikte reddediyoruz, çünkü bu etik, en çok silaha sahip olanın haklı olduğunu kabul etmeye götürür...”* (Vilca San Martín, 2002: 48-49).

García'nın hükümetinin başındaki konuşması, terör tehdidini eyaletlerin, özellikle de Ayacucho gibi güney eyaletlerinin az gelişmişliğinden kaynaklanan bir faktör olarak tanıma yönündeki siyasi iradeye işaret ediyordu. Aydınlık Yol'dan gelen terör tehdidinin kabulü etkili oldu ve güvenliksizleştirme sürecini bir sonraki adımın parçası haline getirdi. Ancak, Peru gibi Devletlerde ve araştırmamızın ilk bölümünde belirttiğimiz gibi, diğerlerinin yanı sıra kurumsallık, özgürlükler, medeni haklar ve güvenlik güçleri üzerinde etkin bir kontrole sahip olmamaları etkilenebilir (Tickner, 2020: 10-11). Bu, Sinchilerin Belaunde hükümetinden silahlı kuvvetlerin girmesiyle devam eden çatışmaya girmesinden sonra meydana geldi. Halka yönelik gücün kötüye kullanılmasının devam etmesi, Aydınlık Yol önerisi için avantaj yaratan bir önlemdi.

Tehdidin tanınması, sorunun güvenliksizleştirilmesi olan bir sonraki adımı oluşturabilecek bir sonuç vermeliydi. Peru hükümeti, tüm asimetrik özelliklere sahip bir düşmana karşı konvansiyonel bir savaş geliştirerek bu girişimi aldı. Düşük Yoğunluklu Savaş (DYS), düşmanı görselleştirme ve savaşın hangi bölgede gerçekleşeceğini bilme gibi klasik özelliklere sahip bir çatışmaya hazırlandıkları için Peru hükümeti tarafından anlaşılmadı. Bu, Aydınlık Yol'un konvansiyonel olmayan savaş konusundaki açık cehaletini kanıtlıyordu; ayrıca uygulanan güvenlik politikaları Peru'nun hukukun üstünlüğünü ve uluslararası prestijini zayıflatmıştır. Retorik bir temel oluşturan söylemsel eylemin, olayları ve saldırıları sürekli olarak haber yapan medyanın izleyiciler tarafından kabul edilmesi; FF.PP ile FF.AA'nın doğrudan karşı karşıya geldiği güvenlikleştirme süreci ve Aydınlık Yol, güvenlikleştirme sürecinin tehdidin tanınmasına dayandığı düşünülebilir.

Bir güvenlikleştirme süreci olduğu düşünülebilse de, yönetildiği bağlam yasal bir çerçeveden yoksundu. Bir güvenlikleştirme sürecini oluşturan koşullar resmi olarak tehdidin fark edilmesi ve söz konusu temsilci hakkında normatif bir karar verilmesiyle başlamıştır; Bununla birlikte, 1980'lerde meydana gelen güvenlikleştirme süreçleri, Aydınlık Yol'a karşı koyulacak yolu yönlendirebilecek yıkıcı bir politikaya sahip değildi. Terör örgütüne ilişkin aynı bilgi eksikliğinden dolayı yanıt, tehdide Devletin meşru gücünü kullanarak karşılık vermek olmuştur.

Bu dönem, güvenlik politikalarının iç istikrara saldıran bir tehdit olduğunun farkına vararak otomatik, gerici bir tepki özelliğine sahip olduğu bir dönem olarak düşünülebilir. Bu nedenle Aydınlık Yola karşı mücadele “yönsüz” bir politika olarak değerlendirilebilir. Öte yandan, hükümetin eylemlerini dikkate alırsak, saygısızlık sürecinin bir sonucu olarak elde edilen hesap verebilirlik devlet için verimsizdi. Silahlı kuvvetlerin sürekli insan hakları ihlali ve suistimalleri, iç siyasi ilişkilerde ve ülkenin kurumsallığında büyük zorluklar yaratan nedenlerdi. Bu dönemde *Kontrol ve Denge* endişe vericiydi, o kadar ki, bizzat Alan García hükümetinin başında çatışmanın gidişatını değiştirmeye çalıştı, ancak Aydınlık Yol'a karşı savaşmanın karmaşık bir görev ve aynı zamanda FF.AA'da kontrolü ele geçirmenin bir tehdit olduğunu anladı (Buzan et al, 1998: 27).

Belaúnde ve García hükümetlerinde gerçekleşen ortodoks güvenlikleştirme politikalarındaki başarısızlıklar, kökleri ülkenin sosyal yapısında olan bir sorunu ortadan

kaldırmaya çalıştıkları için başarısız oldu. Güvenikleştirici aktörlerin, Aydınlık Yol'un ortaya çıkışını neyin tetiklediğini belirleme ve tanımlama yöntemleri üretebilmek için az sayıdaki çabaları, soruna karşı koymayı amaçlayan çok sektörlü politikaların geliştirilmesini pek uygun hale getirmedi. Çünkü tehdidin doğasını/varoluşunu anlamaya yönelik bir ilgi uyandırmayarak, Aydınlık Yol ile aynı özelliklere sahip diğer tehditlerin sürekli olarak yeniden ortaya çıkmasını teşvik edecektir.

Bu sırada, seksenlerin ortalarında, PNP'nin DIRCOTE aracılığıyla çalışması, Aydınlık Yola karşı sonuçları için beklentiler yarattı. Bu dönemde, Yıkıcı Karşıtı Polis Bölümünün (DIPAS) eski üyeleri, DIRCOTE'u oluştururken, seksenlerin başından beri uyguladıkları çeşitli istihbarat yöntemlerinin deneyim ve bilgisiyle geldiler. Birlikte, bu dönemdeki istihbarat çalışması, istihbarat çalışmasında meydana gelen paradigma değişimini belirledi, çünkü terörle mücadelenin ana silahlarından biri olan istihbarat çalışabilirliği ilkesi, kimin savaştığını bilebilmek için ana silah olarak dahil edildi (Salazar et al., 2011: 38).

Cephe mücadelesi deneyimi, Devlet için pek çok dezavantaj bırakmıştı ve Aydınlık Yol parti örgütlenmesini hiç etkilemiyor gibi görünüyordu. Ancak, PNP'de geliştirilen güvenlikleştirme süreci, Silahlı Kuvvetlerin her bir istihbarat servisi PNP'ye "en uygun" şekilde çalıştığı için, terörle mücadelede belirli noktaları takip etmesine izin verecek bir kılavuz olmadan devam etti. SINA'nın varlığına rağmen, asıl amaç teröristleri ortadan kaldırmak ve terörist liderliği ele geçirmek olduğu için istihbarat servisleri çalışmalarına dağınık bir şekilde devam ettiler.

DIRCOTE'un seksenlerin son yıllarında, düşmana kuvvet kullanmadan daha etkili bir şekilde saldırabilmek için daha iyi bilgi sahibi olmaya odaklanmıştır. Bu on yılın sonundaki güvenlikleştirme süreci de aynı referans çerçevesine dayanıyordu. Güvensizleştirme politikalarının kullanımını belirleyen süreçler oldu ama sonuç değişmedi. Peki, terörle mücadelede hangi noktada bir değişiklik oluştu ve Peru'da benzersiz bir güvenlikleştirme süreci oluşturmak mümkün oldu? GEIN'in yaratılmasının öneminin vurgulanması gereken yer burasıdır.

3. Peru Özel İstihbarat Grubu (GEIN)

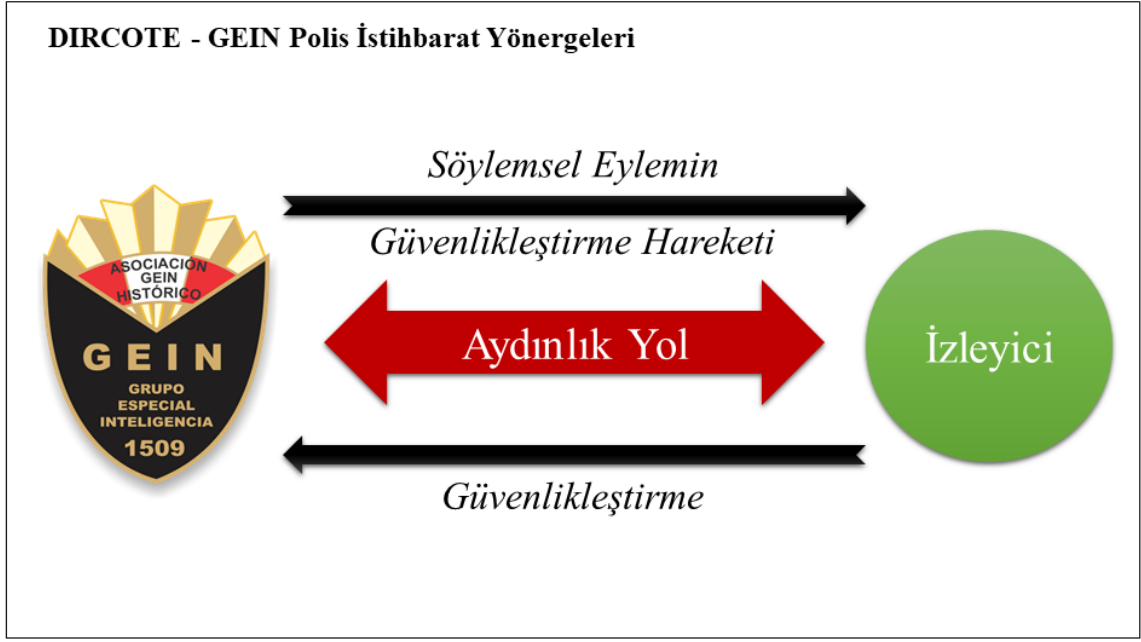
Şüphesiz, DIRCOTE'un gösterdiği çabalar sayesinde, PNP'nin bu sektöründeki ilerlemeler, ana işlevi Aydınlık Yol'nun ana liderlerini yakalamak olan yeni bir grup

örgütleyebilmek için güven verdi. Böylece Aydınlık Yol terör örgütüne son vermek amacıyla 5 Mart 1990 tarihinde DIRCOTE çatısı altında Özel İstihbarat Grubu (GEIN) oluşturulmuştur. GEIN'in bu grubu yöneten ajanlardan birine "siyasi" bir iyilik olarak yaratıldığına inanıldığı için "tesadüf" ürünü olduğunu doğrulayan çeşitli argümanlar var. Kesin olan şu ki, PNP ve hükümetin güvenlikleştirme hareketleri içindeki söylemsel eylemi gibi ulusal bağlamda üretilen faktörler dikkate alındığında; izleyicinin (nüfusun) eyleminin/tepkisinin yanı sıra, GEIN'in oluşturulmasını sorunun yeni bir güvenlikleştirme eylemi olarak değerlendirilmesini sağladı.

a. Güvenlikleştirme politikası

Açıkçası, bu durumda GEIN'in tekilliği, doğumunun Peru başkanlık sisteminin doğrudan bir sonucu olmadığı, ancak bu özel grubu kurmaya karar veren ajanslarından birinin sonucu olduğu gerçeğinde yatmaktadır. Bu nedenle, GEIN'in oluşturulması, belirli bir tehdide yanıt vermek için bir teşkilatın kurulduğu Alberto Fujimori hükümetinde başlayacak paramiliter grupların aksine, Peru tarihinde benzersiz bir meşru anı işaret ediyor. GEIN'in güvenlikleştirilmesiyle oluşturulan çerçevenin, DIRCOTE içinde oluşturulan istihbarat ilkelerinde mevcut olduğu akılda tutularak. Aydınlık Yol'a karşı tek bir ulusal güvenlik politikası bulunmamasına rağmen DIRCOTE, GEIN'e kendi eylem çerçevesini sağlayan, var olmayanların yerini alan kendi yönergelerini geliştirmişti.

Bu nedenle Delta grubu saldırıların yasal eylemlerini görmekle görevliyken, GEIN'in terörist liderleri bulmak ve yakalamak gibi özel bir görevi vardı. İşte bu özel grubu oluşturmanın önemini belirleyen temel fark budur. Güvenlikleştirme, o dönemde ortaya çıkan maddi koşullara yanıt veren belirli bir tarihsel noktaya dayanıyordu. SİN ve diğer kurumların vakalarını analiz edersek, savaş veya iç kontrol gibi genel özelliklere sahip olan ve dahası, mevcut bir tehdide olduğu gibi yanıt olarak belirli bir karaktere sahip olmayan GEIN, bir örnektir. Bunların varlığı, tehditleri önlemek veya bunlara yanıt vermek için uzmanlaşmış kurumlar olarak anlaşılabilir.

Şekil 6: GEIN güvenlikleştirme.

b. Çalışma Yöntemleri

Bunlar akılda tutularak, bu özel grup yenilikçi yöntemleriyle karakterize edildi. Yıkıcı belgelerin analizi, takip ve gözetleme, klasik istihbaratın bugüne kadar yürütülen paradigmasını değiştirdi. Bununla birlikte, istihbarat servislerinin o zamana kadar, bir yandan düşmanın savaş alanında ortadan kaldırılmasını veya diğer yandan şüphelinin yakalanmasını belirleyen ilgili güçleri ile bilgi alışverişinde bulunarak çalıştığını vurguluyoruz. Bu eylemle ilgili merak edilen şey, zanlı yakalandığında adliyeye sevk edilmiş ve yaklaşık 2 ay sonra delil yetersizliğinden serbest bırakılmıştır.

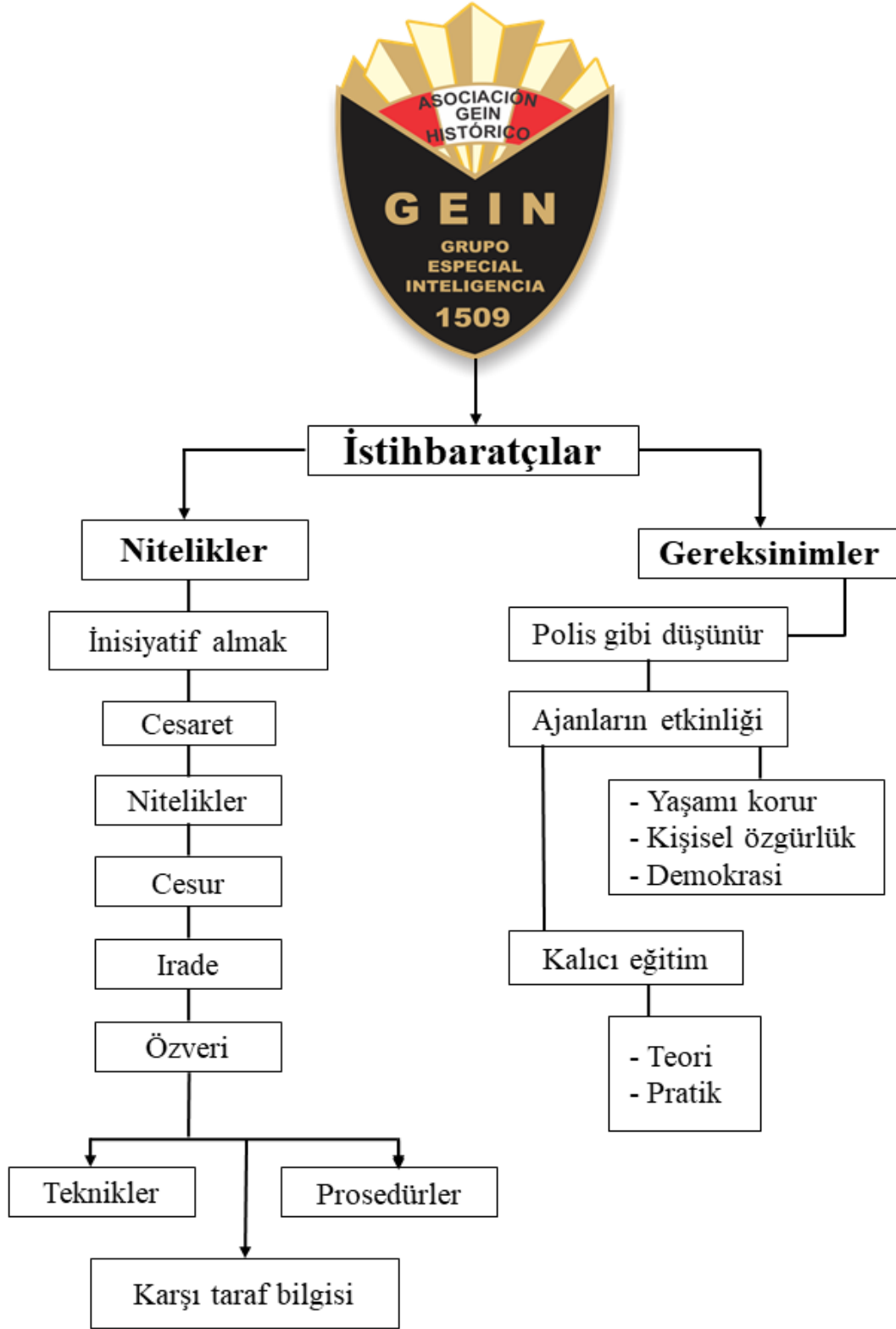
GEIN farklı bir şekilde çalıştı. Bu grubun sloganı, teröristlerin gözaltına alınma süreçlerinde bir kırılma noktası olan "*Gözaltına almak için soruşturma*" idi. Gözetim ve soruşturmaya özel bir önem verildi, çünkü bu yöntemlerle teröristleri suçlayabilmeleri için yeterli kanıt bulmalarına ve böylece yakalama anında harekete geçebilmelerine olanak tanıyacaktı. Şüphelilere karşı yeterli delil olması, suçlandıkları sırada büyük avantaj sağlayacaktır, çünkü delil birikimi yargı sürecini hızlandıracak ve suçlarına dair zımni bir kanıt bulunmadığı için aylar sonra ayrılımlarını önleyecektir. Sonuç olarak, GEIN'in çalışma metodolojisi "*Gözlem, Gözetim ve Takip*" (OVISE) olarak adlandırdıkları şekilde özetlenebilir.

GEIN böyle davrandı. Bu grubun terörle mücadeleye sağladığı yaklaşımın önemi, çeşitli iç ve dış aktörlerin aldığı sürekli eğitimler sayesinde hayata geçirilmek istenen yeni istihbarat vizyonunu garanti altına almak ve göstermekti. “*Sabrı bir sanat ve beklemeyi bir erdem haline getirmek*” , GEIN'in operasyonları içinde ajanların çoğu durumda görevlerini yerine getirmek için yemek yemeden veya uyumadan saatler geçirmek zorunda kaldıkları işlerin nasıl halledildiğini açıklamaktadır. Ajanların bilgi toplamak ve Guzmán'ın saklandığı yeri bulmaya yardımcı olan kanıtları garanti altına almak için serseriler, ressamalar, çöp toplayıcıları ve diğerlerinin rolünü oynaması gerektiğinden, bilgi ve kanıtların toplanması benzersiz bir şekilde gerçekleşti.

c. İç Teşkilat

GEIN, esas olarak, çoğu bugün emekli olan ve polis faaliyetlerinde bulunan PNP üyelerinden oluşuyordu. Bunlar arasında Albay Manuel Tumba Ortega, Binbaşı Benedicto Jiménez, Korgeneral Marco Miyashiro, Yüzbaşı Félix Castro, Teğmen José Sanchez, Albay Rubén Zuñiga, Komutan Julio Becerra, Kıdemli Subay Ana Cecilia Garzón ve diğerleri vardı. Başlangıçta 20'den az üyeye sahipken, 1993'te, Aydınlık Yol'a karşı çeşitli operasyonlar yoluyla kurtarılan belgeleri analiz etmek ve araştırmaktan aktif olarak sorumlu olan yaklaşık 86 temsilcisi vardı.

PNP Albay Rubén Zuñiga tarafından yapılan bir organizasyon şemasında bu, GEIN'in tüm üyeleri için ne olmak istediğini örneklemektedir ve uzmanlaşmış grubun mümkün olan en iyi performansı almasını sağlayan özellikleri ve nitelikleri açıklamaktadır.

Şekil 7: GEIN organizasyon şeması. Albay PNP (r) Rubén Zuñiga'nın organizasyon şemasından detaylandırma (Zuñiga, 2002).

GEIN dönemi ideolojisi, başarısının faktörlerinden biriydi. Terörle mücadelenin Aydınlık Yol'un yapısını doğrudan etkilemediği için Halk Gerilla Ordusu (EGP) liderlerinin yakalanmasından ibaret olmadığı anlaşılınca asıl eylem, örgüt elebaşlarını hedef alma olarak değişecekti. Köktendinciliğe dayalı bir teşkilatı lidersiz ve ideolojisiz bırakmak, Aydınlık Yol sanılan o durdurulamaz çarka son darbeyi indireceği tahmin ediliyordu. GEIN ajanları, çalışmaları ve eğitimleri sayesinde, uygulamalarında geliştirmeleri gereken ana düşüncelerin Sun Tzu gibi düşünürler tarafından oluşturulanlar olduğunu anladılar. Bu yeni düşünce, düşmanı daha iyi analiz etmeyi mümkün kıldı, çünkü istihbarat bir sanattan ziyade basit bir metodoloji olarak anlaşılmaya başlandı. Zekaya verilen bu mistik önem, tüm operasyonlarda hep mevcuttu.

Bu işleyiş biçimi, Albay Zuñiga tarafından yürütülen çalışmada özetlenebilir. Terörle mücadelede GEIN yaklaşımına yaklaşan bu sentez, onun "Polis Operasyonel İstihbarat Teorisinin İlkeleri" adını verdiği şeyden oluşuyor.

1.	Şüphelileri, gözaltına almak veya almamak için araştırın.
2.	Sürprizi ve fırsatı asla kaçırmayın.
3.	Sabrı sanat, beklemeyi erdem edin.
4.	Her kavga sadece yıkım değildir, aynı zamanda ahlaki ve entelektüel sorunlar da vardır (terörizm, uyuşturucu kaçakçılığı, adam kaçırma, yolsuzluk vb. de dahil olmak üzere organize suça karşı her mücadelede). Güç kullanmadan önce kurnazlık, zeka, beceri kullanmak gerekir. Kuvvet son çaredir.
5.	Düşmanı yenmek için önce onu tanımalıyız
6.	Organizasyon teoriye dayanmalı, ilkelere ve değerlere saygı göstermelidir.
7.	Öngörülebilirlik, güvenlik açığı anlamına gelir. (Rakibinizin hareketlerinizi önceden bilmesine asla izin vermeyin. Sana karşı stratejiler planlayabilir).
8.	Cennet ve dünya arasında insanlık kadar asil ve önemli hiçbir şey yoktur.
9.	Savaşmadan kazanın.

10.	Bir hedefin seçimi (hedefin sunduğu olasılıklarımıza ve güvenlik açıklarımıza göre).
11.	Koşullara uygun esneklik ve taktikler (taktikleri yere, zamana ve karakterlere göre değiştirin).
12.	Güvenlik (sızmayı ve ifşa edilmeyi önlemek için)
13.	Sürpriz ve fırsat (en az bekledikleri gün ve saate ulaşmak)
14.	Aktif saldırı (düşmanı veya düşmanı aramak için dışarı çıkmak).
15.	Liderlik, organizasyon ve verimlilik stratejisine dayalı komuta yapısı.

Tablo 1: Polis Operasyonel İstihbarat teorisinin ilkeleri. PNP Albay Rubén Zuñiga tarafından yapılan organizasyon şeması (Zuñiga, 2002).

4. Siyasi Etkiler ve Dış İşbirliği

Yabancı kuruluşların GEIN'e verdiği desteğin, onun teröre karşı yürüttüğü çalışmaları geliştirmesi açısından önemli bir nokta olduğu kamuoyu tarafından bilinmektedir. Özel grubun oluşturulması, ekonomik istikrarsızlığın kolluk kuvvetlerinin mali gelişimini kritik bir şekilde etkilediği bir bağlamda gerçekleşti. Bu bağlamda, GEIN'in oluşturulması, DIRCOTE'un yeterli kaynağa sahip olmadığı bir zamanda gerçekleşti, bu nedenle, özel grubun ilk ofisi, sandalye ve masalardan ve modası geçmiş bir kaideden fazlasının olmadığı bir odada kuruldu.

Daha önce de belirttiğimiz gibi Peru'nun ekonomik durumu kritikti ve bu durum ülkenin uluslararası prestiji için de geçerliydi. Uluslararası finans sistemi içinde Peru, yabancı yatırım ve sermayenin ülkeye girmek istemediği ülkeler arasında yer aldı. Ancak bu durum Alberto Fujimori'nin iktidara gelmesiyle değişti.

1990'ların başı, Fujimori'nin ekonomik pragmatizminin belirgin etkisiyle başladı. Bu noktada uygulanmaya başlanan politikalara güçlü bir şekilde ABD etkisi damgasını vurdu. Bu noktada, Washington Uzlaşması'nın maddeleri, Peru'nun ekonomi ve para politikasının uygulanmasında büyük bir etkiye sahipti. Bu şekilde, Amerika Birleşik Devletleri'nin etkisi Peru'nun yeni neoliberal modelini yapılandırırken olduğu gibi, ulusal

güvenlik meselelerinde de kilit bir aktördü. Alberto Fujimori'nin ulusal güvenlik meselelerinde herhangi bir yenilik önermemesine rağmen, Silahlı Kuvvetlerin stratejik gelişimini destekleyen yasal tekliflerle desteklenmesine aktif katılımı kötü bir üne sahipti (Gobierno del Perú, 2004: 71).

Öte yandan Vladimiro Montesinos'un figürü bu dönemde önemliydi. Alberto Fujimori'nin 1990 yılında kazandığı zaferle Montesinos'un Günah'ın Yöneticisi olarak atanması, halk çevresinde istihbarata bakış açımızı değiştirdi (Rojas Pérez, 2004:100). Doğru olmasına rağmen, Fujimori'nin zaferine ek olarak, Montesinos'un Amerika Okulu'nda eğitim gördüğü ve 1970'ten beri Merkezi İstihbarat Teşkilatı (CIA) ile zaten bir yaklaşımı olduğu bilindiği için ABD ile işbirliğini daha da mümkün kılan bu karardı. Seksenlerin sonlarından bu yana, dönemin İçişleri Bakanı Agustín Mantilla'nın çabalarına rağmen CIA'nın Peru hükümeti ile yakınlaşması büyük ölçüde azaldı. Ancak bu, 1991'de Lima'daki bir Aydınlık Yol evinde önemli bilgilerin ele geçirildiği GEIN'in ilk operasyonuna denk gelen kökten değişti.

GEIN'in kurucu üyesi Binbaşı Guillermo Bonilla'nın sözleriyle bu durum şu şekilde gelişti: “...Operasyonları finanse etmek için yapılan harcamalar, özellikle Amerika Birleşik Devletleri Büyükelçiliği yetkilileri olarak adlandırdığımız “dostlar” dan azar azar geliyordu... Sağlamaya başladıkları ekonomik katkı bizim için çok şey ifade ediyordu ama bize teknolojiyi de getirdiler. Ayrıca gözetim sisteminin nasıl güçlendirileceğini ve belgelerin analizini öğrenmek için bize iletişim telsizleri ve seminerler verdiler...” (Bonilla, 2015: 83-84).

Aynı zamanda, ABD ile Peru arasındaki ilişkilerin yeniden başlaması SIN'in siyasi gücünü güçlendirdi. Başında Vladimiro Montesinos varken, SIN, Fujimori hükümetinin ana kılıcı oldu. Aydınlık Yol'un uyguladığı kanlı savaş nedeniyle parçalanmak üzere olan bir toplumun önündeki dış etkinin, yeni hükümetin ve askeri baskının, yönlendirilmiş demokrasiye sahip bir hükümete sahip yeni bir “Yeşil Plan” gerçekleştirme arayışına yol açtığı da bu dönemdir. Fujimori hükümeti içinde şekillenmeye başlayan kötü uygulamalara rağmen, CIA'nın bu desteği terörle mücadelede faydalı oldu. Diğer Peru gizli servislerinin işbirliği eksikliği göz önüne alındığında, DIRCOTE'a karşı oynayan ekonomik faktörler, özellikle GEIN'e sunulmaya başlanan teşviklerle desteklendi (McClintock, Vallas, 2005: 26).

Ayrıca, mali ve lojistik destek sağlamanın yanı sıra, CIA eğitimlerinin ve hatta İngiltere'nin Scotland Yard'ının GEIN ajanlarının eğitimi için önemli olduğunu, çünkü bu "analiz ve izleme akademisi" içinde gizleme yoluyla yeni teknikler öğrettiklerini belirtmek önemlidir (Lane, 2000). Öte yandan, diğerlerinin yanı sıra Vietnam, Cezayir'in deneyimlerini tekrarlamamak için Düşük Yoğunluklu bir Savaşın (DYS) ne anlama geldiği, buna siyasi ve psikolojik olarak nasıl karşı koyulacağı hakkında bilgi vermek gerekiyordu (Taylor, 1997: 83). Bu nedenle, ABD'nin varlığı, kuşkusuz, bu işbirliği yoluyla kendilerini Peru'nun siyasi meselelerine yeniden sokabilmeleri için de yararlı olan yeni istihbarat ve karşı istihbarat yöntemlerinin geliştirilmesi için hayati bir öneme sahipti.

Bununla birlikte, Amerika Birleşik Devletleri'nin çatışmaya yaklaşımının, Peru hükümetinin varlığının teröre karşı mücadelenin geliştirilmesinde bir karmaşıklık yaratacağı gerekçesiyle durumu halletmesine izin vermek olduğunu doğrulayan soruşturmalar var. Aydınlık Yolunun retoriği ülkeyi bölmekti ve belli ki ABD'nin varlığı teröristlerin "emperyalizme" karşı mücadelelerinde mükemmel bir senaryo yaratacaktı (Lombardo, 2006: 74).

Julissa Mantilla gibi yazarlar, ABD'nin yardımının Peru'ya tavsiye edilen yönergeler aracılığıyla verildiğinden bahseder, çünkü bu şekilde Peru'nun eylemleri her zaman ABD'nin desteğine sahip olacaktı (Mantilla, 1998: 89). Nitekim Fujimori hükümetinin yeniden ABD eksenine üye olmak isteme motivasyonu, yönetimin kendisine yaklaşık 200,7 milyon ABD Doları ekonomik yardım ve bir bebek ölüm programı oluşturulması için 5 milyon ABD Doları daha sağlayacağını garanti etti (Aronson, 1992: 238). Amerikan hükümetinin ısrar ettiği yönergeler arasında aşağıdakileri vurgulayabiliriz:

1. Aydınlık Yol ile etkili bir şekilde mücadele edebilmek için Hükümetin varlığını ülkenin kırsal bölgelerine ve yeni kentsel alanlarına (İnsan Yerleşimleri) doğru genişletin (İbîdem, 1992:28).
2. Devletin her alanında güvenlik önlemlerini artırın (İbîdem, 1992: 28).
3. Hukuki süreçlerin şeffaf olabilmesi ve adalete saygıyı garanti edebilmesi için adalet sistemlerini reforme edin ve güçlendirin (İbîdem, 1992: 28).

Amerika Birleşik Devletleri'nin tavsiyelerine rağmen, Fujimori'nin politikasının zaten terörizme karşı güçlü bir el koyma siyasi hedefi vardı. Sağlanan katkıların çoğunu SIN tekelinde tutmasına rağmen, ancak GEIN ajanları, ABD işbirliğiyle kendilerine verilen ekipman ve yeni ofislerden yararlanabildiler. CIA'nın 1990'ların başından beri GEIN'in geliştirilmesinde önemli bir rol oynamasına rağmen, iki teşkilat arasında var olan ilişki, SIN'in komutasındaki Montesinos'un varlığı tarafından her zaman zarara uğratıldı.

Belli nedenlerden dolayı, Aydınlık Yol liderinin yakalanması, tüm kolluk kuvvetlerinin aradığı hedeflerden biriydi ve elbette, bu kuruluşlardan birinin esir imajında yakalanması ve bu operasyonun ödüllendirilmesi, siyasi bir zafer anlamına gelecekti. Bu nedenlerden dolayı SIN ve GEIN arasındaki ilişkilerin gelişmesi şüpheli bir dostluğa dayanıyordu. Açıkçası, İsrail ve Tayvan gibi çeşitli hükümetlere sahip çeşitli ulusal ve uluslararası oluşumların bir parçası olan GEIN ajanlarının, terörist Guzman'ın yeri sorunuyla uğraşırken onlara önemli bir avantaj sağlayacak özel ve farklı bir yolu vardı.

5. Aydınlık Yol Liderinin Operasyonları ve Yakalanması

GEIN'in kurulmasından aylar sonra Haziran 1990'da Aydınlık Yol liderliğine ağır bir darbe indirildiğini vurgulamakta fayda var. Bu operasyon önemliydi çünkü yıkıcı belgelere ilk elden erişim ve her şeyden önce Guzmán'ın Lima'da ve hayatta olduğunun teyidi mümkündü. Seksenler boyunca Abimaél Guzmán'ın varlığı tam bir muammaydı. Guzmán'ın Bolivya'da olduğu veya çoktan öldüğü ve Aydınlık Yol'un liderliğinin başka bir kişi tarafından yönetildiği ve partiyi bölmek için imajının kullanıldığı söylentisi vardı.

1990'ların başında Aydınlık Yol'un Peru topraklarında neredeyse üçte ikilik bir nüfuzu vardı. Bu onların zaten "stratejik denge" içinde olduklarına inanılmasına yol açtı. Dolayısıyla bunların yanlış hesaplanması, aşırı güveninin yenilgisinin ilk aşamalarından birini oluşturmaya neden oldu. Doğru olmasına rağmen Aydınlık Yol, FF.AA'nın terör eylemlerine tepki göstermeye devam etmesi, eylemlerinin hep ertelenmesi şeklinde güçlendi (Arequipeno & Jimenez, 1994: 114). GEIN'in değeri, bu durumu aniden tersine çevirmesinde yatmaktadır. Diğer istihbarat servisleri aynı paradigma ile devam ederken GEIN, kurulduğu gün şekillenmeye başlayan ilk operasyonunu Haziran 1990'da meyvesini veren ilke ve metodolojisini uygulamıştır. Bu operasyona "ISA Operasyonu" adı verildi.

Başlangıçta “İsa Yoldaş”ı bulmaya yönelik bir operasyon Aydınlık Yol’u keşfetmeyi başardı. GEIN ajanları, İsa yoldaşın kaldığı eve girerek Aydınlık Yol için hayati öneme sahip iki kuruluşa ait önemli belgelere el koyabildi. Bu kuruluşlar, sırasıyla parti kongreleri ve Merkez Komite toplantılarının belgelenmesinden ve terör propagandasının ülke çapında dağıtılmasından sorumlu olan Organizasyonel Destek Departmanı (DAO) ve Parti Destek Grubu (GAP) idi.

Bu operasyonla Aydınlık Yol’un mahlasları, makamları ve adresleri olduğu için kesin parti teşkilat şeması tespit edilebilmiştir. Bu operasyon aynı zamanda çok önemliydi çünkü burada Guzmán’ın gerçekten de Lima’da olduğunu ve öldüğüne dair her türlü teoriyi reddederek hala hayatta olduğunu görmek mümkündü (Gobierno del Perú, 2004: 243). Bu operasyonun sonucu, ne yediğini, içtiği sigaraları ve hatta muzdarip olduğu varsayılan bir hastalık olan sedef hastalığı için hapları gösteren Guzmán hakkındaki verilerin güncellenmesine yardımcı oldu.

Bu operasyonun başlaması GEIN’in çalışmaları içinde bir domino etkisi yarattı. Şüphelilerle ilgili soruşturmalar ve evlerden ele geçirilen belgeler, Aydınlık Yol olduğuna inanılan zor bulmacayı bir araya getirdi. Bu şekilde devam eden operasyonlara “Monterrico”, “Caballero”, “Fortuna” ve diğer isimler verildi. ISA operasyonundan sonra Aydınlık Yol’un Merkez Komite üyelerinin kurulmasına yönelik en olumlu sonuçları veren operasyon hiç şüphesiz 1989 yılında Merkez Komite’nin ilk kongresinin kutlandığı video oldu. Aydınlık Yol’un tüm lider kadrosu “Yunan Zorba”nın sesiyle dans ederken görüldü. Bu kayda ek olarak, 1988’de hala bilinmeyen nedenlerle ölen Augustina la Torre “Yoldaş Norah”ın cenazesini görebileceğiniz üç video daha bulundu.

İlginç bir şekilde, Guzmán’ın son fotoğrafının kaydı seksenlerden önceydi. ILA’nın başlamasıyla, Aydınlık Yol üyeleri saklanmaya başladı, bu da Guzmán’ın yalnızca kendi karakterlerini “devrimin lideri” olarak “yüceltmek” için yaptıkları resimler ve el yazısı sanatıyla tanındığı anlamına geliyordu. Bu nedenle, söz konusu ilk kongrenin videolarının elde edilmesiyle Guzmán’ın ve daha önce gerçek bir fiziksel kimliği olmayan merkez büronun geri kalanının profili güncellenebildi.

Aydınlık Yol’daki Guzmán döneminin sonunun başlangıcı bu noktada alınabilir. Bu özel grup, GEIN yöntemleriyle ve “arkadaşlar”ın (CIA) mali ve teknik desteğiyle teröristlerin tutuklanmasıyla önemli ilerlemeler kaydetti. Terörist liderin yakalanması çok

yakındı, o kadar ki Montesinos ve Fujimori'nin pozisyonunun farklı versiyonları var; bu bağlamda, GEIN'e karşı mesafeli davranmak ve hatta Guzmán'ı yakalamayı planladıkları bir operasyonu sabote etmek gibi, bunun isimsiz beyaz bir zarfla bildirildiği iddia ediliyor.

1992'nin başındaki Fujimori hükümeti, iktidara geldiğinden beri başladığı şeyi somutlaştırıyordu. Seksenlerin sonunda başlayan "Yeşil Plan" doğasını değiştirdi. 5 Nisan 1992'de Alberto Fujimori, Cumhuriyet Kongresi'ni feshettiği, Yargıya, İçişleri Bakanlığı'na ve diğer kurumlara müdahale ettiği bir öz darbe gerçekleştirdi. Bu siyasi eylem ABD ile ilişkileri etkiledi, ancak buna rağmen CIA, aynı yılın Ocak ayında Fujimori tarafından yenilenen yeni Terörle Mücadele Ulusal Müdürlüğü (DINCOTE) içinde bağımsız bir bölüm olma özelliğini taşıyan GEIN'e desteğini sağlamaya devam etti.

Bu durumla GEIN, çalışmalarına devam etmeye karar verdi, ancak SIN ve özellikle Montesinos ile olan ilişkisine özel dikkat gösterdi. Benedicto Jimenes, bir keresinde Montesinos'tan mali destek istediğini ve Montesinos'un GEIN'in analistlerinden dördünü işe alması şartıyla kabul ettiği Merkez Komitesi'nin kutlamaları sırasında Guzmán'ın videosunu izlemesine izin verdiğini anlattı. Jimenez daha sonra işe aldıkları bu dört analistin, iddia edilen Aydınlık Yol'un doğrudan ortadan kaldırılmasından sorumlu olan paramiliter bir grup olan Colina Grubunun üyeleri olduğunu öğrendi. Bu aynı zamanda bilgilerin sızdırılmasının nedenlerinden biriydi (Lane, 2000). Değerli bilgilerin sızmasıyla ilgili var olan sorunları dikkate alan GEIN, Guzman'ı ele geçirmenin bir kez ve herkes için etkili olabilmesi için ihtiyatlı davranmaya karar verdi.

Böylece, önceki operasyonlarda elde edilen bilgileri kullanarak, karakteristik bir filmi olan bir eve ulaşabildiler. Lima'nın Los Sauces semtinde bulunan ve "Saray" adını verdikleri balerin Maritza Garrido-Lecca'nın eviydi. GEIN ajanları, Aydınlık Yol grubu ile herhangi bir ilişki olup olmadığını belirlemek için izleme ve gözlem taktiklerini kullandılar. Kullandıkları bu metodolojiler içinde, polis memurlarının erkek ve kız arkadaş çiftleri, serseriler, sokak süpürücüler, ressamalar, çöp toplayıcıları ve diğerleri gibi davrandıkları çeşitli sosyal roller vurgulanabilir.

Aynı sokakta bulunan bir konuttan istihbarat çalışması yaparak “Saray” daki hareketleri incelemek mümkün oldu. Şu anda Garrido-Lecca'nın kocası Carlos Inchaustegui ile birlikte yaşadığını, her sabah dini bir şekilde yürüyüşe çıktığını, işe gidiyormuş gibi yaptığını ancak kısa bir süre sonra sadece rol yapmak için yürüyüşe çıktığını belirlediklerini belirleyebildiler, çünkü o evin güvenliğinden sorumluydu. Bir an için Guzmán'ın orada olmasının imkansız olduğuna neredeyse ikna olmuşlardı. Alışılmadık bir diğer husus da, kızlarıyla birlikte Garrido-Lecca'nın evinde özel derslere katılan annelerin varlığıydı.

Dönüm noktası, çöp toplayıcı rolündeki ajanlardan birinin, çöpü doğrudan o evden almasıydı, Garrido-Lecca çöpü asla çöp kutusu dışındaki yerlerde bırakmazdı, bu onun her zaman yaptığı bir eylemdi. Bu eylem, GEIN ajanlarının kalıntıları analiz etmesine ve önceki operasyonlarda bulunanlarla (diğerlerinin yanı sıra sigara izmariti, alkol) eşleşen gerçekten atık olduğunu doğrulamasına yol açtı. O evin içinde ikiden fazla kişinin yaşadığını ve ayrıca, GEIN'in bir süredir takip ettiği Guzmán'ın Aydınlık Yol koordinatörü ve kişisel iletişimcisi, Zenon Vargas'ın notlarıyla çakıştığını belirledi.

Ek olarak, Garrido-Lecca üzerinde yürütülen takiplerden biri sırasında, Garrido-Lecca'nın kanalizasyona atarak başarılı bir şekilde ortadan kaldıramadığı bir mektubu, Aydınlık Yolun Üçüncü Genel Toplantısından bahseden bir belgeyi kurtarmayı başardılar. (Zuñiga, 2002). Ancak Guzmán'ın gerçekten de söz konusu evde olduğunu belirleyen ve doğrulayan şey, hiç şüphesiz, Zenon Vargas'ın sürekli izlenmesi ve yakalanmasıydı; evi denetlenirken Peru'nun kuzeyine gönderilecek silahlar ve Guzmán'a hediye olan iki Chivas Viskisi bulundu.

Tüm bu verilere sahip olduktan saatler sonra, "Kaptan PNP Carlos Verau Asmat" veya "Victoria" Operasyonu olarak da bilinen operasyon başladı. 12 Eylül 1992 öğleden sonra GEIN üyeleri, Maritza Garrido-Lecca ve Carlos Inchaustegui'nin kapıyı açmasını ve onları ziyarete gelen iki kişiyle vedalaşmasını beklemek için “El Palacio”ya gittiler. Onlar ayrılırken GEIN ajanları yaklaştı ve onları öldürdü. Bu da Inchaustegui'nin kendisini GEIN ajanlarından birine atarak tepki vermesine neden oldu.

Durumu kontrol altına alan ajanlardan biri eve girdi ve doğrudan binanın ikinci katına çıktı ve ahşap bir kapıyı kapatarak bir pazadisoya doğru ilerleyen yaşlı bir kadın gördü. Ajan içeri girmekte tereddüt etmedi ve kadını takip ettiğinde, Abimael Guzmán'ın

koridorda koşan ikinci komutan Elena Iparraguirre, yanında Maria Pantoja ve Laura Zambrano ile birlikte ayakta durduğunu g6rd6. O anda temsilci telsiziyle onayladı: "... Olumlu, Cachet6n burada ...".

Guzm6n'ın varlığını onayladıktan sonra, GEIN 6yeleri eve yaklaştı ve Guzm6n'ın varlığını doğruladı. Aydınlık Yol liderinin yakalanması ř6phesiz GEIN ve Dincote'un en 6nemli başarısıydı. "Zafer" operasyonunun tam bir polis gizliliği i6inde ger6ekleştirildiğine dikkat etmek de 6nemlidir. Diğer bir deyişle, bu operasyon, SIN ř6yle dursun, Alberto Fujimori'nin veya İ6işleri Bakanlığı'nın 6nceden bildirimi veya onayı olmadan ger6ekleştirilmiştir.

Guzm6n'ın yakalanması, GEIN ajanlarının polis faaliyetleri boyunca geliştirdikleri uzun bir s6recin ve 6eşitli ulusal ve uluslararası kaynaklardan aldıkları s6rekli eğitimin 6r6n6yd6. Peru'daki ulusal g6venliğin idari tarihinde tekil bir an olarak ortaya 6ıkan g6venikleştirme s6recinin bu d6nemde vurgulanması 6nemlidir. Sadece Cumhurbaşkanı'na cevap veren bir ara6 haline gelen SIN, her t6rl6 ulusal g6venlik faaliyetini, kurulan iki başlı g6c6n (Montesinos-Fujimori) 6ıkarları doğrultusunda y6r6tt6 (Gobierno del Per6, 2004: 323).

Silahlı kurumların diğer istihbarat servislerinin tepkisi rahatsızlık vericiydi. PNP'nin askeri faaliyetten daha d6ř6k olduğu ve kimseye haber vermeden en 6nemli darbeyi vurduğu d6ř6n6l6y6rd6. Buna rağmen GEIN'in eylemi, 6lkenin barışını sağlamak i6in davanın koşulları ve g6venliği varken saldırmanın mesleki gizliliğinin siyasi oyunlara d6şmekten 6ok daha 6nemli olduğunu belirleyen 6nceki deneyimlere dayanıy6rd6. Siyasi etkiden uzak 6zel bir grup olan GEIN, işlevini yerine getirmeye ve g6r6n6r sonucu garanti eden yeni y6ntemlerle d6şmana karşı koymaya odaklandı. Guzm6n'ın ele ge6irilmesi, Fujimori h6k6metinin affetmediği bir eylemdi, 66nk6 olaylardan saatler sonra 6đrendikten sonra, Peru'daki Aydınlık Yolu'nun ortadan kaldırılmasını tamamlama olasılığına izin vermemek i6in GEIN'in dağılmasının 1993 ile 1995 yılları arasında ger6ekleşecek bir tamamlanma tarihi vardı.

SONUÇ

Bu çalışma, Peru Devleti'nin Aydınlık Yol'un terörüyle mücadelesi boyunca geliştirilen çeşitli güvenlik politikalarının varlığını ortaya koymaya çalışmıştır. Güçlü bir toplumsal farklılık ve ekonomik sorunların damgasını vurduğu Peru gerçeği, Peru topraklarında yıkıcı hareketlerin ortaya çıkmasında belirleyici olmuştur. Peru Devleti'nin halkın taleplerini karşılama çabaları, çoğu durumda, bağımsızlıktan 20. yüzyılın sonuna kadar gelişimini derinden etkileyen yolsuzluk eylemleri ve kurumsal dengesizlik tarafından gölgelenmiştir.

Yukarıda ifade edilen yapı içinde ortaya çıkan güvenlik politikaları çeşitli aşamalardan geçmiştir. Örgüt ile devlet arasındaki çatışmanın başlangıcında, hükümetin Peru dağlarında Aydınlık Yol'un varlığının ne anlama geldiğine dair anlamlı bir algısının oluşmadığını vurgulayabiliriz. Terör örgütünün saldırılarının genişlemesiyle, hükümetin politikasında ikinci aşamaya geçilmiş ve sadece güç kullanımını artırarak terörle mücadelede başarıya ulaşmaya çalışmaya dönmüştür. Bu dönüşüm, gücün kötüye kullanılması ve insan haklarının ihlal edilmesinin halk üzerinde olumsuz etki doğurması nedeniyle birçok dezavantaj getirmiştir. Kuşkusuz terörle mücadeledeki paradigma kayması, DIRCOTE içinde gerçekleşen dönüşle geldi, çünkü Peru'nun diğer istihbarat servislerine benzemeyen bir istihbarat çalışma yöntemi oluşturmayı seçilen yer burasıydı.

GEIN'in Peru için önemi hayatidir. DIRCOTE ajanlarının çabalarıyla başlayan özel bir grubun konsolidasyonunu oluşturan güvenlikleştirme süreci, terörle mücadeleyi değiştirdi. Yıkıcılığa karşı mücadelenin ilerlemesine yardımcı olacak genel çerçeveler olmamasına rağmen GEIN, Peru'nun o dönemde sahip olmadığı bir güvenlik politikasının yerini alacak temel sütunları tasarlamayı başardı. GEIN yönergeleri, bu doğrultuda hareket edebilmesine ve daha iyi organize olmasına yardımcı oldu. Aydınlık Yol'a karşı etkili sonuç veremeyen diğer istihbarat teşkilatlarından farklı olarak, GEIN'in terörle mücadele yıllarında geliştirilen yöntemi tezde ortaya konulmuştur. Soruşturma, gözetleme ve gözlemlmeden oluşan istihbarata dayalı çalışma, terörle mücadelede güç kullanmaktan çok daha büyük sonuçlar getirdi. Aydınlık Yol'un yapısını zayıflatma söz konusu olduğunda bu işleyiş en etkili yöntemdi, çünkü güç kullanımı yalnızca zayıflata yol açtı ve bunlar daha sonra terör örgütünün askeri kadroları içinde ikame edildi. GEIN,

merkez komiteyi tespit ederek, Aydınlık Yol terörünü bitirmek için bir plan yapmayı başardı.

Öte yandan, uluslararası faktörlerin GEIN'in tutarlılığını mümkün kıldığını belirtmek önemlidir. Soğuk Savaş sırasında Amerika Birleşik Devletleri'nin desteği, Peru'daki terörle mücadele için önemliydi. Fujimori hükümeti döneminde, Montesinos aracılığıyla, ilişkilerin güçlenip güçlenmediğinden bağımsız olarak destek arttı. GEIN'in başlangıçta içinde bulunduğu lojistik güvencesizlik, “ISA” adı verilen ilk operasyonunun başarısından sonra daha sofistike ekipmana ve daha fazla personele (destek çok sabit olmasa da) sahip olunca değişti. Böylece istihbaratın şiddete karşı kazandığı zafer, terörle mücadelede öncelik kazandı.

Son olarak, yapılan araştırmanın Uluslararası İlişkiler konusunda bilgilendirme ve farklı bir bakış açısı sağlama amacı taşıdığının altını çizmek önemlidir. Terörün geldiği aşama ve GEIN'in oluşumu hakkında yeni yaklaşımların geliştirilmesini içeren çalışmalar çok fazla değil. Bu anlamda bu tez, çatışmayı analiz etmenin yeni bir yolunu sağlamak, Peru'daki sosyal bilimler akademisine katkıda bulunmak ve ayrıca çok az imkâna rağmen düşünülemez başarıları GEIN'i bir kez daha öne çıkarmaktadır.

KAYNAKÇA

Albert, M., (2016), *A Theory of World Politics*, Cambridge, Cambridge University Press.

Álvarez, A. A. L., (2013), “La confluencia entre estudios críticos de seguridad y seguridad humana: Las dinámicas de inclusión y superación”, *Relaciones Internacionales*, No. 23, s. 81-98.

Arana, L. P., (2003), “La verdad sobre Sendero Luminoso en la selva central y la respuesta del Estado”, *Revista Ideele*, No. 156, s. 15-26.

Arequipeno, A. & Jimenez, J. F., (1994), “Las relaciones del Perú y los Estados Unidos: ¿Hacia un nuevo enfoque?”, *Pensamiento Constitucional*, Pontificia Universidad Católica del Perú (PUCP) , C. 1, No. 1, s. 93-124.

Axelrod, R., (1984), “The Evolution of Cooperation”, Basic Books Inc. Publishers, New York. s. 1-6.

Bajpai, K., (2000), “Human Security: Concept and Measurement”, Kroc Institute, School for International Studies Jawaharlal Nehru University, OP: No.19, s. 13.

Bilgin, P., (2004), “Pasts, Presents and Futures of Security” , *Regional Security in the Middle East: A Critical Perspective* , Editör: Routledge, C. 1, s.17.

Buzan, B., (1983), “People, state and fear. An agenda for international security studies in the post-cold war era”, Department of International Relations, University of Warwick - Great Britain. Editör: Wheatsheaf Books LTD, s. 20- 27.

Buzan, B. & Waever, O., (1992), “Third world regional security in structural and historical perspective”. İçinde : Rienner, L., (1992.), *The insecurity dilemma: national security of third world states boulder*, Editör: Brian L. Job, s. 257.

Buzan, B., et al, (1998), “Security: A New Framework for Analysis”, Publishers: Lynne Rienner, Cambridge, Cambridge University Press, s. 5-47.

Buzan, B., & Waever, O. (2003). “Regions and Powers: The Structure of International Security”. Cambridge Studies in International Relations. s. 265.

Buzan, B., Hansen, L., (2009), “The evolution of international security studies”, Published in the United States of America, Cambridge University Press, New York. s. 10- 55.

Brauch, H., (2011), “Concepts of Security Threats, Challenges, Vulnerabilities and Risks. İçinde: Spring, U., et al , (2011), *Coping with Global Environmental Change, Disasters and Security: Threats, Challenges, Vulnerabilities and Risks*, Berlin, Germany: Springer, c. 5, s. 65.

Brown, L.. (1977), “Redefining National Security”, *World-Watch Institute*, Paper No. 14, Washington DC, October. s. 24.

Chávez de paz, D., (1989), “Juventud y terrorismo. características sociales de los condenados por terrorismo y otros delitos”, *Instituto de Estudios Peruanos*, c.1, s. 17-48. http://repositorio.iep.org.pe/bitstream/IEP/560/2/chavezdepaz_juventudyterrorismo.pdf

Cruz, H., (2020), “La Securitización ¿Percepción o realidad tangible? un análisis multidimensional”, *Revista de la academia del guerra del ejército ecuatoriano*, c.13, No 11, s, 114. <https://doi.org/10.24133/age.n13.2020.10>

Coons, K., y Harned, G., (2009), “Irregular warfare is warfare”, *Joint Forces Quarterly*, c,52, s. 97-103.

Degregori, C. I., (1991), “El surgimiento de Sendero Luminoso: Ayacucho 1969-1979. Del movimiento por la gratuidad de la enseñanza al inicio de la lucha armada” , *Instituto de Estudios Peruanos* (IEP), Ideología y Política: c. 7, s. 13-162.

Degregori, C. I. (1996). “Ayacucho, después de la violencia. Las rondas campesinas y la derrota de Sendero Luminoso”, *Instituto de Estudios Peruanos* (IEP), c.2, s. 15-28.

De la Cadena, M., (1999), “De raza a clase: la insurgencia intelectual provinciana en el Perú, dentro de : Stern, S. J., (1999), *Los senderos insólitos del Perú: Guerra y sociedad, (1980 – 1995)*, *Instituto de Estudios Peruanos* (IEP). UNSCH Universidad Nacional de San Cristóbal de Huamanga, s. 29-39.

Del Pino, P., (1996), “Tiempos de guerra y de dioses: Ronderos, evangélicos y senderistas en el valle del río Apurímac”, dentro de: Degregori, C. I., et al, (1996), *Las rondas campesinas y la derrota de Sendero Luminoso*, c.2, s. 151-192.

Delkader Palacios, A., (2020), “Los Estudios Críticos de Seguridad y la Escuela de París: Un estudio sobre Frontex y la securitización de la migración en la UE”. *Relaciones Internacionales*, c.29, No, 92, s. 142-149. <https://doi.org/10.24215/23142766e092. S. 142-149>.

Escáñez, F. J. V.-M., (2015), “Securitización: Agendas de investigación abiertas para el estudio de la seguridad”. *Relaciones Internacionales*. Grupo de Estudios de Relaciones Internacionales (GERI) – UAM. Relaciones Internacionales, c. 22, s. 112.

Escárzaga, F., (2001), “Auge y Caída de Sendero Luminoso”, *Bajo el Volcán*, Benemérita Universidad Autónoma de Puebla Puebla, México, c.2, No 3, s. 75-97.

Espinosa, O., (2009), “Los pueblos indígenas de la Amazonia Peruana y el uso político de los medios de comunicación”. *América Latina Hoy*, No 19, s. 1-10, <https://doi.org/10.14201/alh.2258>.

Fumerton, M. A. (2002). Peasant counter-rebellion and Civil War in Ayacucho, Peru, 1980 – 2000. Tesisdoctoral, Universidad de Utrecht. S. 99.

Gobierno del Perú. (2004). Hatun Willakuy: Versión abreviada del Informe final de la Comisión de la Verdad y Reconciliación, Perú (1. ed). Comisión de la Verdad y Reconciliación. S. 1-476.

Gómez de la Torre Rotta, A., & Medrano Carmona, A., (2017). “Orígenes en el proceso de inteligencia en el Perú/ Origins in the intelligence process in Peru”. *URVIO - Revista Latinoamericana de Estudios de Seguridad*, No 21, s. 106 -108. <https://doi.org/10.17141/urvio.21.2017.2940>.

González, J., & Maldonado, R., (2017), “Mujeres “Guerrilleras”: La Participación De Las Mujeres En Las Farc Y El Pcp-Sendero Luminoso, Los Casos De Colombia Y Perú”, Universidad Autónoma Metropolitana, Xochimilco-México. *Instituto de Estudios Políticos de Bordeaux-Francia*. S. 19-22.

Guerrero, J. C., (2002), “Las guerras del Tulumayo y las transformaciones del poder local en el marco de la guerra contrasubversiva en Concepción”. *SEPIA*, c. 9, s. 518-549.

Herz, J., (1950), “Idealist Internationalism and the Security Dilemma”, *World Politics*, Princetown University, Published online by Cambridge University, c.2, No2, s. 157-180.

Hooker, Jr, R. D., (2014), “The Grand Strategy of the United States”, National Defense University Press- Washington, D.C. s. 6-9.

Jaramillo-Jassir, M., (2010), “Perú y su seguridad política: Una visión desde el realismo subalterno. Estudios en Seguridad y Defensa”, *CEESEDEN Estudios en Defensa y*

Seguridad, Escuela Superior de Guerra – República de Colombia, c.5, No 10, s. 61-69.
<https://doi.org/10.25062/1900-8325.91>.

Jave, I., et al., (2015), La acción política frente al estigma de la violencia entre los jóvenes universitarios posconflicto: los casos de la Universidad Nacional Mayor de San Marcos y la Universidad Nacional de San Cristóbal de Huamanga. *Anthropologica*, c. 33, No 34, s. 187-202. <https://revistas.pucp.edu.pe/index.php/anthropologica/article/view/13091>

Kaldor, M., (2012), “New and Old Wars: Organised Violence in Global Era”, Cambridge, United Kingdom: Wiley, c.3, s.34.

Klarén, P. F., (1973), “Modernization, Dislocation, and Aprismo: Origins of the Peruvian Aprista Party: 1870-1932”, University of Texas Press, s. 36-53.
<https://doi.org/10.7560/760011>.

Krause, K., y Williams, M. (1996). Broadening the Agenda of Security Studies: Politics and Methods. *Merston International Studies Review*, 40(2). S. 229-254.

Kuhn, T. S., (1962), “The Structure of Scientific Revolutions”, *International Encyclopedia of Unified Sciences*, University of Chicago, USA, c. 2, s. 11.

Lane, C., (2000), “Superman Meets Shining Path: Story of a CIA Success”, *The Washington Post*, December 7, 2000. <https://www.washingtonpost.com:https://www.washingtonpost.com/archive/politics/2000/12/07/superman-meets-shining-path-story-of-a-cia-success/a152b9a0-3d85-4c42-9210-69b717fef10c/>

Lombardo, P., (2006), “La seguridad internacional en las relaciones exteriores de América Latina: elementos para una discusión”, *Estudios Internacionales*, No 39, s. 71–79. <http://www.jstor.org/stable/41391901>

Lumbreras, L.G., (1985), “De señores, indios y subversivos. Entrevista en “El zorro de abajo””, *Revista de Política y Cultura*, Lima, No 3, s. 56-57.

Manrique, N., (2007), “Pensamiento, acción y base política del movimiento Sendero Luminoso. La guerra y las primeras respuestas de los comuneros (1964-1983)”, dentro de: Pérotin-Dumon, A., *Historizar el pasado vivo en América Latina*, s. 1- 69.
http://etica.uahurtado.cl/historizarelpasadovivo/es_contenido.php

Mantilla, J., (1998), “Los derechos humanos en la formulacion de la politica exterior de los EEUU: El caso del Perú”, *Agenda Internacional – PUCP*, c.5, No 5, s. 60 - 101.

Mariategui, J.C., (1928), “7 ensayos de interpretación de la realidad peruana”, Biblioteca de Ayacucho, Fundación Bolivariana de Venezuela, s. 83.

McClintock, C.; Vallas, F., (2005), “La democracia negociada: las relaciones Perú-Estados Unidos (1980-2000)”, *Instituto de Estudios Peruanos – (IEP)*, s. 26.

Martini, A., (2020), “Sobre política y civilización: el terrorismo, lo político y los desafíos al orden internacional”, *Política y Sociedad*, c.57, No 1, s. 175–195
<https://doi.org/10.5209/poso.67222>

Monticone, R., (2008), “The Changing Balance of Power”, *Rivista di Studi Politici Internazionali*, c. 75, No. 4, s. 498-514.

Nielsen, L. M., (2019), “Nuevos paradigmas en la seguridad internacional”, *Instituto de Relaciones Internacionales*, Departamento de Seguridad y Defensa, Universidad Nacional de la Plata, s. 3.

Obrador Serra, F., (1992), “Análisis del concepto de seguridad”, *Cuadernos de estrategia*, No 49, s. 26-27.

Oren, I., (1995), “The Subjectivity of the “Democratic Peace: Changing US Perceptions of Imperial Germany”, Inside of: *International Security*, No. 20, s. 151.

Orozco, G., (2006), “El concepto de la seguridad en la Teoría de las Relaciones Internacionales”. Revista *CIDOB d’ Afers Internacionals*, No. 72, s.161-180.

Organización de las Naciones Unidas (ONU), (1945), Carta de las Naciones Unidas. Consulta 2023.

Pietraszczyk-Sękowska, J., (2011), “Formación y cambios en la identidad de los miembros de las fuerzas de autodefensa del Perú”, *Estudios Latinoamericanos*, No 31, s. 32. DOI: <https://doi.org/10.36447/Estudios2011.v31.art2. Pp.21-42>

Puente, J., (2018), “Una guerra de ocupación: la territorialización del conflicto armado interno en Perú, 1981-1986”, Dentro de: Giordano, M. L., et al., (2018), *Folia Historica Del Nordeste* - Equipo Editorial, s. 175-198.

Quinlan, M., (2005), “Thinking About Nuclear Weapons”, *Whitehall Paper*, RUSI, No 41, s. 11.

Revelo, A. M. D., (2018), “Securitization as Survival, Securitization as a Speech Act: A Critic to the Copenhagen School”, *Revista Latinoamericana de Estudios de Seguridad* , URVIO, No 22, s. 10.

Rojas Pérez, I., (2004), “La crisis Colombiana y Perú”, *Colombia Internacional*, Universidad de Los Andes Bogotá, No 60, s. 98-123.

Salazar P., R et al., (2011), “La securitización de la seguridad pública: una reflexión necesaria”, *El Cotidiano*, Universidad Autónoma Metropolitana Unidad Azcapotzalco Distrito Federal, México, No 166, s. 33-43,

Sanahuja, J.A. & Schünemann, J., (2012), “El nexo seguridad-desarrollo: entre la construcción de la paz y la securitización de la ayuda”, dentro de : Sanahuja, J.A. , (2012), *Construcción de la Paz, Seguridad y Desarrollo: Visiones, Políticas y Actores*. Editor: Universidad Complutense de Madrid, s. 19.

Secretaría nacional de la juventud – SENAJU, (2012), “Lo que no se debe repetir: las universidades y la violencia política en el Perú. enseñanzas para la juventud peruana. ministerio de educación”, disponible en: <https://juventud.gob.pe/wp-content/uploads/2017/12/las-universidades-y-la-violencia-pol%C3%adticaen-el-per%C3%ba.pdf>

Smith, S., Booth K., Zalewski M., (1996), “International Theory, Positivism and Beyond”, Inside of: Waever, O., (1996), *The Rise of The Interparadigm Debate*. Publisher: Cambridge University Press.

Sotomayor Velázquez, A., (2007), “International Security: Old Wine in New Bottles”. *Revista de Ciencia Política*, Pontificia Universidad Católica de Chile Santiago, Chile, c. 27, No. 2, s. 67-88.

Stern, S. J.; et al., (1999), “Los senderos insólitos del Perú: Guerra y sociedad, 1980 – 1995”, *Instituto de Estudios Peruanos - (IEP)*, UNSCH Universidad Nacional de San Cristóbal de Huamanga, c.1, s. 257-262.

Tramontana, D., (2003), “La violencia terrorista en el Perú, Sendero Luminoso, y la protección Internacional de los derechos Humanos”, disponible en: [http://www2.congreso.gob.pe/sicr/cendocbib/con4_uibd.nsf/BD0C6CC2DA0E3A8E05257BF1001AA8BB/\\$FILE/La_violencia_terrorista_en_el_Per%C3%BA_I.pdf](http://www2.congreso.gob.pe/sicr/cendocbib/con4_uibd.nsf/BD0C6CC2DA0E3A8E05257BF1001AA8BB/$FILE/La_violencia_terrorista_en_el_Per%C3%BA_I.pdf)

Taylor, L., (1997), “La estrategia contrainsurgente, el PCP-SL y la guerra civil en el Perú, 1980-1996”, *Debate Agrario*, No 26, s. 81-110.

Tertrais, B., (2019), “French nuclear deterrence policy, forces and future”, Édité et diffusé par la *Fondation pour la Recherche Stratégique*. 4 bis rue des Pâtures – 75016 PARIS, s. 35.

Tickner, A. B., (2020), “Seguridad: Aportes Críticos: El Concepto De La Seguridad: Aportes Críticos”, *Friedrich Ebert Stiftung*, No. 22, s. 6- 11.

Ullman, R., (1983), “Redefining Security. International Security”, Summer. Vol. 8, No. 1 (Summer, 1983), pp. 129-153 Published by: The MIT Press Stable URL: <http://www.jstor.org/stable/2538489> S. 21-133

Valle-riestra, E., (2015), “Movadef, el pensamiento gonzalo y la reaparición de sendero luminoso:1922-2012”, disponible en: <https://goo.gl/8ht4a2>

Vaughan-Williams, N., (2020), “Critical Security Studies: An Introduction”, Editor: Routledge- Columba Peoples, c. 3, s. 117 – 124.

Vilca San Martín, I., (2022), “Análisis crítico del discurso de Alan García ante la ONU en 1985”, Facultad de Ciencias Humanas y Sociales, Departamento de Traducción e Interpretación y Comunicación Multilingüe, Universidad Pontificia de Comillas, s. 48-49.

Walt, S., (1991), “The Renaissance of Security Studies”, *International Studies Quarterly*, Oxford University Press, No. 35, s. 211-239.

Waeber, O., (2007), “Securitization and Desecuritization”, *International Security: Widening Security*, edited by Barry Buzan and Lene Hansen, c. 3, s. 66–99.

Wendt, A., (1992), “Anarchy is what State make of it. The social construction of powers”. *International Organization*, Published by: The MIT Press, c. 46, No. 2, s. 391-425.

Wendt, A., (1999), “Social Theory of International Relations”, Cambridge: Cambridge University Press, s. 284-348.

Williams, M.C., (2003), “Words, images, enemies: securitization and international politics”, *International Studies Quarterly*, No. 47, s. 511–531.

Williams, P. D., (2008), “Security studies: An introduction”, Library of Congress Cataloging in Publication Data Security studies, s. 51- 72.

Zuñiga, R., (2002), “Coronel PNP ® Rubén Zuñiga: ‘Diez años demandó crear una estrategia contra Sendero’”, Diario La República. Consultado Abril 2023.
<https://larepublica.pe/domingo/2022/09/11/coronel-pnp-r-ruben-zuniga-diez-anos-demando-crear-una-estrategia-contra-sendero-luminoso-gein-abimael-guzman>

ÖZET

Gianfranco Ivano Guerra Padilla, *Peru’da Terörle Mücadele Ve Gein İstihbarat Servisi*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2023, 96 sayfa.

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Atay Akdevelioğlu

Bu tez, Peru hükümetlerinin 1980-1992 yılları arasında, Aydınlık Yol terörist grubu (PCP-SL) tarafından Peru topraklarında gerçekleştirilen eylemlere yanıt olarak ortaya çıkan politikalarını ele almaktadır. Tez, Uluslararası İlişkiler tarafından önerilen teorik temelleri, Uluslararası Güvenlik Çalışmalarına vurgu yaparak kendi içeriğinde ele almıştır.

Bu çalışmada yapılan tarihsel açıklama, o dönemde meydana gelen çeşitli ulusal ve uluslararası değişiklikleri akılda tutarak, Peru devlet sisteminin ulusal güvenlik bakımından güçlü ve zayıf yönleri hakkında bize genel bir fikir vermektedir. Bu şekilde bir analiz, terör tehdidini dengeleyebilecek net devlet politikalarının eksikliğini anlamamıza yardımcı olmaktadır. Bu kapsamda Peru'daki paradigma kayması, terörist lider Abimaél Guzmán'ın saklandığı yeri keşfetmekten sorumlu olan, neredeyse özerk bir özel grubun yaratılmasını sağladı: Peru Özel İstihbarat Grubu (GEIN). Ulusal Polis Teşkilatı içindeki GEIN'in, Peru'daki terörle mücadele kapsamında başarılı olduğu analizi, tezin ulaştığı temel sonuçtur.

Anahtar Kelimeler: Güvenlikleştirme, Kamu Politikaları, Terörizm, Kopenhag Ulusal Güvenlik Okulu, Peru.

ABSTRACT

Gianfranco Ivano Guerra Padilla, *Counter-Terrorism and GEIN Intelligence Service in Peru*, Master's Thesis, 96 pages.

Supervisor: Dr. Öğr. Üyesi Atay Akdevelioğlu

The purpose of this study will be focused on the actions of the Peruvian government during the years 1980 to 1992, in response to the actions carried out by the Shining Path terrorist group (PCP-SL) within the entire Peruvian territory. The thesis will have within its content an analysis of the theoretical bases proposed by International Relations, making a fundamental emphasis on the of International Security focuses.

The historical account made in this paper will give us a general idea of what the strengths and weaknesses of the national security state system have been, bearing in mind the various governmental and international changes that took place at that time. In this way, the analysis will help us understand the lack of clear State policies that can counterbalance the terrorist threat. Thus, the paradigm shift in Peru achieved the creation of an almost autonomous special group that would be in charge of discovering the hiding place of the terrorist leader Abimaél Guzmán, the Special Intelligence Group of Peru (GEIN) is the institution within the National Police of Peru that we will analyze in order to see its genesis and success in the fight against terrorism in Peru.

Keywords: Securitization, Public Policy, Terrorism, Copenhagen School of National Security, Peru.